

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจศึกษา)

ปริญญา

บริหารธุรกิจศึกษา

อาชีวศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู ในวิทยาลัยพณิชยการ
บึงพระพิษณุ โลก

A Development of Learning Competency Test for Teachers of Bungphra Phitsanuloke
Commercial College

นามผู้วิจัย นางสาวลสมณ พึ่งศาสตร์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เมธินี วงศ์วานิช รัชมกการณ, Ed.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์พนิต เข็มทอง, Ed.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จู่พรัตน์ วัฒนะ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู
ในวิทยาลัยพาณิชย์การบึงพระพิบูลย์โลก

A Development of Learning Competency Test for Teachers of
Bungphra Phitsanuloke Commercial College

โดย

นางสาวลสมณ พึ่งศาสตร์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจศึกษา)

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลสมณ พึ่งศาสตร์ 2558: การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู
ในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลโลก ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(บริหารธุรกิจศึกษา) สาขาวิชาบริหารธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์เมธินี วงศ์วานิช รัชมกการณณ์,
Ed.D. 156 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลโลก โดยผู้วิจัย สร้างและพัฒนาแบบวัดฯ มาจาก
สมรรถนะใน 4 ด้าน คือ 1) สมรรถนะทางด้านความสามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการ
เรียนรู้รายภาคและตลอดภาค 2) สมรรถนะทางด้านความสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม
กับวัยของผู้เรียน 3) สมรรถนะทางด้านความสามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่
ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) สมรรถนะทางด้านความสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการ
เรียนรู้ของผู้เรียน โดยจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล ลักษณะของแบบวัด
สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฯ เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 35 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดลอง ใช้เครื่องมือกับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นครูที่
ทำการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
จำนวน 50 คนเพื่อวิเคราะห์คุณภาพของข้อคำถามเป็นรายข้อในด้านความยากง่าย (p) และอำนาจ
จำแนก (r) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลโลก ปีการศึกษา
2557 จำนวน 57 คน โดยได้รับแบบวัดสมรรถนะกลับคืนมา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 87.71

ผลการศึกษา พบว่า แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในอาชีวศึกษา
ฉบับนี้เป็นชนิดแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีข้อสอบจำนวนทั้งหมด 18 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p)
อยู่ระหว่าง 0.23 - 0.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.21 - 0.73

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือในการสร้าง แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการ
เรียนรู้ฯ ควรมีการสร้างข้อคำถาม โดยยึดความรู้พื้นฐาน ตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้
และควรมีการจัดทำ คู่มือของแบบวัด สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ฯ เพื่อให้แบบวัดฯ มี
ประสิทธิภาพในการนำไปใช้ได้ในการวัดสมรรถนะของทุกสถานศึกษาต่อไปในอนาคต

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Lasamon Phungart 2015: A Development of Learning Competency Test for Teachers Bungphra Phitsanuloke Commercial College. Master of Education (Business Education Administration), Major Field: Business Education Administration, Department of Vocational Education. Thesis Advisor: Assistant Professor Methinee Wongwanich Rumpagaporn, Ed.D. 156 pages.

This study aimed to develop the learning competency test for teachers in Bungphra Phitsanuloke commercial college. The researcher conducted the learning competency test that was comprised of four aspects, including 1) competency to draw up lesson plan and course syllabus, 2) competency to design the students' learning that was appropriate to the age of the learners, 3) competency to select, develop, and build the instructional media to promote students' learning, and 4) competency to organize the learning activities and classify the level of the learners from the learners' evaluations in form of 35 multiple choices.

In part of data collection, the researcher selected the research samples to try out the competency test that were 50 teachers who had been working at Suphanburi Vocational College under the Vocational Education Commission to analyze the difficulty index (p-value) and discrimination index (r-value) to set the questions in the competency test. The research population is 57 teachers who had been working at Bungphra Phitsanuloke Commercial College, in academic year of 2014. The competency tests were sent back to the researcher for 50 copies that were around 87.71% of the research population.

The results revealed that the learning competency test were comprised of 18 question items that had 4 multiple choices in each item that got the p-value at the rate between 0.23 – 0.77 and r-value at the rate between 0.21 – 0.73 tested by Bungphra teachers.

The research recommendations were suggested that all items in the learning competency test should be conducted by focusing on the basic knowledge that were provided by the related organization, and the test manual guide also should be published to make the test more effective and applicable using in other schools in the future.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมกการณณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.พนิต เข้มทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และช่วยให้คำแนะนำในการแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์อย่างดีมาตลอด

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและตรวจสอบ ความถูกต้องของเครื่องมือในการทำวิจัย ตลอดจน ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู ใน วิทยาลัย อาชีวศึกษาสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิษณุโลกสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัว คุณพ่อพิษณุ คุณแม่ัญชนา สวงนศรี และพี่ชาย ที่ได้มอบ ความรักและสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ เรื่อง ขอขอบคุณพี่ อนุ ปริญญาโท สาขา วิชาการบริหารธุรกิจ ศึกษาที่คอยให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจตลอดมา และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ลสมณ พึ่งศาสตร์

ธันวาคม 2557

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครู	9
มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของ วิชาชีพ พ.ศ. 2548	12
สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้	27
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบวัด	72
ครูอาชีพศึกษา	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	82
กรอบแนวคิดในการวิจัย	87
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	88
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	88
การสร้างและพัฒนาแบบวัด	88
การเก็บรวบรวมข้อมูล	94
การวิเคราะห์ข้อมูล	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	97
ผลการวิจัย	97
ข้อวิจารณ์	101
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	104
สรุปผลการวิจัย	104
ข้อเสนอแนะ	107
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	109
ภาคผนวก	116
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบวัด	117
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ	119
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ	122
ภาคผนวก ง แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในวิทยาลัย พันธชยการบึงพระพิษณุโลก	126
ภาคผนวก จ การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ของข้อสอบแต่ละข้อโดยผู้เชี่ยวชาญ	149
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	156

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนการเรียนรู้ในระดับบทยเรียน	31
2	ผังการสร้างข้อคำถามของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้	90
3	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อสอบของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก โดยมีการทดลองใช้ เครื่องมือกับกลุ่มทดลอง คือ ครูที่ทำการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน	92
4	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อสอบของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ที่ใช้กับประชากร คือครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน	98
5	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากการใช้แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก	100

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	มาตรฐานวิชาชีพสภาคครูและบุคลากรทางการศึกษา	18
2	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	44
3	ขั้นตอนการสอน โดยใช้การระดมความคิด	47
4	ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน	60
5	ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบวัด	72

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ฉบับปัจจุบัน ยังให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนามนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นแนวทางการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การพัฒนาคน และสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยีนวัตกรรม และความคิด สร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-10 ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา”

ดังนั้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นรากฐานในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ทักษะในการปฏิบัติงาน เตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน และเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการสอน ตามความสนใจของนักเรียน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ 6 ข้อคือ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัด

บรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553:8-9)

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งจัดทำขึ้นภายใต้กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559 และสอดคล้องเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ได้กำหนดกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ คือ 1) เร่งรัดพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน โดยมุ่งเน้นพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมเสริมทักษะพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และมีทักษะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เช่น การวิจัย การทำโครงการ เป็นต้น 2) เร่งรัดพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ในเรื่องของการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และระบบการประกันและรับรองคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรา 10 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม มาตรา 7 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึงข้อที่ (7) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และในปัจจุบันครูจำนวนมากขาดความเชื่อมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ประพฤติตนไม่เหมาะสม ทำให้ส่งผลกระทบต่อสถานภาพของวิชาชีพครูโดยตรง ดังนั้นครูสภา ในฐานะสถาบันวิชาชีพครู จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 9 ข้อ สำหรับการปฏิบัติตนปฏิบัติงานในหน้าที่ครูเพื่อประกันคุณภาพการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดสาระความรู้ และสมรรถนะของครูตามมาตรฐานความรู้ ในมาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. สามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค
2. สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
3. สามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ด้านอาชีวศึกษาให้ได้บุคลากรผู้จบอาชีวศึกษาที่มีศักยภาพในการทำงานอุตสาหกรรมสมัยใหม่ บุคลากรที่สำคัญที่สุดคือครูอาชีวศึกษาซึ่งมีภาระหน้าที่ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องสาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ แต่ปัจจุบันพบปัญหาว่า ครูอาชีวศึกษาบางส่วนนั้นยังขาดความรู้ และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูในบางข้อกำหนดขีดความสามารถในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนา หรือจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในวงการอุตสาหกรรมไทยในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว จนส่งผลให้ครูอาชีวศึกษาไม่สามารถพัฒนาความรู้ใหม่ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านของเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และสอดคล้องกับโครงสร้างของแรงงาน ซึ่งเป็นตัวชี้ หรือกำหนดคุณสมบัติของผลิตผลทางการศึกษา (ศิริวุฒิ บุญยโสภณ, 2542: 130 – 131) ด้านหนึ่งในสามด้านของการประเมินครูคือสมรรถนะ (Competency) ซึ่งเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง ที่นำมาเป็นพื้นฐานจัดทำระบบหรือวางแผนทางการพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กรให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายในการดำเนินขององค์กรและนำมาใช้กับการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อให้มีประสิทธิภาพสมรรถนะจึงมีความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กร กล่าวคือเป็นเครื่องมือช่วยในการแปลงวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าประสงค์วัฒนธรรมองค์กรและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ขององค์กรมาสู่กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กรอย่างมีระบบต่อเนื่องและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าประสงค์วัฒนธรรมองค์กรและยุทธศาสตร์ขององค์กรเป็นมาตรฐานการแสดงพฤติกรรมที่ดีในการทำงานของบุคลากรซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นพื้นฐานสำคัญของระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในด้านต่าง ๆ ขององค์กรเช่นการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรการพัฒนาบุคลากรการประเมินผลการปฏิบัติงานการพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพการวางแผนการสืบทอดตำแหน่งและการจ่ายผลตอบแทน เป็นต้น ในโลกของการแข่งขันทางธุรกิจมีการวิจัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 12) พบว่าการพัฒนาคนคู่แข่งจะสามารถตามทันต้องใช้เวลา 7 ปี ในขณะที่เทคโนโลยีใช้เวลาเพียง 1 ปี ก็ตามทัน เพราะข้อหาได้ดังนั้นสมรรถนะจึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพนักงานและองค์กรผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าองค์กรต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กรมากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นจุดแข็งในการแข่งขันและช่วยให้องค์กรอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าองค์กรแต่ละ

แห่งจึงต้องแสวงหาวิธีบริหารทรัพยากรมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
สมรรถนะถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแปลงกลยุทธ์วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายขององค์กรมาสู่
การปฏิบัติของบุคลากรในองค์กรและนำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารทรัพยากรบุคคลให้
สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร (จิระ งามศิลป์, 2551: 10)

ดังนั้น การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพครู จึงมี
ความจำเป็น เพราะครูเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ จึงควรได้รับการวัด
ระดับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีความสนใจ ศึกษาและพัฒนาแบบ
วัดสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาครูอาชีวศึกษาให้
ตรงกับความต้องการตามข้อกำหนด สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตาม
มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ และเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของครูเพื่อให้มี
สมรรถนะทางด้านการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องตามมาตรฐาน และเป็นข้อมูลสำหรับวิทยาลัย
พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดฝึกอบรมครูในรูปแบบที่มีความ
เหมาะสมซึ่งจะส่งผลให้ครูมีสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพทาง
การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
ทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน
ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล
พัฒนาระบบบริหารงานบุคคล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัย
พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลโดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร คือ ครูในวิทยาลัยพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล ปีการศึกษา 2557
ทุกประเภทวิชา ประกอบไปด้วย สาขาวิชาพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร จำนวน 57คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ที่ใช้ในการวิจัย คือ การศึกษาครั้งนี้จะมีการศึกษา แนวคิด และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับ สมรรถนะ ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงาน เลขาธิการคุรุสภา (2548: 7-8) กล่าวคือ ครูอาชีพศึกษาจะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ที่คุรุสภากำหนด สำหรับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ สำนักมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงาน เลขาธิการคุรุสภาได้กำหนดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ 4 สมรรถนะ คือ 1) สามารถนำ ประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค 2) สามารถออกแบบการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน 4) สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของ ผู้เรียนจากการประเมินผล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหาร และสถานศึกษามีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของครู ซึ่งผลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการ จัด การเรียนรู้ของครูอาชีพศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารและครู ในวิทยาลัยพัฒนวิชาการบึงพระพิบูลย์ โลก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการวางแผนการฝึกอบรมครูในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาตนเองของครู

นิยามศัพท์

นิยามศัพท์เฉพาะ สำหรับการวิจัยมีดังต่อไปนี้

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสรรค์สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เป็นที่ไปในทางที่ดีขึ้น หรือมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น โดยอาศัยหลักการทฤษฎีที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ ความสามารถและประสิทธิภาพของครูผู้สอน ครูสภา ซึ่งเป็นสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 9 ข้อ สำหรับการปฏิบัติตนปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เพื่อประกันคุณภาพการปฏิบัติงานโดยมีการกำหนดสาระความรู้ และสมรรถนะของครูตามมาตรฐานความรู้ ในมาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้ 1) สามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค 2) สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย ลักษณะความสามารถ 4 แบบ ได้แก่ ความสามารถในการนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและความสามารถในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และจำแนกระดับการเรียนรู้จากการประเมินผล สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1) **การจัดทำแผนการเรียนรู้** หมายถึง ความรู้ความสามารถในการจัดทำ แผนการ หรือโครงการ ที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ประกอบด้วย การวิเคราะห์หน่วยการสอน การวิเคราะห์จุดประสงค์ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดสื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอน

2) การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการกำหนดวิธีการสอน และกิจกรรมทางการเรียนการสอนที่สนองต่อความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการและเทคนิคการสอนแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหา นั้น ๆ

3) การพัฒนาและการสร้างสื่อ หมายถึง ความสามารถของครูผู้สอนต่อการพัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อนวัตกรรม การสอนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง สามารถดัดแปลงสื่อการสอนให้มีความทันสมัยทันกับเทคโนโลยี เหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานรายวิชา และสามารถผลิตสื่อการสอนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

4) การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดกิจกรรมทางการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสนใจ เข้าสูบทเรียน ขั้นการศึกษาเนื้อหาสาระ ขั้นนำความรู้มาใช้ และขั้นตรวจสอบผลสำเร็จ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ สำเร็จผลตามวัตถุประสงค์

แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 4 สมรรถนะ คือ 1) สามารถนำประมวลรายวิชา มาจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างภาคและตลอดภาค 2) สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สามารถพัฒนาและสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะครู
2. มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548
3. สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
  - 3.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้
  - 3.2 การออกแบบการเรียนรู้
  - 3.3 การเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่อ
  - 3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
4. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบวัด
5. ครูอาชีพศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยจากต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครู

คำว่าสมรรถนะตรงกับภาษาอังกฤษว่า Competency ซึ่งในภาษาไทยนักการศึกษาและนักวิชาการได้เรียกคำดังกล่าวอยู่ 2 รูปแบบ คือ สมรรถนะและสมรรถภาพโดยงานวิจัยฉบับนี้ใช้คำว่าสมรรถนะเป็นหลักซึ่งความหมายของสมรรถนะและสมรรถนะครูได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สาโรช บัวศรี (2515: 14) ได้ให้ความหมายว่าสมรรถนะครูหมายถึงความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีโดยสามารถอบรมแนะแนวการปกครองและทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีสามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนสามารถเป็นครูชั้นอาชีพสำหรับความมีน้ำใจได้แก่น้ำใจที่จะมุ่งฝึกสอนอบรมศิษย์อย่างเต็มที่ที่มีน้ำใจที่จะบังคับและฝึกรบตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์และมีน้ำใจที่จะวางตนให้สมเกียรติของครู

สุวัฒน์ นิยมคำ (2531: 54) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะครู หมายถึง ความรู้หรือความสามารถที่ครูผู้สอนจะต้องมีอย่างเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่และภารกิจที่กำหนดไว้ได้อย่างแท้จริงสมรรถนะนี้เป็น ด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติและการทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

กมล สุดประเสริฐ (2533: 3) ได้ให้ความหมายว่าสมรรถนะ หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ความเข้าใจทักษะเจตคติอุปนิสัยหรือบุคลิกภาพซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาได้

รัชนี ขวัญบุญจัน (2536: 27) ได้ให้ความหมายว่าสมรรถนะครู หมายถึง ความรู้เจตคติและคุณลักษณะที่บุคคลผู้เป็นครูพึงมีอย่างเพียงพอและสามารถแสดงออกมาเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

จิรประภา อัครบวร (2549: 1) ได้ให้ความหมายว่าสมรรถนะหมายถึงความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง (Job Roles) ให้ประสบความสำเร็จและมีความโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในเชิงพฤติกรรมเช่นมากกว่าเพื่อนร่วมงานในสถานการณ์ที่หลากหลายกว่าและได้ผลงานที่ดีกว่าคนอื่นเป็นต้น

Vogler (1972 อ้างใน รัชณี ขวัญบุญจัน, 2536: 21) ได้ให้ความหมายว่าสมรรถนะครูต้องประกอบด้วยหลัก 5 ประการดังนี้

1. มีสมรรถนะด้านความรู้ทักษะและเจตคติ
2. รู้จักใช้สมรรถนะให้เกิดประโยชน์
3. สามารถประเมินผลนักเรียนได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ
4. สามารถปรับปรุงเนื้อหาให้พัฒนาขึ้น
5. ก่อให้เกิดการพัฒนาในตัวนักเรียน

Andersen (1972: 10) ได้ให้ความหมายว่าสมรรถนะครูหมายถึงพฤติกรรมที่เราสังเกตเห็นได้และพฤติกรรมนี้จะมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ในทางบวกเช่นสมรรถนะในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสมรรถนะในการใช้เทคนิคคำถามสมรรถนะในการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น

Good (1973: 20) บรรณาธิการ Dictionary Of Education ได้สรุปความหมายของสมรรถนะครูไว้ว่าสมรรถนะครูหมายถึงทักษะ (Skill) ความคิด (Concept) และทัศนคติ (Attitude) ที่บุคคลต้องมีในการทำงานทุกชนิด และสามารถนำเอาวิธีการ และความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ตนปฏิบัติอยู่ได้และก่อให้เกิดการพัฒนานักเรียนทั้งในด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคม

Boyatzis (1982: 229) ได้ให้ความหมายว่าสมรรถนะหมายถึงคุณลักษณะของบุคคลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้มากกว่าปกติโดยอาจเกิดจากอุปนิสัยแรงจูงใจทักษะเอกลักษณ์เฉพาะตนบทบาททางสังคมหรือแหล่งรวมของความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับงานที่ได้รับผิดชอบ

Sergiovanni (1991: 256) ได้ให้ความหมายว่าสมรรถนะหมายถึงการแสวงหาการปฏิบัติที่นำไปสู่การส่งเสริมและเพิ่มแรงจูงใจภายในของคนที่ทำให้เกิดประสบการณ์ที่สูงขึ้นกว่าระดับความจำเป็นของการบรรลุ

จากความหมายของสมรรถนะและสมรรถนะครูที่นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายสรุปได้ว่าสมรรถนะครูหมายถึงความรู้ความสามารถทักษะและเจตคติที่ครูผู้สอนพึงมี

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดประสพผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา(2556: 142 - 148) ได้มีการกระบวนกรในการผลิตและพัฒนาครู – อาจารย์ในกลุ่มอาชีวศึกษา ซึ่งครูอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีที่ดีต้องมีสมรรถนะที่เหมาะสมใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านเทคนิค 2) ด้านส่วนตัว 3) ด้านการสื่อสาร 4) ด้านสังคม 5) ด้านจิตวิทยา และ 6) ด้านการสอน ส่วนที่ซ้อนทับกันของสมรรถนะทั้งหมด คือ สมรรถนะด้านการเป็นครู ซึ่งครอบคลุมถึงการที่จะสอนอะไร (What to teach) และจะสอนอย่างไร (How to teach) การที่ครูจะมีสมรรถนะเหล่านี้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมนั้น จึงจำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้และฝึกหัดเป็นการเฉพาะมาอย่างดี เป็นต้น ประกอบกับครูอาชีวและเทคนิคศึกษาต้องมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และเจตคติที่ดี รวมถึงมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอน มีความรู้วิชาการศึกษา มีทักษะทางเทคนิคในการถ่ายทอดสำหรับสาขาวิชาที่จะสอน มีทักษะและประสบการณ์การสอน และมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู ดังนั้น การผลิตและพัฒนาครู – อาจารย์จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ที่จะต้องมุ่งพัฒนาหลักสูตรครู – อาจารย์ นักศึกษา วิธีการสอน เครื่องมือเครื่องจักร และอุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น โดยหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมานั้น จะต้องเป็นหลักสูตรที่บูรณาการและเนื้อหาการเรียนรู้อิงมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum) เพื่อให้บุคคลมีความรู้ทางทฤษฎีและมีทักษะจากการฝึกปฏิบัติให้เกิดความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ

2. องค์ประกอบทางด้านการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการขยายผลระบบทวิภาคี ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษากระทำได้หลายรูปแบบ เช่น การเชิญบุคลากรจากสถานประกอบการร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา กรรมการปรับปรุงหลักสูตรการจัดฝึกอบรมให้บุคลากร การวิจัยร่วมกัน การบริจาคเงิน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรการส่งนักศึกษาเพื่อไปฝึกงาน เป็นต้น

3. องค์ประกอบทางด้านการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันในพื้นที่ โดยอาศัยการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันในพื้นที่ถ้าทำได้สำเร็จ ก็จะเป็นสิ่งที่ดีมากสำหรับประเทศชาติ รวมถึงเครือข่ายของสถานศึกษาอื่นๆ ภายในพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น

4. องค์ประกอบทางด้านการจัดการศึกษาฝึกอบรมที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นในรูปแบบของการบูรณาการ และสมรรถนะที่สำคัญคือ พัฒนามาตรฐานอาชีพ หรือสมรรถนะอาชีพ (Occupational / Competency standards) ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้มุ่งเน้นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และในการประเมินของครูอาชีวศึกษา จะทำการประเมินแบบอิงเกณฑ์ เป็นต้น

5. องค์ประกอบทางด้านระบบบริหารและการจัดการ ที่จะต้องยึดหลักการมีเอกภาพ ด้านนโยบาย หลากหลายในการปฏิบัติ และมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังระดับสถาบัน และมีการบริหารในระบบเครือข่ายของสถานศึกษาของรัฐ และมีเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาเอกชนและสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์และสรุปผลของการพัฒนาสมรรถนะของครู จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความพร้อมของครู เพื่อให้สามารถบริหารจัดการหลักสูตรต่างๆ ได้อย่างบูรณาการ และมีการนำเทคนิคการสอนสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548

มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556

มีข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556:77-71) มีดังนี้

“มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่าข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน

“มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้

“มาตรฐานการปฏิบัติงาน” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ หรือการแสดงผลของการปฏิบัติงาน และการพัฒนางานซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องฝึกฝนให้มีทักษะหรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

“มาตรฐานการปฏิบัติตน” หมายความว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้น เป็นแบบแผนในการประพฤติตนซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตามเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคมอันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

หมวด 1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรองโดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพดังต่อไปนี้

(ก) มาตรฐานความรู้ประกอบด้วยความรู้ดังต่อไปนี้

- 1) ความเป็นครู
- 2) ปรัชญาการศึกษา
- 3) ภาษาและวัฒนธรรม
- 4) จิตวิทยาสำหรับครู
- 5) หลักสูตร
- 7) การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
- 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
- 9) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

- 10) การประกันคุณภาพการศึกษา
- 11) คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ

(ข) มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีและผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดดังต่อไปนี้

- 1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
- 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

หมวด 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
- 2) ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ
- 4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน
- 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

10) ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

11) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

12) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของผู้เรียน บุคลากรและชุมชน

3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ

4) พัฒนาแผนงานขององค์การให้มีคุณภาพสูงสามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง

5) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ

6) ปฏิบัติงานขององค์การโดยเน้นผลถาวร

7) ดำเนินการและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

9) ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์

10) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

11) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการในหน่วยงานของตนได้

12) สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

ข้อ 13 ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาการนิเทศการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้รับการนิเทศ

3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้รับการนิเทศให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างมีคุณภาพเต็มศักยภาพ

4) พัฒนาแผนการนิเทศให้มีคุณภาพสูงสามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง

5) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ

6) จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ

7) ดำเนินการและรายงานผลการนิเทศการศึกษามีคุณภาพสูงได้อย่างเป็นระบบ

8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

9) ร่วมพัฒนางานกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

10) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

11) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการ

12) สร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

หมวด 3 มาตรฐานการปฏิบัติตน

ข้อ 14 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติตนตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ

หมวด 4 บทเฉพาะกาล

ข้อ 15 ข้อบังคับนี้ไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของบรรดาผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ใช้มาตรฐานวิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2548

ข้อ 17 ให้สถาบันที่ยังปรับปรุงหลักสูตรไม่แล้วเสร็จตามข้อบังคับนี้ยังคงใช้หลักสูตรตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ไปพลางก่อน ทั้งนี้ต้องไม่เกินสามปีหลังจากวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

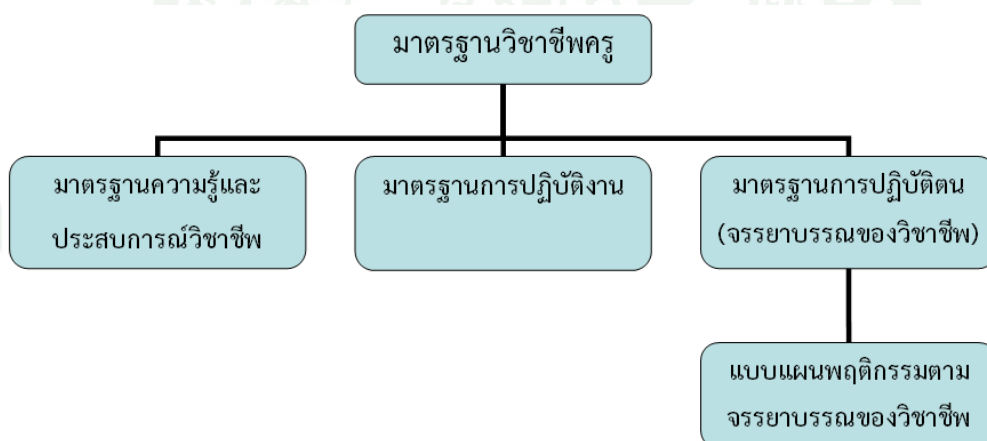
ข้อ 17 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่ใช้มาตรฐานวิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ที่ต้องการขึ้นทะเบียนขอรับใบอนุญาตให้มาขอขึ้นทะเบียนใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในห้าปีนับตั้งแต่วันที่สำเร็จการศึกษาผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภาให้การรับรองตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 สามารถใช้เป็นคุณวุฒิในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้ภายในห้าปีนับแต่วันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

ผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภาให้การรับรองตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 สามารถใช้เป็น คุณวุฒิในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาได้ภายในห้าปีนับแต่วันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

ผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภาให้การรับรองตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 สามารถใช้เป็นคุณวุฒิในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ได้ภายในห้าปีนับแต่วันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

มาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

มาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) โดยจรรยาบรรณของวิชาชีพ ได้มีการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ เพื่อประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ภาพที่ 1 มาตรฐานวิชาชีพ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา
ที่มา: คุรุสภา (2557: 1)

มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

คุรุสภา (2548: 1 - 5) ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาไว้ดังนี้

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรองโดยมีความรู้เกี่ยวกับภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้จิตวิทยาสำหรับครู การวัดและประเมินผลการศึกษา การบริหารจัดการในห้องเรียน การวิจัยทางการศึกษานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ความเป็นครู

มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์

วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดดังต่อไปนี้

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สาระความรู้และสมรรถนะของครูตามมาตรฐานความรู้

1. ด้านภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู

สาระความรู้มีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยสำหรับครูภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศ อื่นๆสำหรับครูและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครู

สมรรถนะมีความสามารถในการใช้ทักษะในการฟังการพูด การอ่าน การเขียน ภาษาไทยเพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง และสามารถใช้ทักษะในการฟังการพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง รวมถึงสามารถใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานได้

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

สาระความรู้มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาแนวคิดทฤษฎีการศึกษาประวัติความเป็นมาและระบบการจัดการศึกษาไทยวิสัยทัศน์และแผนการพัฒนาศึกษาไทยทฤษฎี หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรมาตรฐาน และมาตรฐานช่วงชั้นหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปัญหา และแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร

สมรรถนะมีความสามารถเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร ได้อย่างหลากหลายประเมินหลักสูตร ได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตรจัดทำหลักสูตร

3. ด้านการจัดการเรียนรู้

สาระความรู้มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนรูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออกแบบ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ บูรณาการการเรียนรู้ แบบเรียนรวมเทคนิค และวิทยาการจัดการเรียนรู้ใช้และการผลิตสื่อและการพัฒนานวัตกรรมในการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

สมรรถนะมีความสามารถในการนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาค และตลอดภาคออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนเลือกใช้พัฒนาและสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล

4. ด้านจิตวิทยาสำหรับครู

สาระความรู้มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการมนุษย์จิตวิทยาการศึกษาจิตวิทยาการแนะแนวและให้คำปรึกษา

สมรรถนะมีความเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนรู้และพัฒนาได้ตามศักยภาพของตนให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

5. การวัดและประเมินผลการศึกษา

สาระความรู้มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษาสร้าง และ การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา การประเมินตามสภาพจริงการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน การประเมินภาคปฏิบัติ และการประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม

สมรรถนะมีความสามารถในการวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง และนำผลการประเมิน ไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

6. การบริหารจัดการในห้องเรียน

สาระความรู้มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการภาวะผู้นำทางการศึกษา การคิดอย่างเป็นระบบการเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กรมนุษยสัมพันธ์ในองค์กรและการติดต่อสื่อสารในองค์กรการบริหารจัดการในชั้นเรียน การประกันคุณภาพการศึกษา การทำงานเป็นทีม การจัดทำโครงการทางวิชาการการจัด โครงการฝึกอาชีพการจัด โครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน

สมรรถนะมีภาวะผู้นำสามารถบริหารจัดการในชั้นเรียนสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพสามารถในการประสานประโยชน์สามารถนำนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการบริหารจัดการ

7. การวิจัยทางการศึกษา

สาระความรู้มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการวิจัยรูปแบบการวิจัยการออกแบบการวิจัย กระบวนการวิจัยสถิติเพื่อการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติการวิจัย การนำเสนอ ผลงานวิจัย การค้นคว้าศึกษางานวิจัยในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้ กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหาการเสนอโครงการเพื่อทำวิจัย

สมรรถนะ มีความสามารถในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน

8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

สาระความรู้มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาที่ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เทคโนโลยีและสารสนเทศการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจาก การใช้ นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศแหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้การประเมินและการปรับปรุงนวัตกรรม

สมรรถนะ มีความสามารถในการเลือกใช้ออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี พัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี และแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

9. ความเป็นครู

สาระความรู้ มีความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของวิชาชีพครูบทบาทหน้าที่ภาระงานของ ครูพัฒนาการของวิชาชีพครูคุณลักษณะของครูที่ดีการสร้างทัศนคติต่อวิชาชีพครู การเสริมสร้าง ศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครูการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จรรยาบรรณของวิชาชีพครูและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

สมรรถนะรัก เมตตาและปรารถนาดีต่อผู้เรียนของตน และรับผิดชอบเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการมีวิสัยทัศน์ศรัทธาในวิชาชีพครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

สาระการฝึกทักษะและสมรรถนะของครูตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

สาระการฝึกทักษะเกี่ยวกับการบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาการฝึกปฏิบัติการวางแผนการศึกษาผู้เรียน โดยการสังเกตสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรรวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ในการฝึก การจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา การฝึกปฏิบัติ การดำเนินการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานศึกษา และการจัดทำโครงการงานทางวิชาการ

สมรรถนะ มีความสามารถในการศึกษา และแยกแยะผู้เรียนได้ตามความแตกต่างของผู้เรียนการจัดทำแผนการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการสอนตั้งแต่ การจัดทำแผนการสอน ปฏิบัติการสอนการประเมินผล และปรับปรุง และการจัดทำโครงการงานทางวิชาการ

2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สาระการฝึกทักษะเกี่ยวกับการบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การเลือกใช้การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อำนาจในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน การนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนการบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการสัมมนาทางการศึกษา

สมรรถนะ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ การประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ พัฒนาผู้เรียนการจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

1. มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอหมายถึงการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเองการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือ หน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุมการอบรมการสัมมนาและการประชุมปฏิบัติการเป็น ต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียนหมายถึงการเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้อง คำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็ม ตามศักยภาพหมายถึงการใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิมรวมทั้งการส่งเสริม พัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงการพัฒนาแผน การสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงหมายถึงการเลือกใช้ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันที่การสอนหรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอหมายถึงการประดิษฐ์คิดค้นผลิตเลือกใช้ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์เอกสารสิ่งพิมพ์เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียนหมายถึงการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริงและสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเองก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนรู้ให้ครอบคลุมสาเหตุปัจจัยและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาและเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน
2. เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้นๆ
3. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดแก่ผู้เรียน
4. ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึงการแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไปการแต่งกายกิริยาอาการและจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์หมายถึงการตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็นยอมรับในความรู้ ความสามารถให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์หมายถึงการตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็นยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชนและร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกันและปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาหมายถึงการค้นหาสังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนาตนเองพัฒนางานและพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์หมายถึงการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวรเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤตต่างๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนาครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหาแล้วผันมุมของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้กล้าที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ปัญหา มีได้ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัวครูสามารถมองหามุมในทุก ๆ โอกาสมองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและทักษะอย่างสูงในการประกอบวิชาชีพมีคุณธรรมจริยธรรมและประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งมีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

ความหมายของสมรรถนะ

คำว่า Competency มีการให้ความหมายที่หลากหลายบางแห่งเรียกว่าเป็นสมรรถนะหลัก ที่งานนั้นต้องมีบางองค์การเรียกเป็นคุณลักษณะของงานบางองค์การเรียกทักษะจำเป็นในงานหรือ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของงาน และได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของ Competency ไว้หลากหลายและในการวิจัยนี้ใช้คำว่า “สมรรถนะ”

McClelland (1973: 57) ได้ให้ขอบเขตของสมรรถนะว่าเป็นพฤติกรรม ที่สามารถใช้ทำนายความสำเร็จในการทำงานได้ดีกว่าการพิจารณาจากสถาบันที่จบการศึกษาระดับการศึกษาคะแนนสอบและผลคะแนนสอบแข่งขันเข้าทำงาน โดยอธิบายความหมายของสมรรถนะเปรียบเสมือน ก้อนภูเขาน้ำแข็งที่มีส่วนที่อยู่เหนือน้ำซึ่งเป็นส่วนใหญ่ที่สุด ที่คนส่วนใหญ่มีนั้น คือทักษะทางสังคม ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ส่วนคือ

1. Social Role คือบทบาททางสังคมซึ่งแสดงออกตามค่านิยมที่บุคคลนั้นมี
2. Self Image คือภาพที่บุคคลนั้นมองตัวเอง
3. Traits Personality คือบุคลิกภาพและตัวตนที่แท้จริงของบุคคล
4. Motive คือแรงจูงใจที่ผลักดันให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมในแบบที่เป็น

Boyatzis (1982) ได้ให้ความหมายสมรรถนะว่า เป็นคุณลักษณะที่มีผลต่อประสิทธิภาพของงานที่เหนือกว่า (Superior work) และสามารถนำสมรรถนะของบุคคลแต่ละตำแหน่งงานทั้งในแนวกว้างและแนวลึกมาใช้ประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กรอย่างเป็นรูปธรรมได้

Kirschner *et al.*, (199) อ้างใน เพ็ญพิมล ลีโนทัย, 2542) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นความรู้ ทักษะทั้งปวงที่ซึ่งบุคคลมีอยู่ในตนและสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อบรรลุเป้าหมายแน่นอนอย่างหนึ่ง บริบทหรือสถานการณ์ที่หลากหลายจึงเป็นความสามารถที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์เฉพาะอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ วิจารณญาณค่านิยมและความเชื่อมั่นในตนเอง

Chris Lioyd *et al.*, (1993 อ้างใน มนตรี พรหมเพชร, 2548: 3) ได้ให้นิยามคำ competence ว่า the ability to perform activities to the level expected within employment หมายถึง ความสามารถในการทำงานในระดับที่คาดหวังในการจ้าง

อำนาจ เถาตระกูล (2546: 18) ได้ให้ความหมายของคำว่า สมรรถนะ หมายถึง กลุ่มของความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติที่จำเป็นในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบุคคลในการทำงาน

Ledford (1998: 103-121) ให้ความหมายสมรรถนะว่าเป็นลักษณะที่แสดงออกของบุคคล รวมถึงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการกระทำประกอบด้วยลักษณะอื่น ๆ เช่น แรงจูงใจ ทัศนคติ ค่านิยม และการตระหนักรู้ในตนเองร่วมด้วย

Goleman (1990) ได้ให้ความหมายสมรรถนะด้านเชาวน์อารมณ์ว่าเป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นเพื่อการสร้างแรงจูงใจในตัวเองสามารถวัดได้จากความสามารถ 2 ด้าน คือ สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competence) และสมรรถนะทางสังคม (Social Competence)

สรุปสมรรถนะหมายถึงสิ่งที่สังเกตได้ วัดได้ในรูปแบบของความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญพิเศษ (Abilities) พฤติกรรม และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่บุคคลจำเป็นต้องมีเพื่อการทำงานตามบทบาทหรือตำแหน่งได้อย่างเหมาะสม หรือประสพผลสำเร็จ

การจัดทำแผนการเรียนรู้

นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์ (2545: 4) กล่าวว่าในการปฏิรูปการศึกษาได้มีประกาศอย่างชัดเจนโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติว่าหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้ และหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่าผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นเมื่อสถานศึกษาได้กำหนดหลักสูตรเพื่อใช้ในสถานศึกษาแล้ว หน้าที่ต่อไปของครูคือการจัดทำแผนการเรียนรู้ซึ่งนับว่าเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา เพราะที่ผ่านมามักจะชอบอยู่ภายในห้องเรียน และใช้วิธีการจัดกิจกรรมการสอนโดยให้นักเรียนอยู่ภายใต้คำสั่งของครูเมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้นครูจึงจำเป็นต้องหันมาใส่ใจกับแนวการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ และนำไปใช้

ความหมายของแผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้หมายถึงแผนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ชุดเฉพาะของทักษะความรู้หรืออุปนิสัย (เจตคติ) แผนการสอน โดยทั่วไป ประกอบด้วยกิจกรรมนักเรียนตลอดจนวิธีสอน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งทรัพยากรต่างๆ แผนการสอนเป็นแผนของช่วงเวลาที่สั้นกว่าและมักเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการเรียนการสอน อีกทั้งยังมุ่งเน้นที่เป้าหมายและผลลัพธ์ด้วย

กาญจนา คุณารักษ์ (2543: 39) กล่าวว่า แผนการเรียนรู้เป็นแผนซึ่งประกอบด้วย จุดประสงค์การสอนเนื้อหาวิชาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การใช้สื่อการสอนการวัดผลและการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชา ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นแผนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นสำหรับรายวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหลายวิชานอกจากหลักสูตรสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่ทำให้ผู้สอนรู้ว่าจะสอนเนื้อหาอะไร เพื่อจุดประสงค์ใดสอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร จะวัดและประเมินผลด้วยวิธีใด

รุจิร ภู่อาระ (2545: 110) กล่าวว่า แผนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มแผนการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสามารถตอบคำถามได้ว่า จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้างจะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไร จึงจะทำให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรม ตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง จะใช้สื่อ / อุปกรณ์อะไรจึงจะช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์อะไรได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติตามที่คาดหวังไว้

สุพล วังสินธุ์ (2545: 12-17) กล่าวว่า แผนการเรียนรู้หมายถึงแผนการหรือโครงการที่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปแผนการเรียนรู้หมายถึงแผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอน อย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของแผนการเรียนรู้

“การสอนและหลักสูตร” คือหัวใจของการศึกษาการสอนที่ไม่เป็นไปตามหลักสูตร เปรียบเสมือนการสร้างบ้านที่ไม่เป็นไปตามแบบแปลน การปรุงอาหารที่ไม่เป็นไปตามสัดส่วนการสอนก็เช่นเดียวกันถ้าไม่อาศัยหลักสูตรก็จะไม่ทราบว่าสอนอะไรมากน้อยและลึกซึ้งเพียงใดการสอนให้นักเรียนนักศึกษาเกิดความรู้ ทักษะ และทัศนคติได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย บทบาทของครูจึงเป็นตัวจักรสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดวิธีสอนและการใช้หลักสูตร ครูต้องเข้าใจหลักสูตรการแยกแยะเนื้อหารายวิชาให้เป็นสัดส่วน ระยะเวลาที่สอนเตรียมการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร กำหนดเกณฑ์การวัด และประเมินผลให้ตรงเป้าหมาย เป็นต้น ก่อนลงมือสอนต้องทำการวิเคราะห์หลักสูตร และนำเอาตารางวิเคราะห์หลักสูตรไปใช้เตรียมการสอน เลือกหาวิธีสอน กำหนดสื่อการสอน และเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมจัดทำเป็นขั้นตอน และเป็นระบบนั่นคือ ความจำเป็นต้องทำ “แผนการสอน” ความสำคัญของแผนพอสรุปได้ (ประภาส วัฒนกุล, 2538: 1) ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้าเป็นการนำเทคนิควิธีการในการสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการเรียนการสอนการเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ
4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพของผู้เรียนความพร้อม

ของเครื่องมือวัสดุและอุปกรณ์ที่มี ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาที่สอนสภาพผู้เรียน จิตวิทยาการเรียนการสอนดังที่ สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์ (2538: 240) ได้จัดทำข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนการเรียนรู้ในระดับบทเรียนสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนการเรียนรู้ในระดับบทเรียน

องค์ประกอบแผนการเรียนรู้	ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนการเรียนรู้
1. หัวเรื่องตามหลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นหัวเรื่องที่ชัดเจนเขียนให้กะทัดรัด 2. ควรเป็นหัวเรื่องที่สามารถกำหนดให้ลงตัวกับคาบเวลาที่กำหนดตามบทเรียนเป็น 1 คาบ 2 คาบ
2. มโนคติ (อาจละไว้ได้)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เขียนให้รัดกุมเป็นหัวข้อย่อหรือความเรียงก็ได้ 2. แยกมาจากหัวเรื่องแต่ละขอบเขตเนื้อหาต้องสามารถกำหนดมโนคติได้อย่างชัดเจน 3. กำหนดให้ครอบคลุมหัวเรื่อง
3. วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดให้ครอบคลุมหัวข้อเรื่อง 2. เรียงลำดับตามความเหมาะสม 3. มีจำนวนข้อไม่มากและน้อยจนเกินไป (5-10) 4. เขียนระบุเชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดและสังเกตได้ 5. ประกอบด้วยโครงสร้างที่สมบูรณ์คือพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนภายใต้เงื่อนไขและเกณฑ์บรรทัดฐาน
4. เนื้อหาสาระ	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เวลาและความรู้พื้นฐานของผู้เรียน 2. จัดเรียงลำดับเนื้อหาอย่างเหมาะสมจากง่ายไปหายากจากสิ่งที่รู้แล้วไปยังสิ่งที่ไม่รู้และจากสิ่งที่สังเกตได้ไปยังกฎเกณฑ์ข้อสรุป 3. เน้นการเขียนสรุปเนื้อหาเฉพาะจุดหรือประเด็นสำคัญ หากสามารถสรุปให้อยู่ในลักษณะแบบร่างเขียนกระดาน จะทำให้การกำหนดเนื้อหาชัดเจนขึ้น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบแผนการเรียน	ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนการเรียนรู้
5. กิจกรรมการเรียนการสอน	1. เขียนสรุปกิจกรรมอย่างสรุปโดยจัดลำดับว่า “ทำอะไร” และ “ทำอะไร” เช่น ช้่นนำเข้าสู่บทเรียนต่อวงจรตามรูปแล้วสาธิตด้วยการทดลอง ทดลอง - ตั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทดลอง - สรุปที่ประเด็นแล้วนำเข้าสู่ศึกษารายละเอียด ช้่นดำเนินการในเนื้อหา - กำหนดวิธีให้เนื้อหาบรรยาย/การตอบ/สาธิต - ให้ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมในการตอบคำถามเพื่อสร้างชั้นสรุปและตรวจสอบความเข้าใจ - ผู้สอนกับผู้เรียนช่วยกันสรุปเนื้อหา - ตรวจสอบความเข้าใจด้วยคำถาม
6. สื่อการเรียนการสอน	2. กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาที่มีอยู่ 1. กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระและ กิจกรรมการเรียนการสอน 2. เขียนสรุปสั้นๆ เพื่อให้เห็นว่าจะใช้อะไรเช่นกิจกรรม ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน - สาธิตด้วยอุปกรณ์ทดลอง - แผ่นใสแสดงวงจร
7. การวัดและประเมินผล	1. กำหนดให้ชัดเจนว่าจะวัดกี่ครั้งในบทเรียนเช่นกลางบทเรียน และท้ายบทเรียนซึ่งจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2. กำหนดวิธีวัดและประเมินผลให้ชัดเจนให้ผู้เรียนทำ แบบฝึกหัดแบบทดสอบใบงานข้อใดบ้าง (กรณีที่ทำกรวัด หลายช่วง) 3. สร้างเครื่องมืออันได้แก่ปัญหาโจทย์ให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานเช่นปัญหาชัดเจนตัวลวงดีเป็นต้น 4. มีความสอดคล้องกับระยะเวลาที่มีอยู่

สมรรถนะของครูผู้สอนในการจัดทำแผนการเรียนรู้

สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์ (2538: 15) กล่าวว่า ในการจัดทำแผนการเรียนรู้สิ่งสำคัญที่จะช่วยในการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้ได้ดั่งนั้น จะขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ ต้องพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

- 1) ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนทางจิตวิทยาเบื้องต้นเป็นอย่างดี
- 2) ครูต้องมีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอน รวมทั้งการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม
- 3) ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาที่สอน
- 4) ครูต้องมีความรู้ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและสังคม

สรุปการจัดทำแผนการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามที่ว่า จะสอนอะไร ให้กับใคร โดยวิธีใด และสุดท้ายต้องตอบให้ได้ว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีการและกระบวนการตามที่เราได้จัดทำไว้ในแผนการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร โดยที่ในการจัดทำแผนการเรียนรู้นั้น จะต้องจัดทำแผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งจะประกอบด้วย การวิเคราะห์หน่วยการสอน การวิเคราะห์จุดประสงค์การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์กิจกรรมการกำหนดสื่อ และการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน

การออกแบบการเรียนรู้

สมพร จารุณัญ (2535: 5) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการของการเรียนรู้การวิเคราะห์งานเพื่อการเรียนรู้ และหลักการของการเรียนการสอน ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเช่นผู้ผลิตสื่อการเรียนการสอนหรือนักพัฒนาหลักสูตรหรือรายวิชาเรียน จึงควรมี

ความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบสำคัญเหล่านี้ เพื่อจะได้สามารถนำความรู้ความเข้าใจดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในงานของตนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ทิสนา แคมมณี (2557: 3) ได้กล่าวถึงการออกแบบการเรียนรู้ว่าคือสภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎีหลักการแนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอนรวมทั้งวิธีการสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎีหลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือและได้รับการพิสูจน์ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพสามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้นๆ

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545: 1) ได้กล่าวถึง การออกแบบการเรียนรู้ว่าการเรียนการสอนจะให้ผลดีนั้นผู้สอนควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติและสนองต่อความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการแบบเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกวิชาที่ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะสามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการหรือวิธีการที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นนั้นผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการสอน วิธีสอนเทคนิคการสอนหรือวิธีการเรียนรู้แบบต่างๆ ที่มีอยู่มากมายและเป็นที่รู้จักกันทั่วไปก่อนที่จะออกแบบการจัดกิจกรรมในแผนการเรียนรู้ เพื่อการสอนนั้นๆ จะได้บรรลุจุดประสงค์ตามที่ตั้งไว้

สรุปการออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดวิธีการสอนและกิจกรรมทางการเรียนการสอนที่สนองต่อความต้องการความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนมีการผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหา

วิธีการสอนที่ใช้สอนในอาชีวศึกษา

การสอนในโรงฝึกงาน (Workshop Teaching) จุดมุ่งหมายเพื่อการเสริมทักษะในการทำงานโดยตรงซึ่งจะทำให้เข้าใจว่า วิธีสอนที่ใช้ผู้มีเพียงวิธีสอนแบบปฏิบัติงานวิธีเดียว แต่เมื่อแจกแจงในรายละเอียดแล้วพบว่า มีแบบแผนการสอนหลายรูปแบบ รวมทั้งเทคนิคและการใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบอีกมาก ดังนั้น ครูอุตสาหกรรมศึกษาครูช่างอุตสาหกรรมที่สอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์และช่างอุตสาหกรรม ก่อนที่จะลงมือสอนในโรงฝึกงานควรจะทำความเข้าใจ และเลือกรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปฏิบัติในโรงฝึกงานอุตสาหกรรม

ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ (2541: 65) เสนอไว้ดังนี้

- ก. แบบบรรยายย่อก่อนการปฏิบัติเป็นการสอนโดยการอธิบายทฤษฎีหลักการ และวิธีการเกี่ยวกับงานที่จะปฏิบัติให้ฟังพอสังเขปแล้วจึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง
- ข. แบบบรรยายย่อก่อนการปฏิบัติเป็นการสอนขั้นตอนการทำงานให้ผู้เรียนได้เข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามได้แล้วจึงลงมือปฏิบัติต่อไป
- ค. แบบปฏิบัติโดยตรงมักจะใช้กับผู้เรียนที่มีประสบการณ์มาก่อนและเป็นการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องกับงานเดิมที่ยังทำไม่เสร็จ
- ง. แบบปฏิบัติแล้วอภิปรายกลุ่ม เป็นการติดตามผลจากที่ผู้เรียนได้เรียนแล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงข้อดีข้อเสียของทักษะที่ฝึกรวมทั้งวิจารณ์เสนอแนะในแนวระยุคต่อไปด้วย
- จ. แบบปฏิบัติแล้วเขียนรายงาน เป็นการติดตามผลการปฏิบัติในรูปแบบของลายลักษณ์อักษรซึ่งสามารถเก็บไว้อ้างอิงต่อไปในภายหลังได้
- ฉ. แบบปฏิบัติตามชุดการสอนสำเร็จรูป เป็นรูปแบบการศึกษาด้วยตนเองซึ่งนับวันจะมีจำนวนและความสำคัญมากยิ่งขึ้น

ข. แบบปฏิบัติในรูปของโครงการเป็นการแก้ปัญหาในเรื่องมาตรฐานฝีมือที่ต้องเป็นมาตรฐานเดียวกันของช่างอุตสาหกรรม (ปวช.) หรือเพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปวช. และปวส. และของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ได้ปฏิบัติโครงการตามความสนใจความถนัดและความสามารถของนักเรียนนักศึกษาในกลุ่มวิชาอุตสาหกรรมศิลป์

เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกใช้วิธีการสอน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545: 23-25) กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกใช้วิธีการสอนว่า สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาเพื่อใช้ประกอบการเลือกรูปแบบ วิธีการและเทคนิคการสอนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ผู้เรียนทั้งด้านความสามารถด้านสติปัญญาวิธีการเรียนและประสบการณ์เดิม
3. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้
4. การใช้รูปแบบวิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่มีหลายรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เนื่องจากวิธีการสอนมีหลายวิธีทุกวิธีมีประโยชน์ในการนำมาสอนทั้งสิ้นการเลือกวิธีการสอนจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญครูผู้สอนจึงควรพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้มากที่สุดจากเป้าหมายของหลักสูตรในระดับอาชีวศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน เช่น การบัญชี การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ การให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการดำรงชีวิต รู้จักคิดรู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้เหตุผลตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และสังคม ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษานั้น ผู้สอนจะต้องเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึง วัยผู้เรียน ความต้องการของสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน คือ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ตลอดจนการสร้างคุณลักษณะของ

ผู้เรียนให้เข้าไปตามความต้องการของหลักสูตร ซึ่งวิธีสอนที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งในวิธีสอนที่หลากหลายที่ผู้สอนนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนดังนี้

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ความหมาย การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการอื่น ๆ ที่เป็นระบบไป ใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ภายใต้อำนาจแนะนำปรึกษาและความช่วยเหลือจากผู้สอนหรือผู้ที่เชี่ยวชาญ เริ่มตั้งแต่การเลือกรื่องหรือหัวข้อที่จะศึกษา การวางแผน การดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด ตลอดจนการนำเสนอผลงาน ซึ่งในการจัดทำโครงงานนั้นสามารถทำได้ทุกระดับชั้นอาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มจะกระทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 84-92) ได้เสนอไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียน ได้ใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของตนเองในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพลังความอยากรู้อยากเห็น
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนตัดสินใจว่าจะทำอะไร กับใคร อย่างไร และเสริมสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่เขาต้องการค้นหาคำตอบ
4. เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ประเภทของโครงงาน

ประเภทของโครงงานแบ่งตามลักษณะกิจกรรมได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. โครงการประเภทสำรวจ

โครงการประเภทนี้เป็นการศึกษาลำรวจและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้เรียนต้องการศึกษาหลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดกระทำให้เป็นระบบระเบียบเป็นหมวดหมู่สื่อความหมายแล้วนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ตาราง กราฟ แผนภูมิ และคำอธิบายประกอบ เพื่อให้เห็นลักษณะหรือความสัมพันธ์ในเรื่องที่ศึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวอย่างโครงการประเภทนี้ เช่น

- การสำรวจพืชสมุนไพรในชุมชนบ้านสบปราบ
- ปัญหาขยะของตลาดสดเทศบาล 2
- การตรวจสอบคุณภาพน้ำจากหนองปลาจุก
- วิถีชีวิตของคางคก
- ระบบนิเวศในสวนยางพารา

2. โครงการประเภททดลอง

โครงการประเภทนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาคำตอบของปัญหาโดยมีการออกแบบการทดลองเพื่อศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาโดยควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาไว้โดยทั่วไปขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการประเภทนี้จะประกอบด้วย การกำหนดปัญหาตั้งสมมุติฐานออกแบบการทดลองรวบรวมข้อมูลแปลผลและสรุปผลการทดลอง ซึ่งขั้นตอนที่ปฏิบัติจะเป็นกระบวนการวิทยาศาสตร์อย่างสมบูรณ์ตัวอย่างโครงการประเภทนี้ เช่น

- การทำยากันยุงจากตะไคร้หอม
- การผลิตยาสระผมจากพืชสมุนไพรในท้องถิ่น
- การศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรที่ส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของต้นมะเขือเทศ

3. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์

โครงการประเภทนี้เป็นการประยุกต์ทฤษฎีหรือหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือด้านอื่น ๆ มาสร้างหรือประดิษฐ์เป็นของเล่น เครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์สำหรับใช้สอยต่าง ๆ

ซึ่งอาจจะเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้วหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่หรืออาจเป็นการเสนอแบบจำลองทางความคิดเพื่อแก้ไขปัญหาที่ได้ตัวอย่าง โครงการประเภทนี้ เช่น

- การประดิษฐ์ของเล่นพื้นบ้านจากวัสดุในท้องถิ่น
- การบำบัดน้ำเสียโดยวิธีธรรมชาติ
- การประดิษฐ์กั้นลมเพื่อลดน้ำเข้าแปลงผัก

4. โครงการประเภทสร้างทฤษฎี

โครงการประเภทนี้เป็นการนำเสนอทฤษฎีหลักการหรือแนวคิดใหม่ๆ ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของผู้อื่นที่มีอยู่แล้ว โดยมีหลักการทางวิทยาศาสตร์ หรือทฤษฎีอื่น ๆ ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ สนับสนุน ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะทฤษฎีหลักการแนวคิดใหม่หรืออาจขัดแย้งกับทฤษฎีเดิมหรือเป็นการขยายทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดเดิมก็ได้ จุดสำคัญอยู่ที่ผู้ทำโครงการประเภทนี้จะต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้น ๆ อย่างดีโดยทั่วไปโครงการประเภทนี้มักจะเป็นโครงการทางคณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ อาจแนะนำเสนอในรูปของสูตร สมการหรือคำอธิบายก็ได้ ตัวอย่าง โครงการประเภทนี้ เช่น

- การเกษตรทฤษฎีใหม่
- การผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์
- การผลิตแท่งเชื้อเพลิงสีเขียว

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการมีขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้

1. การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา
2. การวางแผนประกอบด้วย
  - 2.1 การกำหนดจุดประสงค์
  - 2.2 การตั้งสมมุติฐาน

2.3 การกำหนดวิธีการศึกษา

3. การลงมือปฏิบัติ
4. การเขียนรายงาน
5. การนำเสนอผลงาน

ข้อดี-ข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ข้อดี

1. ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกประเด็นที่จะศึกษาวิธีการศึกษาและแหล่งความรู้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน
3. การศึกษาค้นคว้านั้นมีการเชื่อมโยงหรือบูรณาการระหว่างความรู้/ ทักษะ / ประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่
4. ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น
5. ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาในการทำงาน

ข้อจำกัด

1. ใช้เวลาในการเรียนรู้มากเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง
2. ผู้สอนอาจให้คำปรึกษาและดูแลไม่ทั่วถึง
3. ถ้าผู้เรียนวางแผนการทำงานไม่ดีอาจทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ
4. ถ้าผู้สอนขาดความเอาใจใส่หรือขาดความอดทนอาจทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ

การสอนโดยใช้โสตทัศนูปกรณ์

การสอนโดยใช้โสตทัศนูปกรณ์ (Audio Visual Media) หมายถึงการสอนโดยใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ เช่น รูปภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หุ่นจำลอง เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เป็นต้น เนื่องจาก โสตทัศนูปกรณ์แต่ละชนิดต่างก็มีจุดเด่นข้อจำกัดเฉพาะตัวจึงไม่บอกกล่าวถึงจุดเด่นและข้อจำกัดโดยรวม ๆ ในที่นี้

ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนโดยใช้โสตทัศนูปกรณ์

1. การเลือกใช้โสตทัศนูปกรณ์ที่เหมาะสมนับว่ามีความสำคัญมากหลักในการเลือกโสตทัศนูปกรณ์มีดังนี้

1.1 เลือกใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์ในการสอนไม่มีโสตทัศนูปกรณ์ชนิดใดที่สามารถใช้ได้ที่ดีที่สุดกับจุดประสงค์ในการสอนทุกจุดประสงค์แต่จะมีสื่อบางอย่างที่เหมาะสมกับจุดประสงค์บางด้านอย่างมากที่สุดจึงควรพิจารณาจุดเด่นจุดด้อยของ โสตทัศนูปกรณ์แต่ละชนิด

1.2 ผู้สอนจะต้องมีความคุ้นเคยกับ โสตทัศนูปกรณ์ที่จะใช้นั้นคือรู้วิธีที่จะใช้อย่างได้ผลสูงสุด

1.3 โสตทัศนูปกรณ์ที่จะใช้ต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถและรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style)

2. ในการใช้โสตทัศนูปกรณ์มีขั้นตอนที่ควรปฏิบัติดังนี้

2.1 เตรียมตัวผู้สอนทำการเตรียมและตรวจสอบ โสตทัศนูปกรณ์ที่จะใช้ เช่น กรณีกำหนดว่าจะใช้สไลด์ประกอบเสียงก็ทำการจัดภาพตามลำดับทดลองฉายประกอบเสียงเป็นการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์และความถูกต้องกรณีกำหนดว่าจะใช้ภาพยนตร์ก็ทำการทดลองฉายดูก่อน เป็นต้น

2.2 เตรียมสิ่งแวดล้อมก่อนสอนทำการเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ควรจัดโต๊ะเก้าอี้ ฯลฯ

2.3 เตรียมผู้สอนอธิบายจุดประสงค์เน้นให้ทราบว่าต้องดูหรือฟังอะไรต้องการให้ผู้เรียนทำอะไรกับข้อสนเทศ (Information) ที่ได้เช่น จะให้อภิปรายทำการทดสอบ ฯลฯ

2.4 ขึ้นสอนหรือขึ้นเสนอ (Presentation) ดำเนินการ โดยใช้เครื่องมืออย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น กรณีสไลด์ประกอบเสียง ก็ปรับโฟกัสแต่ละภาพอย่างชัดเจนปรับเสียงให้ดังพอเหมาะ เป็นต้น

2.5 ขึ้นติดตามผล (Follow Up) อาจทำการสรุปทบทวนอภิปรายถามคำถามหรือทำกิจกรรมอื่นที่จะช่วยเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่กล่าวมานี้ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามทุกขั้นตอนในทุกครั้งบางครั้งอาจตัดขั้นเตรียมผู้เรียนเช่นในการฉายภาพยนตร์อาจไม่เริ่มด้วยการแนะนำว่าจะเป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับเรื่องอะไรจะฉายให้ดูก่อนแล้วอภิปรายภายหลังหรือบางครั้งอาจตัดขั้นติดตามผลออกก็ได้

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning Management) หมายถึงกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจความสามารถโดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสามารถนำความรู้ ทักษะและเจตคติไปสร้างงานแก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2547: 4-16, 29)

รูปแบบของการบูรณาการ (Model of Integration) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พบโดยทั่วไปมีอยู่ 4 แบบ

1. การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) การเรียนรู้แบบนี้ครูจะนำเนื้อหาของวิชาต่างๆ มาสอดแทรกในรายวิชาของตนเองเป็นการวางแผนการสอนและทำการสอนโดยครูเพียงคนเดียว

2. การบูรณาการแบบขนาน (Parallel) การเรียนรู้แบบนี้ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ต่างคนต่างสอนวิชาของตนเอง แต่จะมาวางแผนตัดสินใจร่วมกันว่าจะจัดแผนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งสอนในหัวเรื่อง (Theme) ความคิดรวบยอด (Concept) และปัญหา (Problem) เดียวกันในส่วนหนึ่ง

3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidiscipline) การเรียนรู้แบบนี้คล้ายกับแบบกลุ่มงานครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปต่างคนต่างสอนวิชาของตนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองเป็นส่วนใหญ่มาวางแผนการสอนร่วมกันในการให้งานหรือโครงการที่มีหัวเรื่องแนวคิดหรือความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน

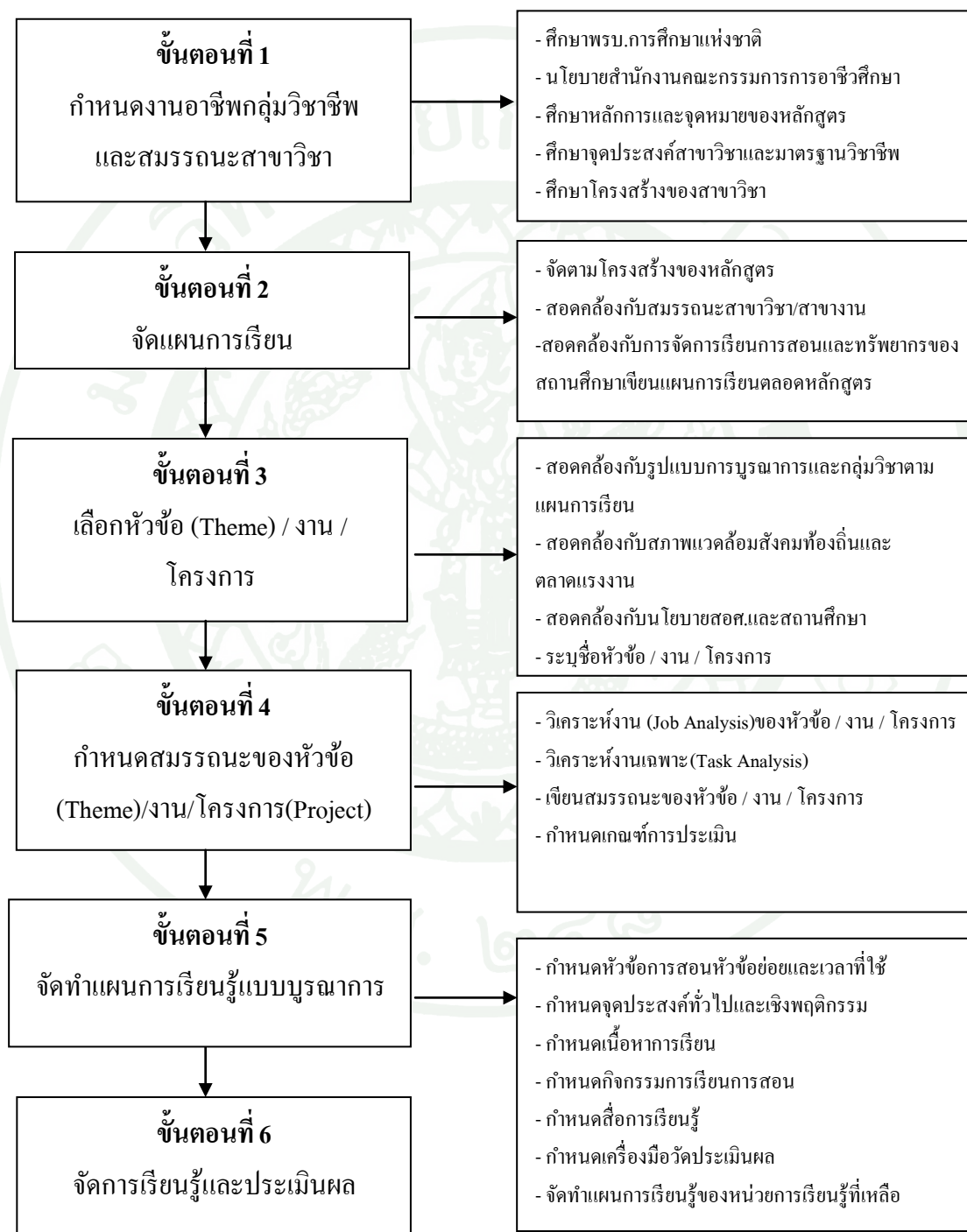
4. การบูรณาการแบบข้ามวิชา (Transdisciplinary) การเรียนรู้แบบนี้ผู้สอนในรายวิชาต่างๆ จะมาร่วมกันสอนเป็นคณะร่วมกันวางแผนกำหนดหัวเรื่องความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน

การประเมินผลในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการได้คิด และได้ปฏิบัติจริงตามความสนใจความถนัดของตนเองเรียนรู้ทั้งแบบเรียนคนเดียวและเรียนเป็นกลุ่มจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองและเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม (บูรณาการ) ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าวจึงต้องสอดคล้องกับสภาพจริงนั่นคือการที่จะต้องนำลักษณะที่สำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริงมาใช้จึงจะเหมาะสมกับการเรียนรู้แบบบูรณาการซึ่งน่าจะมีการประเมินความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การประเมินด้านกระบวนการคิด

กระบวนการวางแผน

กระบวนการทำงานกระบวนการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ (การวิจัยอย่างง่าย) กระบวนการกลุ่ม กระบวนการประเมินผล คุณธรรม จริยธรรม ความตั้งใจ ความใส่ใจ คุณภาพของผลงาน โดยใช้วิธีการเครื่องมือประเมินที่หลากหลายต่อเนื่องตลอดเวลา ตามกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการสังเกต การใช้แบบตรวจสอบรายการ การใช้แบบประมาณค่า การบันทึก การปฏิบัติงาน การประเมินคุณภาพชิ้นงาน และอาจมีการประเมิน ด้านความรู้ ควบคู่กันไปด้วยโดยการประเมินจะกระทำร่วมกันทั้งผู้สอนและผู้เรียนซึ่งผลการประเมินเหล่านี้

ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของการนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
 ด้วยจากหลักการการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สามารถนำมาสรุป
 เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ดังภาพประกอบที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีขั้นตอนที่แสดงในภาพที่ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
(สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา, 2548: 15-16)

การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติการ (Laboratory)

การสอนแบบปฏิบัติการ (Laboratory) คือการสอนที่ให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมการเรียน ภายใต้การแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด โดยทำการทดลองปฏิบัติการใช้ทฤษฎีโดยผ่านการสังเกตการทดลองภายใต้สภาพที่ควบคุมไว้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541: 68 – 69) ได้กล่าวไว้ถึงข้อดี ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนแบบปฏิบัติการไว้ดังนี้

ข้อดี

1. ผู้สอนมีอิสระที่จะให้ความช่วยเหลือและการสอนแก่ผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ
2. การทำกิจกรรมการเรียน โดยการทดลองอาจดำเนิน โดยผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้
3. ผู้เรียนอาจศึกษากิจกรรมวิธีปฏิบัติจากสื่อที่สามารถเรียนด้วยตนเองได้
4. เป็นเทคนิคที่เป็นรากฐานของการแก้ปัญหา
5. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การสรุปครอบคลุมหรือการวางนัยทั่วไปและใช้การวางนัยทั่วไปดังกล่าวในสถานการณ์ใหม่
6. เป็นวิธีการเรียนที่ผู้เรียนจะทำการสืบเสาะหาความรู้และค้นพบความรู้
7. ผู้เรียนเพิ่มพูนความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมีทักษะมากขึ้น
8. ช่วยพัฒนาเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Attitude)

ข้อจำกัดหรือจุดด้อย

1. กรณีที่ให้ปฏิบัติเป็นรายบุคคลผู้เรียนบางคนอาจขาดแรงจูงใจในการทำงาน
2. ในกรณีที่ให้ปฏิบัติเป็นกลุ่มสมาชิกบางคนอาจหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงาน
3. ถ้าผู้เรียนพัฒนาไปได้ช้าหรือทำไม่ได้ก็จะมีส่วนทำให้ผู้เรียนมีความคาดหวังในตนเองต่ำ
4. บางครั้งต้องใช้ทรัพยากรมากซึ่งอาจไม่คุ้มกับผลที่ได้รับ
5. ถ้าวางแผนและจัดระบบไม่ดีอาจล้มเหลวหรือเกิดผลไม่คุ้มก็ได้
6. ใช้ได้กับบางวิชาเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนแบบปฏิบัติการ

1. ผู้สอนจะต้องวางแผนและประสานงานกับผู้เรียนอย่างใกล้ชิด
2. ในการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ควรมีคู่มือ (Laboratory Manual) ให้ผู้เรียนศึกษาล่วงหน้าคู่มือดังกล่าวควรประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ วิธีปฏิบัติ คำถามเพื่อเป็นแนวทำให้สังเกตหรือศึกษา
3. การสอนวิธีนี้จะต้องมีอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและเพียงพอ
4. ระมัดระวังตรวจตราการใช้วัสดุที่เหมาะสม
5. โยงความสัมพันธ์ระหว่างผลการทดลองกับสิ่งที่เรียนผ่านมา
6. พิจารณาถึงวุฒิภาวะของผู้เรียนความเป็นไปได้ของวัสดุอุปกรณ์ผลที่คาดว่าจะได้รับ และการเสียอันตราย

7. ให้ทำการจดบันทึกรายงานการปฏิบัติการทุกครั้ง
8. วางแผนกิจกรรมสำหรับผู้ที่ทำปฏิบัติการเสร็จก่อนเวลาที่กำหนดไว้เสมอ

การจัดการเรียนรู้แบบการระดมความคิด (Brainstorming)

การสอนโดยใช้การระดมความคิด (Brainstorming) เป็นการสอน โดยให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เป็นการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในประเด็นใดประเด็นหนึ่งช่วยให้ได้แนวความคิดที่กว้างขวางหรือแนวคิดใหม่ ๆ มากมายการระดมความคิดอาจทำได้ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย (สนอง อินละคร, 2544: 86 – 87) ได้กล่าวไว้ดังนี้

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการสอนโดยใช้การระดมความคิด

1. ขั้นเตรียมเป็นการสร้างความสนใจแก่ผู้เรียนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงผลที่ได้จากการระดมความคิด
2. ขั้นดำเนินการเป็นการระดมความคิดของผู้เรียนในประเด็นที่กำหนดไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดของคนอื่นที่เสนอไปแล้ว ไม่ควรให้มีลักษณะการผูกขาดการเสนอความคิดและไม่บังคับให้ทุกคนเสนอความคิดและมีการระดมความคิดให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. อภิปรายความคิดเป็นการอภิปรายทบทวนเกี่ยวกับความคิดที่เสนอขึ้นมาเพื่อจัดหมวดหมู่รวมความคิดและเลือกสรรความคิดที่สอดคล้องและมีเหตุผลไว้
4. สรุปเป็นการสรุปข้อความคิดที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาหรือข้อควรปฏิบัติหรือข้อสรุปของประเด็นที่กำหนดให้ต่อไป

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Method)

การสอนแบบโครงการ (Project Method) เป็นการเรียนโดยผ่านประสบการณ์ของผู้เรียนเองหรืออาจจะกล่าวว่าเป็นการเรียน โดยการกระทำ (Learning by Doing) การสอนแบบโครงการเป็นการให้ผู้เรียนแก้ปัญหาเพื่อให้กิจกรรมนั้นสำเร็จโดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการวิธีการสอนแบบโครงการนี้นำมาใช้ครั้งแรกเกี่ยวกับการสอนในวิชาด้านอาชีวศึกษาอุทธรพงษ์ ไกยวรรณ (2541: 68) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบโครงการว่ามีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการเป็นการเตรียมความรู้พื้นฐานให้กับผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ ทักษะพื้นฐาน ตลอดทั้งขั้นตอนกระบวนการวิธีทำงานต่าง ๆ อุปกรณ์สื่อหรือในงานต่าง ๆ ประกอบเพื่อให้ผู้เรียนศึกษา
2. ขึ้นมอบหมายงานเป็นการแนะนำและฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจกรรมวิธีการทำงาน โดยอาจมีการสาธิตจนผู้เรียนเข้าใจ และสามารถทำได้ใช้เวลาเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้มีเวลามากพอแก่การปฏิบัติงาน
  - 2.1 ขั้นตอนการทำงาน
  - 2.2 ลักษณะรูปแบบที่ให้ปฏิบัติ
  - 2.3 ข้อควรระวังอันจะเกิดขึ้นกับชิ้นงาน (ถ้ามี)
3. ขึ้นลงมือปฏิบัติงาน (สร้างชิ้นงาน) เป็นงานที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยต้องให้ผู้เรียนได้มีอิสระมากที่สุดในการทำงานครูคอยเสนอแนะและคอยควบคุมทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มและจะให้ความช่วยเหลือต่อเมื่อสังเกตเห็นว่าผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือเป็นการสอนให้ผู้เรียนช่วยเหลือตัวเองมากที่สุด
4. ขึ้นประเมินผล (ตรวจชิ้นงาน) เมื่อโครงการหรือชิ้นงานสำเร็จแล้วควรมีการประเมินผลว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

คูวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 53) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นกระบวนการที่ผู้สอนกำหนดหัวข้อเรื่องปัญหา หรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทหรือแสดงบทบาทนั้นตามความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ของผู้เรียนที่คิดว่าควรจะเป็นภายหลังของการแสดงบทบาทสมมติ ต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้ง ด้านความรู้ และพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ ข้อดี และข้อจำกัด ของการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติมีดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนใช้ความรู้และทักษะในการแก้ปัญหาและตัดสินใจในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ
3. เพื่อให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนเจตคติพฤติกรรมและการปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
4. เพื่อให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มีโอกาสแสดงออกและได้เรียนอย่างสนุกสนาน

ข้อดีและข้อจำกัด

ข้อดี

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สนุกสนานสามารถเรียกได้ว่าเป็นเทคนิคการสอนแบบเล่นปนเรียน

2. เป็นลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน
3. เป็นการเรียนรู้ที่มีสภาพใกล้เคียงกับความเป็นจริงอย่างมากผู้เรียนสามารถสัมผัสได้
4. ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิดความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมของผู้เรียนได้

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามากพอสมควรดังนั้นผู้สอนจะต้องวางแผนการใช้เวลาไว้ล่วงหน้าและควรกำหนดเวลาแบบยืดหยุ่นได้
2. เป็นวิธีสอนที่มีขั้นตอนมากผู้สอนต้องเตรียมการอย่างรัดกุม
3. ผู้สอนต้องมีประสาทสัมผัสที่ไวต่อการรับรู้ (Sensitivity) สามารถสังเกตและเข้าใจพฤติกรรมทั้งของผู้แสดงและผู้ชมได้ตลอดเวลา เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง
4. ผู้สอนต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาหรือปรับสถานการณ์ได้ดีในกรณีที่ผู้เรียนไม่อาจแสดงให้เป็นไปตามความคาดหวังของผู้สอนหรือเกิดการติดขัดในการแสดงอย่างกะทันหัน

การจัดการเรียนรู้แบบเน้นทักษะกระบวนการ (Process Skill)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ (Process Skill) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียน “วิธีการเรียนรู้” อย่างเป็นขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผู้สอนเป็นผู้กำกับควบคุมให้ผู้เรียน มีการปฏิบัติฝึกฝนจนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมดจนสามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติและนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ วัตถุประสงค์ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการมีดังต่อไปนี้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2545: 101)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “วิธีการเรียนรู้” อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นกระบวนการ โดยลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำวิธีการหรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ข้อดีและข้อจำกัด

ข้อดี

1. เป็นวิธีการที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกทักษะเทคนิคกระบวนการต่างๆ
2. เป็นวิธีการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง
3. ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีการที่ใช้เวลาค่อนข้างมาก
2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องดูแลและควบคุมการฝึกปฏิบัติตาม ขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างใกล้ชิดการเรียนรู้จึงจะได้ผลดี

สรุปสมรรถนะของครูในการออกแบบการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบเทคนิคและวิธีการเรียนรู้แบบต่างๆ เพื่อที่จะออกแบบการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับธรรมชาติความต้องการความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยที่การออกแบบการเรียนรู้นั้นได้คำนึงถึงทักษะกระบวนการคิดการแก้ปัญหา รวมไปถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียนไปพร้อม ๆ กันอีกด้วย

การใช้พัฒนาและสร้างสื่อการเรียนการสอน

สื่อการสอนนับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอนนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเนื่องจากเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการไม่ว่าสื่อนั้นจะเป็นสื่อรูปแบบใดก็ตามล้วนแต่เป็นทรัพยากรที่สามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ในการใช้สื่อการสอนนั้นผู้สอน จำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะ และคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดเพื่อเลือกสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การสอนและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบในการใช้สื่อด้วยทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โจทีย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2543: 250 – 253) กล่าวว่าสื่อการเรียนการสอนของหลักสูตรท้องถิ่นมี 2 ประเภทใหญ่ๆคือ

1. สื่อที่มีอยู่แล้วโดยเลือกใช้ปรับปรุงเพิ่มเติมหรือตัดทอนเนื้อหาในสื่อต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาของทุกกลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชาต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ได้แก่ หนังสือแบบฝึกหัดคู่มือครูคู่มือการเรียนการสอนและหนังสือเสริมประสบการณ์มี 4 ประเภท คือ หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสืออุเทศ และหนังสือการอ่าน

2. การทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่เป็นการจัดทำหนังสือเรียนคู่มือครู หนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัด หรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนอื่น ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มประสบการณ์ หรือรายวิชาต่าง ๆ ขึ้นใหม่ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และสภาพของท้องถิ่น ทั้งนี้สื่อการเรียนการสอนที่ท้องถิ่นจะพัฒนาขึ้นมาใหม่อาจจะใช้คำอธิบายรายวิชาที่มีอยู่แล้วหรือเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ก็ได้

ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

พรศรี โรจน์เมธี (2540: 19) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติจากผู้สอนให้แก่

ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งช่วยประหยัดเวลา และงบประมาณ สื่อการสอนที่ดีต้องมีลักษณะดึงดูดความสนใจของผู้เรียน มีราคาไม่แพงจนเกินไป การเลือกใช้สื่อการสอนจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เหมาะสมกับวัยพื้นฐาน ประสบการณ์ และสภาพผู้เรียน สื่อการสอนนั้น ใช้ช่วยครูแต่แทนครูไม่ได้

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 89) ได้ให้ความหมายของ “สื่อ” ว่าเป็นคำที่มาจากภาษาละตินว่า “medium” แปลว่า “ระหว่าง” หมายถึงสิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์เมื่อมีการนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนจึงเรียกว่า “สื่อการสอน” (Instructional Media) หมายถึงสื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียงสไลด์วิทยุโทรทัศน์วีดิทัศน์แผ่นภูมิภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนสิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษาเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

สถาพร ไมตรีจิตร (2547: 12) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า คือสิ่งที่เป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้รับรู้ข่าวสารซึ่งกันและกัน สื่อการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้รวดเร็วขึ้นสื่อการเรียนเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้นซึ่งทั้งสื่อการเรียนและสื่อการสอนผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการรับรู้การเรียนรู้การสื่อความหมายความสำคัญและความหมายของสื่อในขั้นพื้นฐานก่อนเพื่อการเลือกสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาของวิชาการใช้สื่อให้เหมาะสมกับการรับรู้ของผู้เรียนและเพื่อการผลิตสื่อที่ตรงกับเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สรุปสื่อการเรียนการสอนหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้สอนใช้เป็นพาหะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนเกิดการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533: 141) ได้แบ่งสื่อการสอนตามลักษณะรูปร่างของสื่อโดยแบ่งเป็น 4 ลักษณะคือ

1. สื่อประเภทเครื่องมือเป็นสื่อที่ได้มาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์แขนงวิศวกรรมไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องฉายต่าง ๆ เครื่องเสียง โทรทัศน์ เป็นต้น
2. สื่อประเภทวัสดุหมายถึงสื่อที่เป็นผลผลิตมาจากวิทยาศาสตร์เป็นวัสดุที่สิ้นเปลือง เช่น แผ่นฟิล์ม แผ่นภูมิ แผ่นโปร่งใส เป็นต้น
3. สื่อประเภทวิธีการหมายถึงสื่อประเภทเทคนิคระบบกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ การทดลองนิทรรศการ เป็นต้น
4. สื่อประสมหมายถึงการนำสื่อประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือวัสดุวิธีการมาใช้ร่วมกันอย่างมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่สื่อแต่ละอย่างส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันเช่น บทเรียนโปรแกรมชุดการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 248) แบ่งสื่อการสอนเป็น 3 ประเภทคือ

1. โสตทัศนวัสดุได้แก่ภาพเช่นภาพเขียนภาพถ่ายวัสดุลายเส้นเช่นการ์ตูนลายเส้นแผ่นภูมิ วัสดุมีทรงเช่นหุ่นจำลองของจริง
2. เครื่องมือโสตทัศนอุปกรณ์ได้แก่เครื่องเสียงเช่นเครื่องบันทึกเสียง
3. กิจกรรมโสตทัศนอุปกรณ์ได้แก่การศึกษานอกสถานที่การจัดนิทรรศการการจัดสถานการณ์จำลอง

สถาพร ไมตรีจิตร (2547: 1) ได้จัดแบ่งประเภทของสื่อการเรียนการสอนตามสากลนิยมและจำแนกรายละเอียดในแต่ละประเภท ดังนี้

1. สื่อวัสดุหมายถึงสื่อที่เก็บความรู้เนื้อหาสาระของบทเรียนอยู่ในตัวเองมี 3 ลักษณะดังนี้
  - 1.1 สื่อวัสดุที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้วยตัวเองโดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์อื่นช่วย ได้แก่
    - 1.1.1 สื่อวัสดุสองมิติหรือสื่อวัสดุกราฟิก เช่น หนังสือเรียนภาพโฆษณา หรือโปสเตอร์ แผนที่ แผนภูมิการ์ตูนใบช่วยสอน
    - 1.1.2 สื่อวัสดุสามมิติ เช่น หุ่นจำลองของตัวอย่างของจริง
  - 1.2 สื่อวัสดุที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเองต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์อื่นช่วย ได้แก่
    - 1.2.1. วัสดุโปร่งแสง เช่น สไลด์ แผ่นภาพโปร่งใส
    - 1.2.2. วัสดุเคลื่อนไหวโปร่งแสง เช่น फिल्मภาพยนตร์
  - 1.3 สื่อวัสดุอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อประสมเชิงโต้ตอบโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นหลัก ได้แก่
    - 1.3.1 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ลักษณะที่เป็นสื่อเสียง เช่น เทปเสียง
    - 1.3.2 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ลักษณะที่เป็นสื่อภาพและเสียง เช่น วีซีดี (VCD) ดีวีดี (DVD) เป็นต้น
    - 1.3.3 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ลักษณะที่เป็นมัลติมีเดีย เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)
    - 1.3.4 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ลักษณะที่เป็นสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) และพจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์

2. สื่ออุปกรณ์หมายถึงตัวกลางหรือตัวผ่านที่ทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่บันทึกในวัสดุสามารถถ่ายทอดออกมาให้เห็นภาพหรือได้ยินเสียงแบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้

2.1 อุปกรณ์เครื่องฉาย (Projected Aid) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้นำเสนอเนื้อหาจากสื่อวัสดุที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเองเช่นเครื่องฉายสไลด์เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องเล่นวีดิทัศน์ เป็นต้น

2.2 อุปกรณ์เครื่องเสียง (Audio Aid) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ถ่ายทอดเสียงจากสื่อวัสดุที่บรรจุเนื้อหาประเภทเสียง เช่น เครื่องเล่นเทปเสียง เครื่องเล่นซีดี

2.3 อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการนำเสนอข้อมูลรวมทั้งการถ่ายทอดสัญญาณในรูปแบบอื่นประกอบด้วย

2.3.1 หน่วยรับข้อมูลได้แก่แป้นพิมพ์ (Keyboard) เมาส์ (Mouse)

2.3.2 หน่วยแสดงผลได้แก่จอภาพ (Monitor) เครื่องพิมพ์ (Printer)

2.3.3 หน่วยความจำได้แก่แรม (Ram) เมนบอร์ด (Main Board) และฮาร์ดดิส (Hard Disk) และหน่วยประเมินผลได้แก่ซีพียู

3. สื่อเทคนิคและวิธีการหมายถึงสื่อลักษณะที่เป็นแนวความคิดหรือรูปแบบหรือขั้นตอนในการเรียนการสอนสื่อประเภทนี้สามารถนำสื่อวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ช่วยในการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้ เช่น การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การสาธิตเกม การจำลองสถานการณ์ การจัดทัศนศึกษา การใช้ชุดการเรียนการสอน การใช้บทเรียนโปรแกรม ชุดฝึก ชุดประลอง ฯลฯ

การเลือกสื่อการเรียนการสอน

สถาบันอาชีวศึกษาเป็นสถาบันที่จัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ ซึ่งในแต่ละรายวิชาชีพจะมีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติที่สถาบันต้องจัดการให้แล้วเสร็จภายในกรอบของหลักสูตรที่

กำหนดในการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องมีความรอบรู้ในเนื้อหาของบทเรียนที่จะสอน มีความเข้าใจถึงวิถีภาวะของกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มผู้เรียน รับทราบจุดหมายของหลักสูตรและจุดประสงค์รายวิชา จากนั้นจะต้องตั้งจุดประสงค์ว่าต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้รู้อย่างไรจากการเรียนในบทเรียนนั้น ๆ แล้วจึงกำหนดวิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อหาแนวทางในการกำหนดสื่อและเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนต่อไป

สุขุมล เกษมสุข (2535: 52-53) กล่าวถึง หลักในการเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมีดังนี้

1. เลือกให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายของการเรียน
2. เลือกให้เหมาะกับเนื้อหาของบทเรียน
3. เลือกให้เหมาะกับวัยและประสบการณ์ความสามารถและความสนใจของนักเรียน
4. เลือกให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอน
5. เลือกสื่อการสอนที่อยู่ในสภาพใช้ได้ดีไม่ชำรุดเสียหาย
6. เลือกสื่อการสอนที่มีความถูกต้องโดยเฉพาะถูกต้องทางด้านเนื้อหาเพื่อให้นักเรียนได้จดจำสิ่งที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง

ทวีศิลป์ พรหมสุวรรณ (2542: 32) กล่าวถึงหลักการสำคัญในการเลือกสื่อการสอนนั้นควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและการสอนเนื้อหา
2. เหมาะสมกับชั้นและวัยของเด็ก
3. เร้าและดึงดูดความสนใจของเด็ก

4. ราคาถูก
5. คู้มค่าทั้งด้านเวลาและราคา

สุเทพ อ่วมเจริญ (ม.ป.ป.: 71 – 72) ได้เสนอแนวคิดการเลือกสื่อที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อที่ต้องการและมีอยู่นั้นมีลักษณะที่ดีและมีคุณภาพเพียงใด
2. หากต้องจัดซื้อหรือจัดผลิตขึ้นมาจะมีราคาเท่าใด
3. จะต้องใช้เวลาในการติดตั้งหรือจัดหาหรือผลิตนานเท่าใด
4. จะต้องใช้เครื่องมือประกอบหรือไม่เป็นเครื่องมือประเภทใดต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้าง
5. สื่อที่เลือกเหมาะสมกับระบบการสอนมากกว่าสื่ออื่น ๆ ใ้หรือไม่
6. จะมีปัญหาอะไรตามมาบ้างในการเลือกใช้สื่อเหล่านั้น
7. ผู้สอนเข้าใจวิธีใช้และใช้เป็นหรือไม่

ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 104) กล่าวถึงการใช้สื่อการสอนว่าสื่อการสอนนั้นอาจจะใช้เฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการสอนหรือจะใช้ทุกขั้นตอนก็ได้ดังนี้

1. ขี่นนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่ผู้เรียนกำลังจะเรียนนั้นสื่อที่ใช้ในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่แสดงเนื้อหากว้าง ๆ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในครั้งก่อนยังมีสื่อที่เน้นเนื้อหาเจาะลึกอย่างแท้จริงอาจเป็นสื่อที่เป็นแนวปัญหาหรือเพื่อให้

ผู้เรียนคิดและควรเป็นสื่อที่ง่ายต่อการนำเสนอในระยะเวลาอันสั้นเช่นภาพบัตรคำหรือบัตรปัญหา เป็นต้น

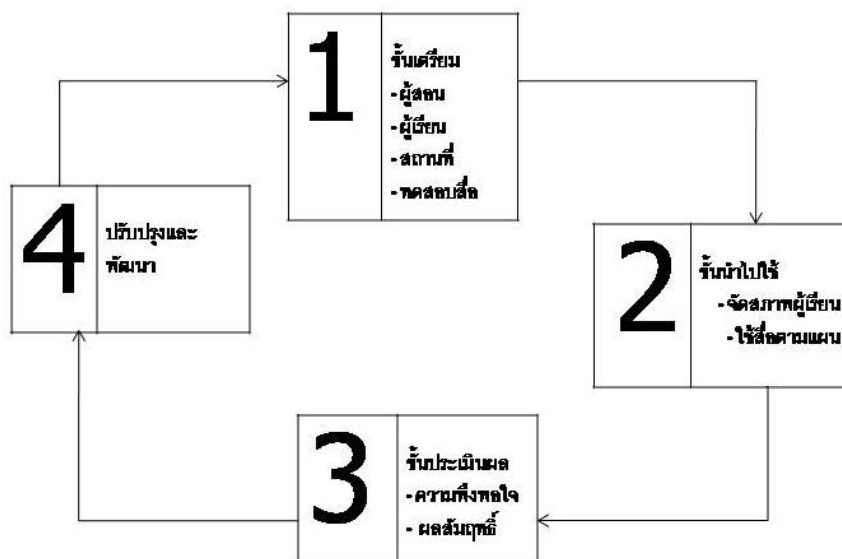
2. ชั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนสำคัญในการเรียน เพราะเป็นขั้นที่จะให้ความรู้เนื้อหาอย่างละเอียด เพื่อสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนต้องเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหา และวิธีการสอนหรืออาจจะใช้สื่อหลายแบบก็ได้ต้องมีการจัดลำดับขั้นตอนการใช้สื่อให้เหมาะสม และสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการใช้สื่อ ในขั้นนี้จะต้องเป็นสื่อที่เสนอความรู้อย่างละเอียดถูกต้องและชัดเจนแก่ผู้เรียน เช่น สไลด์ แผ่นโปรงใส แผนภูมิ วีดิทัศน์ เทปเสียง หรือชุดการเรียนรู้ เป็นต้น

3. ชั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองนำความรู้ด้านทฤษฎีหรือหลักการที่เรียนมาแล้วไปใช้แก้ปัญหาในขั้นฝึกหัด โดยการลงมือฝึกปฏิบัติเองสื่อในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่เป็นประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนได้ขบคิด โดยผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อเองมากที่สุด เช่น ภาพบัตรปัญหา เทปเสียง สมุดแบบฝึกหัด หรือชุดการเรียนรู้ เป็นต้น

4. ชั้นสรุปทเรียนเป็นขั้นของการเรียนการสอนเพื่อการย้ำเนื้อหาบทเรียน ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วย ชั้นสรุปนี้ควรใช้เพียงระยเวลาน้อย เช่น แผนภูมิ แผ่นโปรงใส เป็นต้น

5. ชั้นประเมินผู้เรียนเป็นการทดสอบว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือเข้าใจในสิ่งที่เรียนไปถูกต้องมากน้อยเพียงใด และบรรลุตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้หรือไม่ สื่อในขั้นการประเมินนี้มักจะเป็นคำถามจากเนื้อหาบทเรียน โดยอาจมีภาพประกอบด้วยก็ได้ อาจะนำบัตรคำหรือสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในขั้นกิจกรรมการเรียนมาถามอีกครั้งหนึ่ง และอาจเป็นการทดสอบโดยการปฏิบัติจากสื่อหรือการกระทำของผู้เรียน เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนสามารถมีทักษะจากการฝึกปฏิบัติอย่างถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

สถาพร ไมตรีจิตร์ (2547) กล่าวว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษา เป็นส่วนที่ผู้สอนต้องพิจารณาเป็นลำดับต่อจากการเลือกสรรและตัดสินใจแล้วการใช้สื่อการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้กับผู้เรียนมากที่สุดมีข้อพิจารณา ดังนี้

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน

ที่มา: สถาพร ไมตรีจิตร (2547: 24-26)

ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนมีขั้นตอนดังนี้คือ

1. ขั้นเตรียมเป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้สื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้สอนจะต้องทำความรู้จักกับสื่อชิ้นนั้น ๆ ก่อน โดยดูเนื้อหาว่าครบถ้วนถูกต้องตามจุดประสงค์รายวิชาหรือมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้แค่ไหน ส่วนใดขาดผู้สอนควรจะเพิ่มเติมอย่างไร จะใช้วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนอะไรเสริมได้บ้าง เช่น การใช้เกมชี้เน้นให้เห็นความสำคัญของเครื่องประดับเป็นการนำบทเรียนใช้แผ่นโปร่งใสประกอบการบรรยายในหัวข้อความเป็นมาของพลอยและอัญมณีในประเทศไทย สาธิตการเจียรนัยพลอยและสรูปด้วยการชมวิดีโอที่ให้ผู้เรียนเห็นความงดงามของอัญมณีของไทยที่ผลิตโดยฝีมือคนไทย เป็นต้น

1.2 ผู้เรียนเป็นการเตรียมนำล่วงหน้ากับผู้เรียนว่าสิ่งที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ในขั้นตอนต่อไปจะให้สาระอะไรบ้าง ผู้เรียนจะต้องเตรียมตัวอย่างไร ในการต่อยอดกับสาระในสื่อ นั้น ๆ ได้ เช่น ผู้สอนแนะนำหรือให้แนวคิดการเขียนภาพสีน้ำมันและการเง้งให้ผู้เรียนเตรียมสีและอุปกรณ์วาดภาพก่อนการใช้สื่อวิดีโอที่สนเรื่องเทคนิคพ้อยทริสซึม

1.3 สถานที่เป็นการเตรียมสภาพของแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการใช้สื่อนั้น ๆ เช่น การติดตั้งจอภาพการจัดตำแหน่งที่นั่งของผู้เรียน การใช้ห้องที่เหมาะสมกับสื่อแต่ละประเภท เป็นต้น

1.4 ทดสอบสื่อก่อนนำไปใช้จริงโดยทดลองใช้สื่อตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนมีการสำรวจสภาพขนาดและจำนวนของสื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มและวัยผู้เรียนพร้อมทั้งสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้สอนเอง ในการใช้สื่อแต่ละประเภทให้มั่นใจ และรอบคอบ เช่น การบรรยาย ประกอบสื่อแผ่นภาพโปรงใส สิ่งที่คุณสอนจะต้องเตรียมคือ

1.4.1 ความชัดเจนของภาพข้อความของแผ่นภาพโปรงใสแต่ละแผ่น

1.4.2 เรียงลำดับแผ่นโปรงใสให้เนื้อหาเป็นไปตามขั้นตอนโดยเขียนเลขกำกับไว้ที่กรอบเนื้อหาใดกิจกรรมใดที่นอกเหนือจากข้อความในแผ่นโปรงใสให้เขียนไว้ที่กรอบกันลิม

1.4.3 เตรียมอุปกรณ์สำหรับการเขียนเพิ่มลบออกเช่นแผ่นโปรงใสเปล่าปากกาชนิดลบได้น้ำเปล่าทิชชู ฯลฯ

1.4.4 เตรียมสิ่งประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องกับสื่อและบทเรียนนั้น ๆ ให้เพียงพอเช่นแบบทดสอบชุดทดลอง

1.4.5 ทดสอบเครื่องฉายดูตำแหน่งสวิทช์ปิด-เปิดการปรับโฟกัส

2. ช้่นนำไปใช้เป็นการปฏิบัติการเรียนการสอนตามแผนการสอน (แผนการจัดการเรียนรู้) ผู้สอนจะจัดสภาพผู้เรียนให้มีความพร้อมและใช้สื่อให้เหมาะสมกับเวลาและขั้นตอนที่เตรียมไว้

3. ช้่นประเมินผลเป็นการประเมินคุณภาพของตัวสื่อว่ามีคุณค่าต่อการเรียนการสอนเพียงใดมีส่วนใดของสื่อที่ต้องแก้ไขปรับปรุงวิธีการประเมินอาจใช้การสอบถามการทดสอบการสังเกตพฤติกรรมหรือความพึงพอใจในตัวสื่อ นั้น ๆ ก็ได้สำหรับผู้ประเมินจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อที่นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลดังต่อไปนี้

3.1 ผู้สอน

3.2 ผู้เรียน

3.3 ผู้เชี่ยวชาญ

3.4 คณะกรรมการเฉพาะกิจ

3.5 ประเมิน โดยการหาประสิทธิภาพของสื่อด้วยการใช้เกณฑ์มาตรฐานของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4. ขั้นปรับปรุงและพัฒนาเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น สรุปการใช้สื่อการเรียนการสอนครูที่จะมีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนได้ดั่งนั้น ครูต้องมีความสามารถสื่อในการนำเข้าสู่บทเรียน การดำเนินการสอน การวิเคราะห์ และฝึกปฏิบัติ การสรุปบทเรียนพร้อมทั้งประเมินผู้เรียนได้ ในการใช้สื่อที่นี้อาจใช้เฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการสอนหรือจะใช้ทุกขั้นตอนก็ได้ต้องเลือกและ ใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพเนื้อหาจุดมุ่งหมายของการเรียนรูปแบบการสอนเหมาะสมกับ อายุสติปัญญาและประสบการณ์ของผู้เรียน โดยให้มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอและควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลดั่งนั้น ในเรื่องของความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านสื่อการเรียนการสอนควรจะจัดหาการผลิตและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนตลอดจนพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในด้านเทคนิควิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนการให้บริการอุปกรณ์ประจำห้องเรียนและห้องเสริมวิชาการเพื่อให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและได้รับประโยชน์สูงสุด จากการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นๆ

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

สถาพร ไมตรีจิตร์ (2547: 28) กล่าวว่า การพัฒนาหมายถึงการทำให้ดีขึ้นการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในสถาบันอาชีวศึกษา ผู้สอนสามารถนำมาปรับปรุงเนื้อหาตัดแปลงวิธีการให้มีความทันสมัยทันเทคโนโลยีเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานรายวิชาและเสริมคุณภาพด้านการผลิตให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมอาชีวศึกษา

ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอื่น ๆ ก็ใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆของสถาบันอาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การผลิตสื่อการเรียนการสอน

สถาพร ไมตรีจิตร (2547: 28) กล่าวว่า “การวางแผนที่ดีเป็นแม่แบบของความสำเร็จ” แต่ถ้ากล่าวในแง่ของการผลิตสื่อการวางแผนคือกระบวนการตั้งแต่การตั้ง เป้าประสงค์การคัดเลือกเนื้อหาการคัดเลือกสื่อการกำหนดรูปแบบวิธีการนำเสนอการเตรียมการผลิตทุกขั้นตอนการจัดการและบริหารบุคลากรจัดเตรียมงบประมาณการปรับปรุงแก้ไขตลอดจนถึงการเผยแพร่และใช้สื่อที่ผลิตออกมามีการเรียนการสอนแต่ละประเภทวิธีการผลิตจะแตกต่างกันผู้ผลิต (ผู้สอนบุคลากร การศึกษากลุ่มชนทั้งภาครัฐและเอกชน) จะต้องศึกษาคุณลักษณะกระบวนการผลิตเทคนิคการนำเสนอสื่อรวมทั้งพิจารณาเนื้อหาจากบทเรียนและรู้ถึงกลุ่มเป้าหมายที่จะนำสื่อไปใช้แล้วจึงดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. จัดทำสื่อการเรียนการสอนเรื่องอะไร (What) โดยพิจารณาเนื้อหาในบทเรียนเลือกเรื่องหรือวิชาที่จะทำสื่อฯซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้ผลิตจะต้องจัดทำทีมงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเทคนิคการผลิตสำรวจงบประมาณสำรวจระยะเวลาการจัดทำไปพร้อมกัน

2. ทำไม (Why) จึงต้องจัดทำสื่อการเรียนการสอนเรื่องนี้ผู้ผลิตต้องหาเหตุผลในการจัดทำสื่อฯโดยการสำรวจสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันว่า อะไรเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนไม่เข้าใจบทเรียน ทำไมการจัดการเรียนการสอนจึงไม่สัมฤทธิ์ผล ฯลฯ ซึ่งการหาเหตุหรือที่มาของผลเหล่านี้สามารถหาได้จากผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาบทเรียน การจัดการเรียนการสอน และหลักสูตรซึ่งผลของการสำรวจจะเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปในการผลิตสื่อฯขึ้นนั้นๆ

3. กลุ่มเป้าหมายคือใคร (Who) เป็นขั้นตอนพิจารณาหลังจากกำหนดจุดประสงค์แล้วซึ่งกลุ่มผู้เรียนจะมีวัยและวุฒิที่แตกต่างกันอีกทั้งจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเลือกเรียนอย่างกว้างขวางผู้ผลิตจำเป็นต้องพิจารณาคณะลักษณะต่างๆของผู้เรียน เช่น พื้นฐานความรู้ อายุ เพศ หรือระดับการศึกษา มาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การจัดทำสื่อการเรียนการสอนนั้นๆ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

4. สื่อการเรียนการสอนใช้ในแหล่งเรียนรู้ใด (Where) เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถวิเคราะห์ประเภทของสื่อที่ผลิตได้ เช่น แหล่งการเรียนรู้บางท้องถิ่นอาจไม่สะดวกกับสื่อที่ใช้เทคโนโลยีสูง ๆ กลุ่มชนบางแห่งอาจต้องการสื่อที่มากกว่าตาหูฟัง ผู้ผลิตที่ “รู้จักขาย” จะสามารถเลือกสรรและผลิตสื่อได้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความต้องการได้อย่างตรงเป้าหมาย อีกทั้งจะเป็นผลพลอยได้อีกหนึ่งข้อที่ผู้ผลิตสามารถรู้ขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่ควรจะบอกกล่าวผู้เรียนว่าควรเป็นในลักษณะใด ต้องค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งใดบ้างมานำเสนอ

5. สื่อการเรียนการสอนจะผลิตอย่างไร (How) เป็นการกำหนดวิธีการและแนวทางการเสนอเนื้อหาซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้ผลิตจะต้องย้อนดูจุดประสงค์ทั่วไปของการผลิตสื่อชิ้นนั้น ๆ ก่อนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรและควรทำอย่างไรสอนอย่างไรหรือแสดงอะไร (ซึ่งเรียกว่าจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือจุดประสงค์ปลายทาง) ผู้เรียนจึงจะบรรลุจุดประสงค์ทั่วไปที่ตั้งไว้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2543: 253) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำสื่อขึ้นมาใหม่ดังนี้

ขั้นเตรียมการต้องวิเคราะห์จุดประสงค์ของหลักสูตรและขอบเขตของเนื้อหาพิจารณาการเรียนและวิเคราะห์ความรู้ความสามารถของผู้เรียน

1. ขั้นวางแผนต้องกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรและขอบเขตของเนื้อหาสาระแล้วจึงทำโครงสร้าง (Outline) ของสื่อจากนั้นจึงกำหนดแนวทางการเสนอเนื้อหาสาระและเตรียมการเกี่ยวกับข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ต้องใช้ในการยกร่างต้นฉบับ

2. ขั้นยกร่างต้นฉบับสื่อการเรียนการสอนลงมือเขียนต้นฉบับและปรับปรุงจนมีความเหมาะสม

3. ขั้นทดลองใช้ต้นฉบับทดลองใช้ต้นฉบับกับตัวแทนผู้เรียนในชั้นเรียนหนึ่งคนหรือหลายคนแล้วปรับปรุงให้เหมาะสมจากนั้นจึงทดลองใช้ต้นฉบับกับกลุ่มตัวแทนผู้เรียนจำนวนมากในสถานการณ์ที่สอนจริงแล้วจึงนำมาปรับปรุงอีกครั้ง

3. ขั้นจัดทำต้นฉบับสมบูรณ์

สรุปการพัฒนาและการผลิตสื่อ

1. ครูมีความสามารถในการวางแผนการผลิตโดยพิจารณาจาก
  - 1.1 เนื้อหาของบทเรียน
  - 1.2 กลุ่มเป้าหมายที่จะนำสื่อไปใช้
2. สามารถกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอ
3. สามารถเตรียมการผลิตโดย
  - 3.1 จัดหาวัสดุ
  - 3.2 จัดหาบุคคลากร
  - 3.3 เตรียมงบประมาณ
4. มีความสามารถในการปรับปรุงแก้ไข
5. สามารถนำสื่อไปทดลองใช้และประเมินผล
6. สามารถทำการเผยแพร่

ไม่มีวิธีการสอนหรือวัสดุประกอบการสอนใดที่จะสามารถใช้กับนักเรียนและบทเรียนทั่วไปได้วิธีการสอนและวัสดุประกอบการสอนแต่ละประเภทย่อมมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของมันเองในบทเรียนหนึ่ง ๆ ไม่ควรใช้สื่อการสอนมากเกินไปควรใช้เพียงแต่เท่าที่จำเป็นเท่านั้นในบางครั้งก็ไม่ควรใช้สื่อการสอนอย่างเดียวดลอดสื่อควรจะต้องสอดคล้องกับบทเรียน และกระบวนการสอน สื่อควรสร้างให้เกิดโอกาสที่ผู้เรียนจะได้มีส่วนร่วมในการเตรียม และการใช้ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่ไม่ลืมนง่ายแต่ที่สำคัญก่อนใช้สื่อการสอนในบทเรียนผู้สอนควรได้ทดลองใช้เสียก่อนเพื่อความมั่นใจว่าจะใช้ได้ถูกต้องมีประสิทธิภาพนอกจากนั้นต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ประกอบให้พร้อมด้วย

กล่าวโดยสรุปสมรรถนะของครูในการใช้การพัฒนาและการสร้างสื่อการเรียนการสอน หมายถึงการที่ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อได้อย่างถูกต้องสามารถคัดแปลง

สื่อการสอนให้มีความทันสมัยทันเทคโนโลยีมีความเหมาะสมสอดคล้องกับรายวิชานั้นๆและสามารถผลิตสื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

ความหมาย

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ก็คือการกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นในระหว่างบทเรียน อันเนื่องมาจากการที่ผู้สอนทำการสื่อความหมายติดต่อกับผู้เรียน โดยที่ใช้สื่อชนิดต่างๆเพื่อติดต่อกับสื่อความหมายเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนต้องศึกษาตามหลักสูตรที่ได้วางไว้การกระทำที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการวางแผนของผู้สอนที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามลำดับขั้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนที่กำหนดไว้แผนที่ได้กำหนดไว้เรียกว่าแผนการสอน แผนการเรียนหรือแผนดำเนินกิจกรรม (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538: 139)

ลักษณะของการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดี

ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดีก็คือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น ในการที่จะพิจารณาถึงลักษณะของการดำเนินกิจกรรม จึงควรคำนึงถึงความสำเร็จของผู้เรียนเป็นประการสำคัญ ซึ่งอาจสรุปลักษณะของกิจกรรมที่ดีเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินกิจกรรม (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538: 140-141) ได้ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรมการเรียน ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนได้ติดตามบทเรียนโดยตลอด แล้วยังเป็นการส่งเสริมการเรียนด้วยความเข้าใจด้วยการที่ผู้สอนสามารถตรวจปรับผู้เรียนได้ตลอดเวลาในการประกอบกิจกรรม
2. เป็นกิจกรรมมีรูปแบบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระที่เรียนวัตถุประสงค์ของบทเรียน เช่น กำหนดไว้ว่าหลังจากจบบทเรียนผู้เรียนมีความสามารถ “ต่อวงจรการกลับทางหมุนของมอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรงได้” ในการวางแผนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอน

ไม่เพียงที่จะให้ผู้เรียนเขียนและอธิบายการทำงานของวงจรเท่านั้น ผู้สอนยังต้องวางแผนดำเนินกิจกรรมให้ผู้เรียนต่อวงจรได้ด้วย

3. เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นความสนใจผู้เรียน ตลอดทั้งบทเรียนผู้เรียนจะมีโอกาสสำเร็จผลในการเรียนรู้อย่างมากหากเขาได้สนใจในบทเรียนตลอดเวลา ดังนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือพยายามทุกทางที่จะช่วยดึงให้ผู้เรียนสนใจต่อบทเรียนซึ่งอาจทำได้โดยผู้สอนอย่าเป็นผู้แสดงแต่ฝ่ายเดียว กิจกรรมต้องไม่จำเจการเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเมื่อเห็นว่าผู้เรียนเริ่มเบื่อหน่ายต่อบทเรียนก็จะช่วยดึงความสนใจได้

4. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับระยะเวลากิจกรรมบางกิจกรรมอาจต้องใช้เวลามาก เช่น กิจกรรมประเภททดลองหรือการอภิปรายร่วมกัน ผู้สอนต้องวางแผนกำหนดเวลาให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหาสาระหรือข้อสรุปให้เสร็จสิ้นเพื่อจะได้ตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้

5. เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความชัดเจนของขั้นตอนการเรียนรู้ อันได้แก่ ขั้นตอนปัญหา ขั้นตอนศึกษาข้อมูล ขั้นตอนพยายามอันเป็นการนำข้อมูลไปทดลองไว้ และขั้นตอนตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งกิจกรรมที่ดำเนินการจะต้องวางแผนอย่างชัดเจนให้ตรงตามเป้าหมายของ ขั้นตอนการเรียนรู้ในแต่ละขั้น

6. เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมง่ายต่อการเตรียมการตลอดจนคุ้มค่าต่อการลงทุนลงแรงกิจกรรมที่ดีไม่จำเป็นต้องลงทุนอย่างมหาศาลการวางแผนดำเนินกิจกรรมทุกครั้งจะต้องมีการศึกษาอย่างรอบคอบโดยจะต้องมีลักษณะยึดหยุ่นตามความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมหลาย ๆ ประการ เช่น ในด้านอาคารสถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักร จำนวนผู้เรียน ตลอดจนอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ความผิดพลาดอันเกิดจากการต่อวงจรไฟฟ้าอาจเป็นอันตรายจนถึงแก่ชีวิต ลักษณะนี้ก็จะไม่สามารถสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติได้หากเป็นไปได้ก็ควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งสามด้าน อันได้แก่ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ที่ผสมผสานกันอย่างมีระบบกล่าวคือ ผู้สอนจะต้องวางแผนเฝ้าให้สามารถประเมินผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจำแนกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาจจำแนกได้หลาย ๆ วิธีการดังที่ (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538: 140-141) สรุปไว้ดังต่อไปนี้

1. จำแนกตามลักษณะการประกอบกิจกรรมจำแนกได้หลายรูปแบบซึ่งแต่ละรูปแบบที่ดำเนินการก็เรียกชื่อตามวิธีการนั้น ๆ เช่น การบรรยายการแสดงละครการอภิปรายกลุ่มย่อย การทดลองการแก้ปัญหาการสืบสวนสอบสวนการบรรยายประกอบการสาธิตการได้ว่าการทำรายงานการค้นคว้าที่นักศึกษาการใช้แบบเรียนสำเร็จรูป เป็นต้นมีผู้รวบรวมกิจกรรมต่างๆ ที่ได้มีการนำมาใช้เพื่อเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเป็น 31 ลักษณะซึ่งบางกิจกรรมก็อาจจะรวบรวมกิจกรรมย่อยเข้าไว้ด้วย

2. จำแนกบุคคลที่เป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมแบ่งได้เป็น 2 แบบ ได้แก่

2.1 กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลางหมายถึงกิจกรรมที่ผู้สอนจะเป็นตัวหลักสำหรับการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่แรกเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระควบคุมการเรียนในชั้นตลอดจนได้ประเมินผลก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนสำหรับผู้เรียนจะประกอบกิจกรรมตามที่ผู้สอนเป็นผู้วางแนวทางไว้เช่นฟังจดบันทึกตอบคำถามหรือทำแบบฝึกหัดกิจกรรมในลักษณะนี้จะเห็นได้จากการจัดการเรียนการสอนในระบบปกติทั่วไปไม่ว่าจะเป็นในสายสามัญหรือสายอาชีพก็ตาม

2.2 กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกิจกรรมแบบนี้ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาคือเหตุที่ว่าการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลางนั้นจะมีปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างของผู้เรียนเช่น ความรู้ความสามารถความสนใจระดับสติปัญญา เป็นต้นทำให้การจัดการศึกษาไปพร้อม ๆ กันเป็นไปได้ด้วยความลำบากและทำให้เกิดข้อเสียหลาย ๆ ประการเช่นผู้เรียนที่สมองไม่คิดจะเรียนได้ช้าจะติดตามบทเรียนไม่ทันส่วนผู้เรียนได้เร็วก็ไม่อาจเรียนไปก่อนได้ต้องรอส่วนรวมจึงทำให้แรงจูงใจลดลงได้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนไปตามความสามารถยึดตัวผู้เรียนเป็นผู้กำหนดแนวทางวิธีการเรียนด้วยตัวเองก็จะทำให้แก้ปัญหาในเรื่องของความแตกต่างของผู้เรียนได้ในการจัดกิจกรรมที่ฝึกผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนอกจากที่จะสามารถปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคลแล้วก็อาจทำในลักษณะของกลุ่มย่อยๆ ได้

โดยผู้สอนจะมีหน้าที่ในการประสานงานให้กับผู้เรียนเป็นผู้เสนอแนวทางในการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกันประกอบกิจกรรมโดยการสร้างความพร้อมต่าง ๆ ให้ เช่น แหล่งข้อมูลเนื้อหาสาระเพื่อการเรียนอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่อการเรียนและการประกอบทางกิจกรรมนอกจากนั้นผู้สอนยังต้องทอยแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินกิจกรรมตลอดจนตรวจปรับผู้เรียนถ้าเห็นว่าไม่สามารถประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

3. จำแนกตามปริมาณเนื้อหาที่ศึกษากับระยะเวลาและจำนวนครั้งของการตรวจปรับความเข้าใจซึ่งแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบดังนี้

3.1 กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยายหมายถึงกิจกรรมที่ผู้เรียนรับเนื้อหาติดต่อกันโดยตลอดตั้งแต่เริ่มประกอบกิจกรรมจนจบในระหว่างการรับข้อมูลผู้เรียนจะไม่มีโอกาสหยุดรับข้อมูลเพื่อทำการตรวจปรับความเข้าใจกับเนื้อหาสาระที่รับดังนั้นกิจกรรมผู้เรียนจึงอยู่ในระดับต่ำคือรับฟังเนื้อหาสาระอย่างเดียว

3.2 กิจกรรมการเรียนการสอนแบบถาม – ตอบหมายถึงกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสร้างเนื้อหาสาระผู้เรียนจะรับเนื้อหาเป็นช่วง ๆ ระหว่างการรับเนื้อหาแต่ละช่วงผู้เรียนจะได้รับการตรวจปรับความเข้าใจเนื้อหาความถี่ของการตรวจปรับจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาหรือยังผู้เรียนจะได้รับเนื้อหาใหม่ถ้าเขาสามารถเข้าใจกับเนื้อหาที่ผ่านมาได้

3.3 กิจกรรมการเรียนการสอนแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองกิจกรรมลักษณะนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีกิจกรรมอยู่ในระดับสูงเนื้อหาจะได้รับการจัดเตรียมโดยผู้สอน โดยที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ศึกษาเนื้อหาจากเอกสารหรือแหล่งข้อมูลที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้การจัดกิจกรรมลักษณะนี้จะได้ผลหากได้จัดเนื้อหาให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาเป็นช่วง ๆ แล้วทำการตรวจปรับเนื้อหาก่อนที่จะศึกษาเนื้อหาในขั้นถัดไป

กรองทอง ไครี (2545: 6) กล่าวว่า รูปแบบหรือระดับของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 Student – Centered Class ครูเตรียมเนื้อหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อทั้งหมดผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีครูคอยดูแลกำกับและให้คำปรึกษากิจกรรมรูปแบบนี้ส่วนมากเป็นกิจกรรมหรือกลุ่มการจับคู่

รูปแบบที่ 2 Learner – Based Teaching ครูกระตุ้นหรือมอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลเรื่องที่จะเรียนเองหรือจัดสื่อการเรียนรู้เองโดยใช้ประสบการณ์ความรู้และความชำนาญของผู้เรียนเป็นฐาน

รูปแบบที่ 3 Learner Independence หรือ Self – Directed Learning ผู้เรียนเป็นอิสระจากชั้นเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าจากสื่อที่จัดไว้ในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วเลือกทำงานหรือฝึกปฏิบัติตามต้องการตามความสนใจและศักยภาพของตน โดยอาจศึกษาตามลำพังหรือจับคู่ศึกษากับเพื่อน

การวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

นอกจากจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่ได้กล่าวไว้แต่แรกแล้วการเตรียมช่องทางเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินการก็เป็นสิ่งที่จำเป็นอีกประการหนึ่งทั้งนี้เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการเรียนรู้เป็นขบวนการซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ คือ ขั้นการจูงใจเพื่อให้เกิดความสนใจศึกษาเนื้อหาสาระชั้นพยายามซึ่งนำเอาความรู้ในเนื้อหาสาระมาใช้และขั้นสุดท้ายคือการตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538: 145-146) ดังต่อไปนี้

กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นจูงใจเข้าสู่บทเรียน เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความสนใจผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะศึกษาเนื้อหาสาระนอกจากนั้นยังเป็นการตรวจสอบเดิมว่าสามารถปะติดปะต่อกับเนื้อหาใหม่ได้มากน้อยเพียงใดดังนั้นกิจกรรมที่ควรจัดก็คือตรวจสอบความรู้ผู้เรียนและใช้การสาธิตหรือการแสดงประกอบกับคำถามที่เกี่ยวกับเนื้อหาใหม่ ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นการศึกษาเนื้อหาสาระ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนรับเนื้อหาสาระเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ดังนั้นผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เช่นการบรรยายการสาธิตการถามตอบเพื่อตรวจสอบและให้

ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมตลอดเวลานอกจากนั้นการใช้สื่อประกอบจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจนดีขึ้น

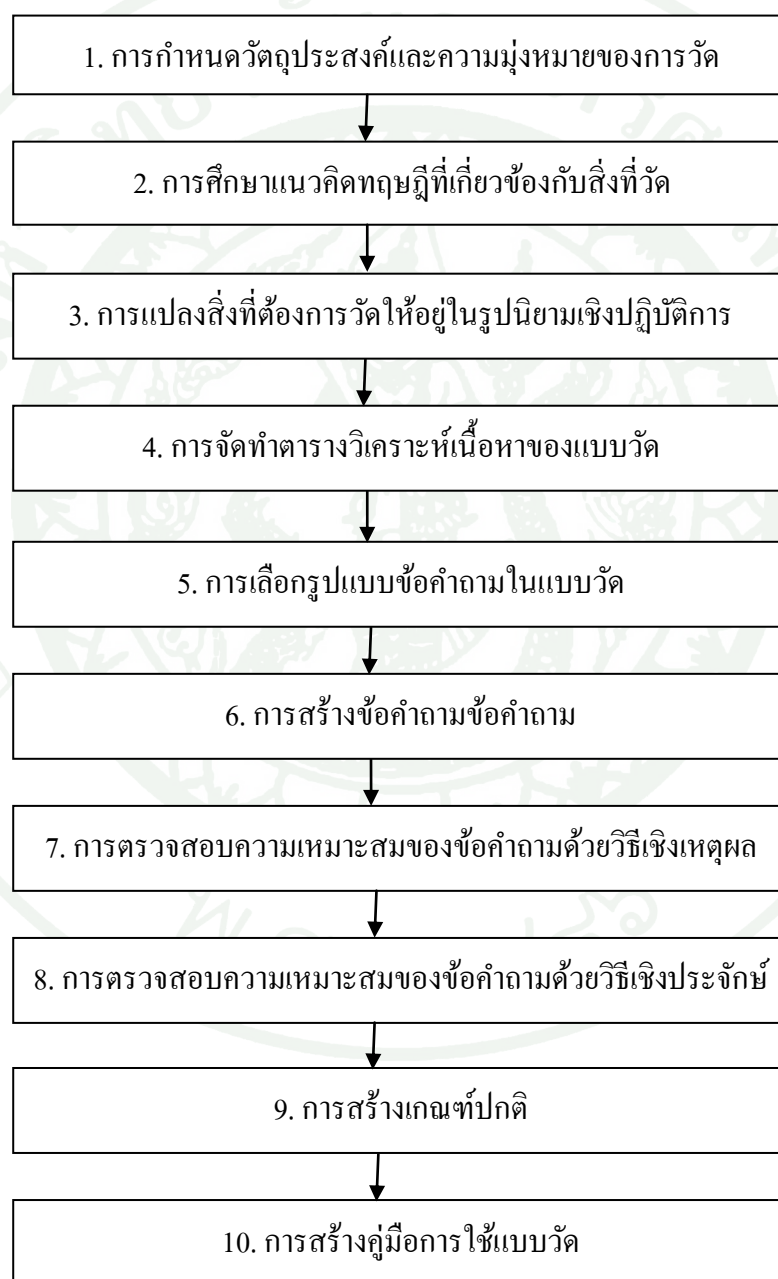
กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นนำความรู้มาใช้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนมาใช้เพื่อจะได้ตรวจสอบดูความเข้าใจว่ามีมากน้อยเพียงไรกิจกรรมที่นำข้อมูลมาใช้อาจทำได้หลาย ๆ รูปแบบ เช่น ให้ตอบคำถาม ให้ทำแบบฝึกหัด หรือแก้โจทย์ หรือมอบหมายงานให้ทำ โดยเน้นปัญหาที่จะนำมาใช้จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นตรวจสอบผลสำเร็จ เป็นกิจกรรมเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ว่าได้พัฒนาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใดกิจกรรมเพื่อตรวจสอบเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการนำข้อมูลมาใช้ลักษณะกิจกรรมอาจทำได้หลายลักษณะเช่น ผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบกลุ่มผู้เรียนเป็นผู้ตรวจสอบเองกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ผู้สอนคงจะเลือกกำหนดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตลอดทั้งบทเรียนเลยไม่ได้เหตุผลก็คือกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องดำเนินไปตามขั้นตอนการเรียนรู้ อันได้แก่ ขั้นสนใจปัญหา ขั้นศึกษาเนื้อหาสาระ ขั้นพยายาม และขั้นตรวจสอบผลการเรียนรู้ซึ่งแต่ละขั้นมีเป้าหมายแตกต่างกัน ดังนั้น ลักษณะการดำเนินกิจกรรมจึงต้องแตกต่างกัน เพื่อให้วิธีดำเนินการสอดคล้องกับกระบวนการในการเรียนรู้ นอกจากนี้แต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ ด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนสำเร็จผลมีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์และกิจกรรมหลักที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเข้าใจก็คือ กิจกรรมที่มีการตรวจรับความเข้าใจในระหว่างบทเรียนอย่างสม่ำเสมอการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมนอกจากจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนแล้วผู้สอนก็ยังสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนได้โดยง่ายอีกด้วย

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้หมายถึงการวางแผนการจัดกิจกรรมทางการเรียนการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นจูงใจเข้าสู่บทเรียน ขั้นการศึกษาเนื้อหาสาระ ขั้นนำความรู้มาใช้ และขั้นตรวจสอบผลสำเร็จ เพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จผลมีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบวัด

พรทิพย์ ไชยโส (2545) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการสร้างแบบวัดไม่ว่าจะเป็นชนิดใดหรือมีความมุ่งหมายในการใช้อย่างไรจะต้องมีกระบวนการในการสร้างอย่างเป็นขั้นตอน และมีระบบเพื่อที่จะได้แบบวัดที่มีคุณภาพซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบวัดดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบวัด

การสร้างและพัฒนาแบบวัดตามขั้นตอนที่แสดงในภาพที่ 5 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
(พรทิพย์ ไชยโส, 2545: 170)

ครูอาชีพศึกษา

ปัจจุบันการพัฒนาการเรียนการสอนด้านอาชีพศึกษาให้ได้บุคลากรผู้จบอาชีพศึกษาที่มีศักยภาพในการทำงานอุตสาหกรรมสมัยใหม่บุคลากรที่สำคัญที่สุดคือครูอาชีพศึกษาซึ่งมีภาระหน้าที่ตามสาขาวิชาชีพที่ตนสังกัดและตามที่สังคมมุ่งหวังในขั้นที่จะถ่ายทอดศิลปะวิชาชีพและทักษะเพื่อการเข้าสู่อาชีพของเยาวชนครูอาชีพศึกษาที่มีคุณภาพจะสามารถสร้างปฏิบัติงานฝีมือหรือช่างเทคนิคที่มีคุณภาพขึ้นมาได้

ครูอาชีพศึกษาหมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่สอนในสถาบันอาชีพศึกษาตามสาขาวิชาชีพต่างๆ เช่น ในวิทยาลัยเทคนิควิทยาลัยอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถทั้งในอาชีพครูและอาชีพเฉพาะสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติเป็นอย่างดี
(สมพร ไชยยะ, 2544: 89)

คุณลักษณะของครูอาชีพศึกษา

คุณลักษณะของครูอาชีพศึกษา หมายถึง คุณสมบัติหรือลักษณะเด่นในความเป็นครูอาชีพศึกษา ทั้งนี้เพราะวิชาชีพครู ซึ่งจัดเป็นวิชาชีพชั้นสูง จำเป็นต้องมีลักษณะเด่นเพราะครูเป็นปัจจัยในการผลิตที่สำคัญยิ่งในระบบการจัดอาชีวศึกษาในสถานศึกษา ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการผลิตกำลังคนภายในสถานศึกษาจะขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ ครูที่ทำการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องมีสมรรถนะเชี่ยวชาญ และชำนาญในวิชาชีพมีจรรยาบรรณวิชาชีพทั้งในฐานะครู และในฐานะผู้ประกอบการอาชีพเทคนิคเพียงพอที่จะเป็นตัวอย่าง และถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้

วีระพันธ์ สิทธิพงศ์ (2543: 5) ได้สรุปว่าครูช่างจะต้องเรียน และฝึกฝนตนเองให้มีความเชี่ยวชาญใน 7 กลุ่มความรู้ต่อไปนี้จึงจะเพียงพอที่จะเข้าไปสอนในระดับปวช. และปวส. ได้คือ

1. วิชาพื้นฐาน
2. วิชาทฤษฎีเทคโนโลยี
3. วิชาปฏิบัติเทคโนโลยี
4. ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีวิชาชีพเฉพาะ
5. วิชาทฤษฎีด้านการศึกษา
6. วิชาปฏิบัติการศึกษาซึ่งรวมไปถึงการฝึกสอน
7. ประสบการณ์วิชาชีพครู

นอกจากนี้ครูที่ทำการสอนวิชาชีพวิชาประกอบและวิชาเสริมอื่น ๆ ในโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมเมื่อคำนึงถึงลักษณะของงานที่รับผิดชอบและคุณสมบัติเฉพาะตัวยังสามารถแบ่งครูในสถาบันการอาชีวศึกษาได้เป็น 5 ประเภท (วีระพันธ์ ลิทธิพงศ์, 2543: 9-10) คือ

1. ครูช่างสอนปฏิบัติการงานประกอบ (Manual Skills Teacher / Workshop Teacher) มีประสบการณ์จากการทำงานอุตสาหกรรมมาก่อนหรือสอนทักษะประเภทนั้นๆ อยู่เสมอ
2. ครูช่างที่สอนได้ทั้งทักษะฝีมือและวิชาการภาคทฤษฎี (Manual Skill and Theory Teacher) ทำหน้าที่สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติต้องใช้ผู้ชำนาญการสอนที่สอนเนื้อหาทั้งสองได้อย่างผสมกลมกลืน
3. ครูช่างภาคทฤษฎีระดับต้น (Theory Teacher I) เป็นครูที่มีความชำนาญในการสอนทฤษฎีระดับกลางและค่อนข้างสูงเนื้อหาวิชาที่สอนจะต้องเน้นทฤษฎีการปฏิบัติงานทางช่างต่างๆ
4. ครูช่างภาคทฤษฎีระดับสูง (Theory Teacher II) ครูที่สอนวิชาประเภทนี้ต้องเป็นผู้มีความรู้ในวิชาชีพ ด้านเทคโนโลยีระดับสูงสามารถอธิบายหลักการภาคทฤษฎีของวิชาวิศวกรรมระดับสูงมี ความถนัดสอนในเชิงบรรยายการใช้สมการตรวจหาที่มาที่ไปและการใช้ภาพประกอบการสอน
5. ครูวิชาพื้นฐาน (General Subject Teacher) ครู – อาจารย์ประเภทนี้ต้องจบปริญญาตรีวิชาเอกตรงกับสาขาที่สอนเพื่อความเข้มข้นในเนื้อหาและสถาบันอาชีวศึกษาควรมหาทางพัฒนาครู

ประเภทนี้ให้ได้เรียนรู้วิชาช่างพื้นฐานและแนวคิดของสายช่างเพื่อให้ครูสามารถทำการสอนวิชาสัมพันธ์ช่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วีระพันธ์ สิทธิพงศ์ (2543: 29) ได้อ้างถึงข้อมูลที่หน่วยงานต่าง ๆ นำเสนอเกี่ยวกับลักษณะของครูอาชีวศึกษาดังนี้

สภาอาชีวศึกษาแห่งรัฐบาลกลางสหรัฐ (The Federal Board of Vocational Education) ได้เสนอแนะว่าครูอาชีวศึกษาควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักศึกษา
2. มีความคิดอ่านที่จะจัดการกับสถานการณ์ยุ่งยากได้อย่างหลักแหลม
3. เป็นผู้มองโลกในแง่ดีมีความกระตือรือร้นมีความเชื่อมั่นและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตในสังคมที่ซับซ้อนนี้
4. เป็นผู้มีนิสัยช่างสังเกตเฉียบแหลมและมีทัศนคติที่กว้างไกล
5. มีกิจนิสัยและบุคลิกลักษณะมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมและครูอาชีวศึกษาควรจะมีสมรรถนะเพิ่มเติมทางด้าน

- 5.1 ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ
- 5.2 ประสบการณ์ในการทำงานในสาขาอาชีพ
- 5.3 มีความเข้าใจในสภาพสังคมและเศรษฐกิจของสถานศึกษาแห่งนั้น
- 5.4 มีความสามารถในการสอนอันเป็นทักษะในอาชีพที่สำคัญยิ่ง

องค์การแรงงานสากล (ILO) ได้เสนอแนะว่าครูอาชีวและเทคนิคศึกษาในสภาพปัจจุบันจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องต่อไปนี้ (วีระพันธ์ สิทธิพงศ์, 2543: 30-31)

1. ต้องมีสมรรถนะในการพัฒนาให้ผู้จบการศึกษามีวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมอันประกอบด้วย

- 1) ความรู้ในอุตสาหกรรมสัมพันธ์
- 2) ธรรมชาติของเทคโนโลยี
- 3) การจัดการในการทำงาน
- 4) การทำงานเป็นทีม
- 5) วิธีการพัฒนาทักษะ

2. ต้องมีความเข้าใจว่าการพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพประกอบไปด้วยมิติที่นำมาใช้ในหน้าที่และมิตินอกเหนือหน้าที่คือกิจนิสัยในการทำงาน (Work Habits) และจริยธรรมในการทำงาน (Work Ethics) ที่สำคัญเช่น

- 1) ทักษะการจัดการปฏิบัติการ
- 2) ทักษะสิ่งแวดล้อมของงาน
- 3) ทักษะการเรียนรู้ในสถานที่ทำงาน
- 4) ทักษะการทำงานเป็นทีม

3. ต้องเข้าใจว่าจำนวนอาชีพและเส้นแบ่งระหว่างอาชีพในอนาคตจะลดลง

4. เข้าใจและสนับสนุนธรรมชาติของการเรียนรู้ซึ่งต้องตื่นตัวอยู่เสมอ

5. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรขององค์กร

6. สนับสนุนพัฒนาการฝึกงานด้วยการทำงานจริง (On-the-Job-Training) ร่วมกับองค์กรต่างๆ

7. จัดการเรียนการสอนการฝึกให้เกิดความเสมอภาคเช่นจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงคนพิการทุพพลภาพสตรีแรงงานที่ไร้การศึกษาแรงงานสูงอายุที่ไม่ได้รับการฝึกอาชีพใหม่ เป็นต้น

1. เป็นผู้ที่มึทักษะในการทำงาน
2. เป็นผู้ที่มีประสพการณ์ในงานอาชีพมาแล้วพอสมควร
3. เป็นผู้ที่มีการตัดสินใจดีเป็นตัวอย่างอันดีของนักเรียน
4. เป็นผู้ที่มีความชำนาญในการสอนมีหลักวิชาครูรู้จักใช้อุปกรณ์การสอนและเข้าใจหลักการวัดผลประเมินผลดี
5. เป็นผู้ชี้ช่องทางในการประกอบอาชีพให้แก่นักเรียน

บรรจง ชุตกุลชาติ (2529: 5) กล่าวไว้ว่า สำหรับครูช่างอุตสาหกรรมที่ไม่มีวุฒิทางครูมี ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพเช่นกันครูช่างอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 60 ไม่เคยเรียน วิชาการศึกษาและจิตวิทยาจึงเกิดปัญหาในกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับวิธีการ และเทคนิคการถ่ายทอดความรู้สึคนึกคิดในอาชีพการสอนแต่วิชาชีพ แบบกว้าง ๆ และผิวเผินขาดความลึกซึ้งในการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคมทักษะของครูเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง

สุรเดช วิเศษสุรการ (2530: 4-5) กล่าวไว้ว่าทักษะของครูช่างอุตสาหกรรมของ วิทยาลัยเทคนิคส่วนใหญ่เริ่มเป็นครูหลังจบการศึกษาทันทีจึงเป็นผู้ขาดความรู้และประสบการณ์ ในภาคอุตสาหกรรมอันเป็นเหตุให้ไม่มีความสามารถในอาชีพอย่างแท้จริงจากแนวคิดต่างๆ ของนักการศึกษาสรุปได้ว่าครูช่างหรือครูอาชีพศึกษาที่เป็นแม่แบบของการพัฒนากำลังคนควรมี คุณลักษณะที่สามารถพัฒนากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และพัฒนา อุตสาหกรรมของประเทศสู่การแข่งขันในตลาดโลกได้คุณภาพฝีมือ และความรู้ความสามารถของ ผู้จบอาชีพศึกษาที่เป็นผลผลิตของระบบ โรงเรียนสอนอาชีพที่ขึ้นอยู่กับครูเป็นตัวจักรสำคัญ ครูจึงต้องพัฒนาตนเองติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในศาสตร์ที่ตนเองรับผิดชอบและนำมา สั่งสอนศิษย์อย่างสม่ำเสมอ

สมรรถนะของครูอาชีวศึกษา

ความรู้ความสามารถของครูอาชีวศึกษาจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะกระบวนการเรียนรู้มีหลากหลายวิธีทุกคนควรแสวงหากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเรื่องราวที่จะเรียนรู้ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ใช้หลักทั่วไปและกระบวนการเรียนรู้เฉพาะครูต้องยึดมาตรฐานหลักสูตรวิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้เรียนเพื่อนำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตร และสอดคล้องกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนตามประกาศสำนักเลขาธิการคุรุสภา (2548: 6) ได้กำหนดสาระความรู้ และสมรรถนะของครูโดยทั่วไปดังนี้

1. ครูต้องมีความรู้ความสามารถใช้ทักษะการฟังพูดอ่านและเขียนภาษาไทยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อการสื่อความหมายและสามารถใช้คอมพิวเตอร์ ขั้นพื้นฐานได้
2. มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์จัดทำปรับปรุงพัฒนาและประเมินหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย
3. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน
4. มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับจิตวิทยาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพของตน
5. มีความรู้ความสามารถในการประเมินผลตามสภาพจริงและได้ผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตรได้
6. มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในชั้นเรียนสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพประสานประโยชน์และนำนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการบริหารจัดการได้
7. มีความรู้ความสามารถจัดทำวิจัยชั้นเรียนและนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาการเรียนการสอน

8. มีความรู้ความสามารถในการเลือกใช้ออกแบบสร้างและปรับปรุงนวัตกรรมพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

9. เป็นครูที่ดีกระทำตนเป็นแบบอย่างและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

สมพร ไชยะ (2544: 103) ได้กล่าวถึงความรู้ความสามารถของครูโดยทั่วไปดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและขอบเขตของกฎเกณฑ์และหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่นำไปใช้ในการสอนอย่างชัดเจน ตลอดจนรู้จักขั้นความสามารถของบุคคลที่มีพัฒนาการอยู่ในระดับต่าง ๆ
2. มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์เป็นอย่างดี
3. รู้วิธีและกลปฏิบัติต่าง ๆ ที่จะนำเข้าสู่เป้าหมายที่ต้องการ
4. มีความรู้ในวิชาสรีรวิทยาและจิตวิทยาอย่างน้อยให้ทราบองค์ประกอบต่างๆ และการปฏิบัติหน้าที่ขององค์ประกอบเหล่านั้นในกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลและถ้าเป็นไปได้ควรมีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในทางวิทยาศาสตร์เพื่อรู้จักสถานะของสิ่งทั้งหลายและมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อสิ่งเหล่านั้นอันจะเป็นเครื่องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
5. รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความโน้มเอียงแนวความสนใจและความถนัดโดยธรรมชาติ
6. รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านระดับสติปัญญาความสามารถพัฒนาการด้านต่าง ๆ และความพร้อมที่จะเรียนรู้
7. รู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคถ่วงหรืออุปสรรคเพิ่มพูนผลสำเร็จของการเรียนรู้และการฝึกฝนอบรมในระดับต่าง ๆ กับรู้จักใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้าแก้ไขหรือส่งเสริมนำการเรียนรู้และการฝึกอบรมให้ดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดี

8. รู้ประวัติพื้นเดิมและประสบการณ์ในอดีตของผู้เรียน

9. พิจารณาสังเกตดูผู้เรียนในขณะที่เขามีบทบาทอยู่ในชีวิตจริงในกลุ่มชนหรือสังคม สามารถรู้เท่าทันและเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เขาแสดงออกในขณะนั้น ๆ ว่าเป็นผู้ที่มีปัญหาหรือไม่ อย่างไรก็ตามมองเห็นสาเหตุแห่งปัญหานั้นและพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือแก้ไขได้ทันที

10. รู้จักเข้าใจแจ่มแจ้งและแน่ใจว่าผลสัมฤทธิ์ที่เป็นจุดหมายนั้นคืออะไรเป็นอย่างไรและตนเองสามารถกระทำผลสัมฤทธิ์นั้นให้เกิดขึ้นได้จริงด้วย

ชนะ กสิภรณ์ (2530: 11-15) ได้ประมวลสมรรถนะของครูช่างที่พึงประสงค์ตามที่ศูนย์อาชีวศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ (The Center for Vocational Education Ohio State University) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. การวางแผนพัฒนาและประเมินผลโครงการ
2. การวางแผนการเรียนการสอน
3. การดำเนินการเรียนการสอน
4. การวัดผล
5. การจัดการด้านการเรียนการสอน
6. การแนะแนว
7. การสร้างความสัมพันธ์ภายนอก
8. การจัดองค์การนักศึกษาด้านอาชีพ
9. การดำรงบทบาทในงานพัฒนาวิชาชีพ
10. การฝึกอาชีพร่วมกับภาคเอกชน

ครูอาชีวศึกษาถือได้ว่ามีส่วนสำคัญในการสร้างกำลังคนให้มีคุณภาพความรู้ความสามารถของครูเป็นสิ่งสำคัญในการคาดหมายคุณภาพของผู้เรียนครูต้องสร้างบทบาทของตนเองให้มีศักยภาพการพัฒนาสมรรถนะของครูอาชีวศึกษาเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจและสังคมประกอบกับวิทยาการความรู้ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอครูจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพของตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ดังที่

ได้กล่าวมาแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนจึงจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนตามที่คาดหวัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

จักรพงษ์ พร่องพรมราช (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานครการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมี วัตถุประสงค์เฉพาะ 4 ประการ คือ 1) เพื่อสร้างแบบวัดสมรรถนะ 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของ แบบวัดการคิดวิเคราะห์ 3) เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่นของแบบวัด การคิดวิเคราะห์ และ 4) เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดสมรรถนะ กลมตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพและพัฒนา เกณฑ์ปกติของแบบวัด คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 380 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน แบบวัดที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยข้อคำถาม 40 ข้อ ที่มุ่งวัดการคิดวิเคราะห์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการสรุป ด้านการอ้างอิงและด้านการคาดการณ์ แต่ละด้านประกอบไปด้วยข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ ที่มี ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ผลการวิจัยพบว่าแบบวัดที่พัฒนาขึ้นมามีคุณภาพสามารถไปใช้วัดการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. ความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดสมรรถนะจากการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามของการคิดวิเคราะห์ พบว่า ข้อคำถามในแบบวัดมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00
2. ค่าความยากง่ายของข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ 0.31-0.79 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามมีค่า ตั้งแต่ 0.21-0.733. ความตรงตามโครงสร้างของแบบวัดจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า แบบวัดมีความตรงตามโครงสร้าง โดยค่าไคสแควร์ ที่ df เท่ากับ 729 มีค่าเท่ากับ 390.95

($p=1.00$) และค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือใน รูปคะแนนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.03 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน โดยประมาณ มีค่าเท่ากับ 0.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน มีค่าเท่ากับ 0.95 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว มีค่าเท่ากับ 0.94

4. ความเที่ยงของแบบวัดจากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach พบว่า แบบวัดมีความเที่ยงรายด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจดหมวดหมู่ด้านการสรุป ด้านการอ้างอิงและด้านการคาดการณ์ เท่ากับ 0.81 0.78 0.77 0.82 และ 0.79 ตามลำดับ ส่วนค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.92 5. เกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนของแบบวัดสมรรถนะในรูปของคะแนนมาตรฐานที่ปกติ ทั้งฉบับมีค่า T25 - T73 ส่วนเกณฑ์ปกติรายด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก มีค่า T17- T66 ด้านการจัดหมวดหมู่มีค่า T33- T65 ด้านการสรุปมีค่า T35- T63 ด้านการอ้างอิงมีค่า T33- T65 และด้านการคาดการณ์มีค่า T32- T65 6. คู่มือการใช้แบบวัดสมรรถนะมีความเหมาะสมและสะดวกในการนำไปใช้ อ่านเข้าใจง่าย และมีส่วนประกอบสำคัญครบถ้วน

จิระวรรณ บุญปลอด (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และเพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และระดับช่วงชั้น ที่ทำการสอนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีปีการศึกษา 2552 จำนวน 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติทีและค่าสถิติเอฟ ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับสมรรถนะทางวิชาการของครู จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสื่อและนวัตกรรมการศึกษาการเปรียบเทียบสมรรถนะทางวิชาการของครู โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และระดับช่วงชั้นที่ทำการสอน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีสมรรถนะทางวิชาการไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีสมรรถนะทางวิชาการไม่แตกต่างกัน ครูที่ทำการสอนระดับช่วงชั้นต่างกัน มีสมรรถนะทางวิชาการ

จารุวรรณ เพ็ชรบุญ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ 1) การมีภาวะผู้นำ 2) การจัดการในชั้นเรียน 3) การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ 4) การประสานประโยชน์ 5) การใช้นวัตกรรมจำแนกตามประสบการณ์ทำงานและกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน โดยภาพรวมสมรรถนะอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 5 ด้านตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนด้านการมีภาวะผู้นำ และด้านการจัดการในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันมีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนไม่แตกต่างกัน

ประกอบ ศรีตระกูล (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการใช้พัฒนาและสร้างสื่อ และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี จำแนกตามแผนกวิชาโดยศึกษากลุ่มประชากร ได้แก่ ครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรีปีการศึกษา 2549 ที่ทำการสอนแผนกวิชาช่างยนต์/แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง แผนกวิชาการบัญชี และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจากสถานศึกษา 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี 2 วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม และวิทยาลัยการอาชีพบ้านโป่ง รวมทั้งสิ้น 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า 1. สภาพสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรีในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการใช้พัฒนาและสร้างสื่อ 2. ความต้องการพัฒนาสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี ใน

ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาตียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการใช้พัฒนาและสร้างสื่อ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ และด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ 3. สภาพสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู อาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี จำแนกตามแผนกวิชา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกแผนกวิชา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แผนกวิชาช่างยนต์ แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง และแผนกวิชาการบัญชี ส่วนความต้องการพัฒนาสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นแผนกวิชา พบว่า แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนแผนกอื่นๆ อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง และแผนกวิชาช่างยนต์

ณิชิรา ซาติกุล (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังกัดมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปว่าครูสังกัดมศึกษา มีความจำเป็นเพื่อการพัฒนาดังต่อไปนี้

- 1) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังกัดมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีเรื่องที่ต้องพัฒนาคือ การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) และการประเมินแบบอิงกลุ่ม
- 2) สมรรถนะด้านทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังกัดมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีเรื่องที่ต้องพัฒนา คือ การตรวจสอบหาค่าความเที่ยง และตรงของเครื่องมือประเภทต่าง ๆ การกำหนดประเด็น และเกณฑ์การให้คะแนนในการสัมภาษณ์นักเรียน การจดบันทึกในการสัมภาษณ์นักเรียนและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและผู้ปกครอง

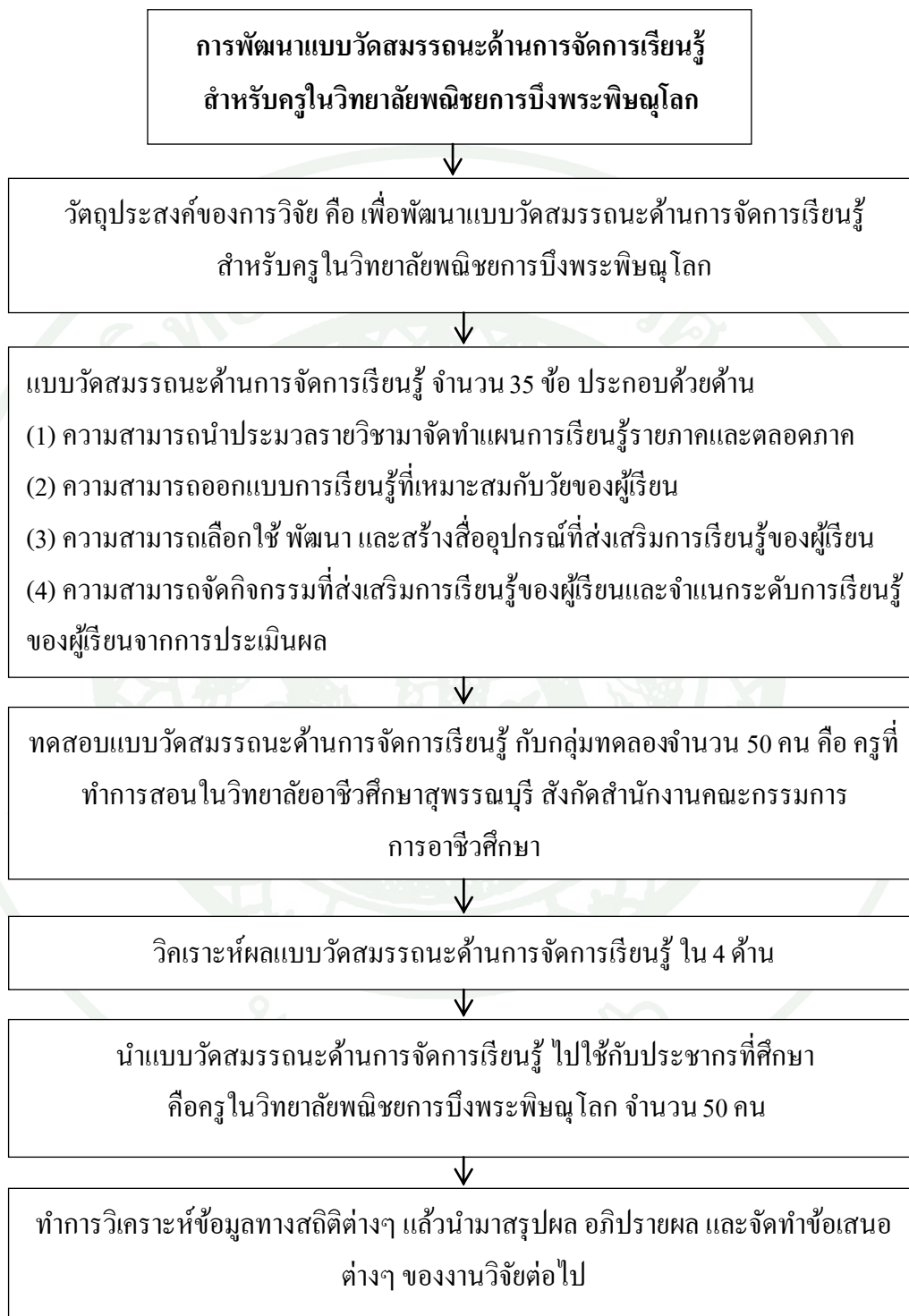
งานวิจัยจากต่างประเทศ

Marshall (2013) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมผู้นำที่มีต่อครูตัวเองเป็นผู้นำในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูระดับอาชีวศึกษา จะต้องมีการคำนึงถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่ตนเองจะต้องปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน รวมถึงในการพัฒนาครูระดับอาชีวศึกษา จะต้องมีการพัฒนาให้ครู เป็นผู้นำที่ดี และเป็นผู้ที่มีจิตตสำนึกในความเป็นครูให้มากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อตนเอง และเป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียนต่อไป

Grollmann (2008) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของครูอาชีพศึกษา: ครูการศึกษาบทบาทของสถาบันและความเป็นจริงที่เป็นมืออาชีพ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาถึงความเป็นจริงในการปฏิบัติงานของครูอาชีพศึกษาว่า มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน เป็นอย่างไร โดยผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูอาชีพศึกษา จะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากความรู้ หรือทักษะในการปฏิบัติของครู รวมถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น ซึ่งกระบวนการที่จะพัฒนาความรู้ต่างๆ ให้กับครูอาชีพศึกษานั้น จะต้องส่งเสริมให้ครูเกิดความตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตน และสถาบันการศึกษาจะต้องมีการส่งเสริมแรงจูงใจหรือขวัญกำลังใจในการทำงานเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ครูอาชีพศึกษา พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป

จากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 4 สมรรถนะ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) สามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค 2) สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ครูผู้สอน ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้ 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย 2) การสร้างและพัฒนาแบบวัด 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยคือครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ที่ทำการสอนทุกประเภทวิชา ในภาคต้น ปีการศึกษา 2557 ประกอบไปด้วย สาขาวิชาพาณิชยการ สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 50 คน โดยมีการทดลองใช้ เครื่องมือกับกลุ่มทดลองที่ใกล้เคียงประชากรคือ ครูที่ทำการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน

การสร้างและพัฒนาแบบวัด

ในการสร้างและพัฒนาแบบวัดเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะมีกระบวนการสร้างและพัฒนาแบบวัดต่างๆ โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ประกอบไปด้วย

1. ผู้วิจัยทำการประมวลรายวิชาต่างๆ ที่ครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ได้มีการจัดการเรียนการสอนขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็นรายวิชา เช่น สาขาวิชาพาณิชยการ สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. ผู้วิจัยทำการสร้างข้อคำถามในแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 4 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะทางด้านความสามารถนำประมวลรายวิชาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค 2) สมรรถนะทางด้านความสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สมรรถนะทางด้านความสามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สมรรถนะทางด้านความสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล จำนวน 35 ข้อ ซึ่งในเนื้อหาและตัวเลือกของแบบวัดสมรรถนะฯ ดังกล่าวนั้น จะมีลักษณะของคำตอบในรูปแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก โดยมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว การให้คะแนนเป็นแบบ 0 และ 1 โดยให้ 1 คะแนน หากตอบข้อคำถามถูกต้องและหากตอบข้อคำถามผิดจะให้ 0 คะแนน

3. ผู้วิจัยทำการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของสำนักมาตรฐานวิชาชีพสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548: 7-8) ที่ได้กำหนดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ 4 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะทางด้านความสามารถนำประมวลรายวิชาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค 2) สมรรถนะทางด้านความสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สมรรถนะทางด้านความสามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สมรรถนะทางด้านความสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล

4. ผู้วิจัยทำการเลือกรูปแบบข้อคำถาม โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกลักษณะของข้อคำถามในแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ซึ่งคำถามในแบบวัดฯ จะมีความครอบคลุมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 4 สมรรถนะ ดังกล่าว รวมทั้งหมด 20 ข้อ หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงสร้าง ข้อคำถามให้มากกว่าจำนวนที่ต้องการ โดยสร้างข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 35 ข้อ

ตารางที่ 2 ผังการสร้างข้อคำถามของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้	จำนวนข้อ คำถามที่ ต้องการ	จำนวนข้อ คำถามที่ สร้าง
- สมรรถนะทางด้านความสามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำ แผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค	5	9
- สมรรถนะทางด้านความสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	8
- สมรรถนะทางด้านความสามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่อ อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	5	9
- สมรรถนะทางด้านความสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการ เรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจาก การประเมินผล	5	9
รวม	20	35

5. ผู้วิจัยทำการสร้างข้อคำถามของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก จำนวน 35 ข้อ แล้วนำแบบวัดฯ ที่สร้างขึ้นเสนอมานั้น นำไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของ มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของสำนักมาตรฐานวิชาชีพสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548: 7-8) ได้กำหนดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ 4 สมรรถนะ ความเหมาะสมของข้อคำถามและตัวเลือกในการวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ แต่ละด้านและข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไขแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการพัฒนาสูงสุด

6. ผู้วิจัยทำการปรับแก้ข้อคำถามต่างๆ ของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมถึงผู้วิจัย ได้ทำการนำแบบวัดเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 2 ท่าน และครูผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอน ระดับอาชีวศึกษา

2 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามของ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถามและตัวเลือก รวมทั้งความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

7. ผู้วิจัยทำการนำผลของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ (IOC) ซึ่งพบว่าค่า IOC ที่ได้มีค่าตั้งแต่ 0.60 -1.00 ซึ่งแสดงว่าแบบวัดทั้ง 35 ข้อ มีความสอดคล้องกับนิยามของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้หรือมีความตรงตามเนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ประกอบกับข้อคำถามที่ได้จัดทำขึ้นมานั้น จะมีความตรงตามเนื้อหาต้องมีค่าดัชนี และความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับแก้ข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนต่อไป และทำการตรวจสอบถึงความถูกต้องอีกรอบหนึ่ง

8. ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ใกล้เคียงกับประชากร คือ ครูที่ทำการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของข้อคำถามเป็นรายข้อในด้านค่าความยากง่าย (p) ที่ใช้จริงอยู่ระหว่าง 0.23-0.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.21-0.73 จากนั้น คัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ มารวมเป็นแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฯ เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป ผลการทำการทดสอบ สามารถนำเสนอได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อสอบของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก โดยมีการทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มทดลอง คือครูที่ทำการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	แปลผล	อำนาจจำแนก(r)	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
1	0.65	ง่าย	0.62	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
		ปาน	0.62		
2	0.60	กลาง		ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
3	0.17	ยากมาก	-0.08	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
4	0.35	ยาก	0.54	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
5	0.35	ยาก	0.60	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
		ปาน	0.27		
6	0.42	กลาง		พอใช้ได้	ใช้ได้
7	0.77	ง่าย	0.46	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
8	0.15	ยากมาก	-0.11	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
9	0.74	ง่าย	0.54	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
10	0.04	ยากมาก	-0.36	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
11	0.17	ยากมาก	-0.13	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
12	0.88	ง่ายมาก	0.29	พอใช้ได้	ตัดทิ้ง
13	0.33	ยาก	0.39	พอใช้ได้	ใช้ได้
14	0.04	ยากมาก	-0.36	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
15	0.32	ยาก	0.45	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
16	0.04	ยากมาก	-0.19	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
		ปาน	0.38		
17	0.44	กลาง		ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
18	0.23	ยาก	0.48	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
19	0.11	ยากมาก	0.23	ค่อนข้างสูง	ตัดทิ้ง
20	0.74	ง่าย	0.45	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	แปลผล	อำนาจจำแนก(r)	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
21	0.07	ยากมาก	-0.26	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
22	0.74	ง่าย	0.48	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
23	0.42	ปานกลาง	0.38	พอใช้ได้	ใช้ได้
24	0.84	ง่ายมาก	0.30	พอใช้ได้	ตัดทิ้ง
25	0.12	ยากมาก	-0.41	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
26	0.47	ปานกลาง	0.39	พอใช้ได้	ใช้ได้
27	0.58	ปานกลาง	0.69	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
28	0.75	ง่าย	-0.02	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
29	0.04	ยากมาก	-0.27	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
30	0.61	ง่าย	0.58	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
31	0.37	ยาก	0.31	พอใช้ได้	ใช้ได้
32	0.05	ยากมาก	-0.31	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
33	0.60	ปานกลาง	0.15	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
34	0.67	ง่าย	0.52	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
35	0.67	ง่าย	0.36	พอใช้ได้	ใช้ได้

หมายเหตุ: ค่าความเที่ยง (Reliability) KR-20 = 0.59

จากตารางที่ 3 ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยพบว่า คะแนนของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ที่ใช้กับกลุ่มทดลองที่ใกล้เคียงกับประชากร คือ ครูที่ทำการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน สามารถอภิปรายผล ดังนี้

- ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ คือ ข้อคำถามที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 13, 15, 17, 18, 20, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 34, 35 จำนวน 20 ข้อ
- ข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คือ ข้อคำถามที่ 3, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 19, 21, 24, 25, 28, 29, 32, 33 จำนวน 15 ข้อ

จากตารางที่ 3 พบว่า มีข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 20 ข้อ

11. หลังจากทดลองใช้ เครื่องมือกับกลุ่มทดลองที่ใกล้เคียงกับประชากร คือ ครูที่ทำการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มี ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ของคะแนนของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการ บึงพระพิบูลย์ โลกมีข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 20 ข้อ

12. ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น ไปใช้กับประชากรคือ ครูในวิทยาลัยพาณิชยการ บึงพระพิบูลย์ โลก ปีการศึกษา 2557 ทุกประเภทวิชา ประกอบไปด้วย สาขาวิชาพาณิชยการ สาขาวิชาการ โรงแรมและการท่องเที่ยว สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูลไปติดต่อกับผู้บริหารวิทยาลัยพาณิชยการ บึงพระพิบูลย์ โลก ที่เป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาด้วยตนเอง และประสานงานเพื่อกำหนดสถานที่ วัน และเวลาในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยเตรียมแบบวัดให้เพียงพอกับจำนวนครูในวิทยาลัยพาณิชยการ บึงพระพิบูลย์ โลก ที่ใช้เป็นประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ทำการสอนทุกประเภทวิชา ในภาคต้น ปีการศึกษา 2557 ประกอบไปด้วย สาขาวิชาพาณิชยการ สาขาวิชาการ

โรงแรมและการท่องเที่ยว สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 57 คน ด้วยตนเอง ได้กลับคืนมา จำนวน 50 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.71

3. ผู้วิจัยนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและผลการตอบแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก ไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพในด้านความยากง่าย อำนาจจำแนก ความตรงตามเนื้อหา ความตรงตามโครงสร้าง และความเที่ยง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1.1 การวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัด

1.1.1 วิเคราะห์ค่าความยากง่ายของตัวถูกและตัวหลง โดยใช้สูตร และพิจารณาตาม จำนวนผู้ตอบแบบวัดที่ตอบข้อคำถามถูกต้องหรือเลือกตัวเลือกนั้นจากจำนวนผู้ตอบแบบวัดทั้งหมด

$$p = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบวัดที่ตอบข้อคำถามถูกต้องหรือเลือกตัวเลือกนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบวัดทั้งหมด}}$$

* ที่ระดับ 0.20 – 0.80

1.1.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับ ครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก

$$r = \frac{P_H - P_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ r = คำนวณอำนาจจำแนก

ตัวเลือกนั้น

$$P_H = \text{สัดส่วนของคนกลุ่มเก่งหรือกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่เลือก}$$

$$P_L = \text{สัดส่วนของคนกลุ่มอ่อนหรือกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์ที่เลือกตัวเลือกนั้น}$$

N = จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

* ที่ระดับ 0.20 ขึ้นไป

1.1.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามการสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แต่ละองค์ประกอบโดยการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence Index) ของข้อคำถามกับนิยามของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

* ที่ระดับ 0.50 ขึ้นไป

1.1.4 การวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบวัด แบบความสอดคล้องภายในโดยใช้วิธีของ Kuder – Richardson (สูตร KR - 20)

$$r_{tt} = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} = ความเที่ยงของแบบทดสอบ

k = จำนวนข้อของแบบทดสอบ

s^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

p = สัดส่วนของคนทำถูกแต่ละข้อ

q = สัดส่วนของคนทำผิดแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)

* ที่ระดับ 0.20 – 0.80

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษา เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในวิทยาลัย
พานิชยการบึงพระพิบูลย์โลก ในครั้งนี้นั้น ผู้วิจัยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อ
พัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพานิชยการบึงพระพิบูลย์โลก
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการนำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู
ในวิทยาลัยพานิชยการบึงพระพิบูลย์โลก

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู
ในวิทยาลัยพานิชยการบึงพระพิบูลย์โลก

ตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูใน
วิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อสอบของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์
ที่ใช้กับประชากร คือครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน

ข้อ ที่	ค่าความยากง่าย (p)	แปลผล	อำนาจจำแนก (r)	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของข้อสอบ
1	0.65	ง่าย	0.61	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
2	0.60	ง่าย	0.63	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
3	0.35	ยาก	0.69	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
4	0.35	ยาก	0.69	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
5	0.42	ปานกลาง	0.21	พอใช้	ใช้ได้
6	0.77	ง่าย	0.32	พอใช้	ใช้ได้
7	0.74	ง่าย	0.45	พอใช้	ใช้ได้
8	0.13	ยาก	-0.14	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
9	0.32	ยาก	0.53	พอใช้	ใช้ได้
10	0.40	ปานกลาง	0.36	พอใช้	ใช้ได้
11	0.23	ปานกลาง	0.25	พอใช้	ใช้ได้
12	0.74	ง่าย	0.24	พอใช้	ใช้ได้
13	0.74	ง่าย	0.45	พอใช้	ใช้ได้
14	0.42	ปานกลาง	0.42	พอใช้	ใช้ได้
15	0.47	ปานกลาง	-0.39	ค่อนข้างต่ำ	ตัดทิ้ง
16	0.58	ปานกลาง	0.73	ค่อนข้างสูง	ใช้ได้
17	0.37	ยาก	0.30	พอใช้	ใช้ได้
18	0.60	ง่าย	0.35	พอใช้	ใช้ได้
19	0.69	ง่าย	0.58	พอใช้	ใช้ได้
20	0.67	ง่าย	0.58	พอใช้	ใช้ได้

หมายเหตุ: ค่าความเที่ยง (Reliability) KR-20 = 0.55

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อสอบของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ที่ใช้กับประชากรที่ศึกษา คือ ครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยพบว่า คะแนนของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ที่ใช้กับประชากรที่ศึกษาคือ ครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก จำนวน 50 คน สามารถอภิปรายผล ดังนี้

- ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ คือ ข้อคำถามที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20 จำนวน 18 ข้อ

- ข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์คือ ข้อคำถามที่ 8, 15 จำนวน 2 ข้อ

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อสอบของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ที่ใช้กับประชากรที่ศึกษา คือครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50 คน พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก ฉบับสมบูรณ์มีข้อคำถามที่สามารถใช้ได้ จำนวน 18 ข้อ แต่มีค่า KR-20 น้อยกว่าการทดลองใช้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก ฉบับนี้เป็นชนิดแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีข้อสอบจำนวนทั้งหมด 18 ข้อ ไปใช้กับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก ปีการศึกษา 2557 ทุกประเภทวิชา ประกอบไปด้วย สาขาวิชาพาณิชยการ สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 50 คน ผลการศึกษา ผู้วิจัยจะนำเสนอด้วยค่าสถิติพื้นฐานที่ประกอบด้วย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากการใช้แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครู
ในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก

วิเคราะห์ คะแนน สอบ	จำนวน คน	จำนวน ข้อที่ ตอบถูก	ค่า เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า ความ ยากง่าย (p)	การ แปล ผล (p)	อำนาจ จำแนก (r)	การ แปลผล (r)	แปลผล คุณภาพ ของ ข้อสอบ
ข้อที่ 1	50	31	0.62	0.49	0.65	ง่าย	0.61	สูง	ใช้ได้
ข้อที่ 2	50	33	0.66	0.48	0.60	ง่าย	0.63	สูง	ใช้ได้
ข้อที่ 3	50	17	0.34	0.48	0.35	ยาก	0.69	สูง	ใช้ได้
ข้อที่ 4	50	17	0.34	0.48	0.35	ยาก	0.69	สูง	ใช้ได้
ข้อที่ 5	50	20	0.40	0.49	0.42	กลาง	0.21	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 6	50	37	0.74	0.44	0.77	ง่าย	0.32	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 7	50	36	0.72	0.45	0.74	ง่าย	0.45	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 8	50	44	0.88	0.33	0.32	ยาก	0.53	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 9	50	16	0.32	0.47	0.40	กลาง	0.36	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 10	50	10	0.20	0.40	0.23	กลาง	0.25	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 11	50	36	0.72	0.45	0.74	ง่าย	0.24	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 12	50	36	0.72	0.45	0.74	ง่าย	0.45	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 13	50	20	0.40	0.49	0.42	กลาง	0.42	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 14	50	42	0.84	0.37	0.58	กลาง	0.73	สูง	ใช้ได้
ข้อที่ 15	50	27	0.54	0.50	0.37	ยาก	0.30	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 16	50	17	0.34	0.48	0.60	ง่าย	0.35	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 17	50	33	0.66	0.48	0.69	ง่าย	0.58	พอใช้	ใช้ได้
ข้อที่ 18	50	34	0.68	0.47	0.67	ง่าย	0.58	พอใช้	ใช้ได้

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากการใช้แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก จำนวน 50 คน นั้น มีการตอบข้อที่ 8 มากที่สุด จำนวน 44 คน รองลงมา คือ ข้อที่ 14 จำนวน 42 คน และข้อที่ 6 จำนวน 37 คน เป็นต้น

ข้อวิจารณ์

การศึกษา เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ผู้วิจัยพบข้อวิจารณ์ต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. คุณภาพรายข้อของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก พบว่า ผลการตรวจสอบข้อมูลทางด้านเนื้อหา นั้น แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก มีนิยามการคิดวิเคราะห์ (Item Objective Congruence Index) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หรือค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 จำนวน 35 ข้อ ทุกข้อ ซึ่งมีค่า IOC ทั้งฉบับ คือ 0.80-1.00

2. ผลการตรวจสอบค่าความยากง่าย ผู้วิจัยพบว่า ความยากง่ายของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก จำนวน 35 ข้อ นั้น

- 2.1 ข้อคำถามที่มีความยากมาก คือ ข้อคำถามที่ 10, 14, 16, 29, 32, 21, 19, 25, 8, 3, 11
- 2.2 ข้อคำถามที่มีความยาก คือ ข้อคำถามที่ 18, 15, 13, 4, 5, 31
- 2.3 ข้อคำถามที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อคำถามที่ 6, 23, 17, 26, 27, 2, 33
- 2.4 ข้อคำถามที่อยู่ในระดับง่าย คือ ข้อคำถามที่ 30, 1, 34, 35, 9, 20, 22, 28, 7
- 2.5 ข้อคำถามที่อยู่ในระดับง่ายมาก คือ ข้อคำถามที่ 24 และ 12

3. ผลการตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามในแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก พบว่า ค่าความยากง่ายของข้อคำถามที่ผ่าน มีจำนวน 18 ข้อ คือ ข้อคำถามที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 13, 15, 17, 18, 20, 22, 23, 27, 31, 34, 35 ซึ่งข้อคำถามต่างๆ ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ

1. สมรรถนะที่มีความสำคัญที่สุด คือ ด้านที่ 1 สมรรถนะทางด้านความสามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค เนื่องจากวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก มีการกำหนดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนด โดยใช้กระบวนการ PDCA (Plan – Do – Check – Action) ประกอบด้วย

1.1 การวางแผนงานของวิทยาลัยฯ ใช้การจัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาวิทยาลัยฯ ทั้งนี้วิทยาลัยฯ ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานภายใต้แต่ละมาตรฐานว่าต้องการให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในด้านใด ระดับใด มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับตัดสินระดับความสำเร็จ มีการวางแผนออกแบบกิจกรรม โครงการ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องเป็น ผู้เสนอแผนการปฏิบัติการตลอดจนระบบการกำกับติดตาม

1.2 การนำแผนสู่การปฏิบัติ กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน และดำเนินงานตามแผนมีกลไกกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ จากผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นระยะ ๆ ตามตารางที่กำหนดไว้ และมีการรายงานผลความก้าวหน้าทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและ โดยการจัดประชุม

1.3 การตรวจสอบ ติดตาม มีการวางระบบประเมินตนเองแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ วิทยาลัยฯ มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุม กำกับ นิเทศและประเมินการดำเนินงานและมีการรายงานผล

1.4 การพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีการนำผลการประเมินมาจัดทำเป็นรายงานการประเมิน ตนเองเผยแพร่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และการจัดประชุมเพื่อการระดมความคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาวิทยาลัยฯ ต่อไป หากผลการประเมิน ปรากฏว่า มาตรฐานการศึกษา ด้านใด มีการดำเนินงานไม่เป็นไปตาม เป้าหมายที่กำหนด วิทยาลัยฯ จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุง โดยมีการกำหนดยุทธวิธี แผน ปฏิบัติการ ระยะเวลาดำเนินการ ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานและวิธีการติดตามประเมินผล แผนพัฒนาปรับปรุงดังกล่าว จะนำเสนอต่อคณะกรรมการวิทยาลัยฯ เพื่อพิจารณาและขอรับการสนับสนุน โดย เฉพาะอย่างยิ่งหากจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานและต้องการให้ชุมชนช่วยเหลือวิทยาลัยฯ ได้มอบหมายให้หัวหน้า

แผนกวิชา และหัวหน้างาน ดำเนินการจัดการประชุมบุคลากร ของตนเอง เพื่อประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาปรับปรุงและหาแนวทางแก้ไข ป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้น

2. การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะนั้น จะต้องมีกระบวนการในการประเมินสมรรถนะในรูปแบบความรู้ ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมของครูอาชีวศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งสมรรถนะดังกล่าว ควรมีการประเมินผลจาก 1) สมรรถนะทางด้านความสามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค 2) สมรรถนะทางด้านความสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สมรรถนะทางด้านความสามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สมรรถนะทางด้านความสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผลเป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548) ที่ได้ออกระเบียบไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา (2556) ที่พบว่า สมรรถนะทางด้านด้านเทคนิค ด้านส่วนตัว ด้านการสื่อสาร ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา และด้านการสอน จะส่งผลทำให้ครูในระดับอาชีวศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้ และความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะต่างๆ คือ จักรพงษ์ พร่องพรหมราช (2554) ได้มีการระบุไว้ว่า ในการสร้างแบบวัดสมรรถนะที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยกระบวนการในการสอบว่า แบบวัดสมรรถนะดังกล่าว มีเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่นของแบบวัดอย่างไร และเกณฑ์ดังกล่าว มีค่าอำนาจจำแนกเท่าใด และสอดคล้องกับการศึกษาของ Glenn Marshall (2013) ที่พบว่า ในการพัฒนาสมรรถนะของครูอาชีวศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนของผู้เรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ Philipp Grollmann (2008) ที่พบว่า ในการพัฒนาสมรรถนะนั้น จะต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และการแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการ บึงพระพิบูลย์ โลก

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการศึกษาเพื่อทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของข้อคำถามเป็น รายข้อในด้านค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อคัดเลือกข้อคำถามนำไปใช้ใน แบบวัดฉบับสมบูรณ์ในการทดลองใช้เครื่องมือ โดยเฉพาะแบบทดสอบ เรื่อง การจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการ บึงพระพิบูลย์ โลก
2. ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาแบบวัดต่างๆ โดยศึกษาจากการประมวลรายวิชาต่างๆ ที่ครูใน วิทยาลัยพาณิชยการ บึงพระพิบูลย์ โลก ได้มีการจัดการเรียนการสอน
3. ผู้วิจัยทำการสร้างข้อคำถามในแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู ในวิทยาลัยพาณิชยการ บึงพระพิบูลย์ โลก ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 4 สมรรถนะ คือ (1) สมรรถนะ ทางด้านความสามารถนำประมวลรายวิชาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค (2) สมรรถนะทางด้านความสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (3) สมรรถนะ ทางด้านความสามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (4) สมรรถนะทางด้านความสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับ การเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล

4. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะ พบว่า

4.1 แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในอาชีวศึกษา ฉบับนี้เป็นชนิดแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีข้อสอบจำนวนทั้งหมด 18 ข้อ

4.2 แบบวัดคุณภาพรายข้อของแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก จากการสอบถามความเที่ยงตรงของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าIOC ทั้งฉบับ คือ 0.914

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อคำถามที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพาณิชยการบึงพระพิบูลย์ โลก ในครั้งนี้ คือ จำนวน 18 ข้อ แบ่งออกเป็น สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 สมรรถนะทางด้านความสามารถนำประมวลรายวิชาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาคข้อคำถามข้อที่ 1-6 ได้แก่

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับความหมายของแผนการเรียนรู้?
2. แผนการเรียนรู้ที่ดี จะต้องมียุทธศาสตร์ใด?
3. ข้อใดกล่าวผิด เกี่ยวกับความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้?
4. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับประโยชน์ที่ผู้สอนได้รับจากการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง?
5. ข้อใดไม่ใช่ประเภทของหนังสือเสริมประสบการณ์?
6. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับแผนการสอน?

ด้านที่ 2 สมรรถนะทางด้านความสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
ข้อคำถามข้อที่ 7-10 ได้แก่

7. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะช่วยดึงให้ผู้เรียนสนใจต่อบทเรียน และเป็นกิจกรรมที่ไม่จำเจ มีการเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเมื่อเห็นว่าผู้เรียนเริ่มเบื่อหน่าย เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดีแบบใด?

8. ผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรทั้ง 3 ด้าน ประกอบไปด้วย?

9. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับหลักในการเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน?

10. องค์ประกอบของการจัดทำแผนการเรียนรู้ในระดับบทเรียน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบใดบ้าง?

ด้านที่ 3 สมรรถนะทางด้านความสามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนข้อคำถามข้อที่ 11-13 ได้แก่

11. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อใช้ประกอบการเลือกรูปแบบวิธีการสอน และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษา?

12. กิจกรรมการเรียนการสอนแบบศึกษาด้วยตัวเอง กิจกรรมลักษณะนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในระดับใด?

13. วัตถุประสงค์หลักของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ คืออะไร?

ด้านที่ 4 สมรรถนะทางด้านความสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผลข้อคำถามข้อที่ 14-18 ได้แก่

14. ข้อใดถูกต้อง ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ครูต้องเลือกใช้ในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา?

15. กิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสร้างเนื้อหาสาระ ผู้เรียนจะรับเนื้อหาเป็นช่วงๆ ระหว่างการรับเนื้อหาแต่ละช่วงผู้เรียนจะได้รับการตรวจปรับความเข้าใจเนื้อหา จัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใด?

16. ข้อใดคือประเภทของ โครงงานแบ่งตามลักษณะกิจกรรม?

17. ข้อใดเรียงลำดับ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้อง?

18. การจัดทำสื่อการเรียนการสอน ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบใดเป็นอันดับแรก?

ข้อเสนอแนะ

**ข้อเสนอแนะสำหรับการนำแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัย
พาณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก ไปใช้**

1. ผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีการนำแบบวัดฯ ที่ผู้วิจัยได้มีการจัดสร้างขึ้น ไปใช้ทดสอบวัดความรู้ของครูอาชีวศึกษา เพื่อให้ทราบว่าปัจจุบัน ครูมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับใด

2. ผู้บริหารของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาครูอาชีวศึกษา ตามการประเมินผลจากแบบวัดฯ ซึ่งหากครูอาชีวศึกษา ขาดความรู้ในด้านใด หรือสมรรถนะใด ผู้บริหารก็ควรจะต้องมีการจัดฝึกอบรม จัดการ สอนงาน และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะของครูในวิทยาลัยพาณิชยการ ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ มีระยะเวลาที่จำกัด ดังนั้น ในการศึกษาเพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ฯ ในครั้งต่อไปนั้น ผู้วิจัยควรมีการสร้างข้อคำถามให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถหาคุณภาพของข้อสอบ และจัดทำข้อคำถามต่างๆ ให้เกิดความครอบคลุม 4 สมรรถนะย่อยทุกเนื้อหา และทุกสมรรถนะต่างๆ เป็นต้น
2. ในการสร้างแบบวัดสมรรถนะครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรมีการสร้างข้อคำถามในแบบวัดสมรรถนะฯ โดยยึดความรู้พื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดไว้ในระเบียบการ และคู่มือต่างๆ เพื่อให้แบบวัดฯ มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานศึกษาต่างๆ เป็นต้น
3. ในการสร้างแบบวัดสมรรถนะฯ ครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรมีการสร้างข้อคำถามเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ ของครู เช่นการพัฒนาหลักสูตร จิตวิทยาสำหรับครู การวัดและประเมินผล การศึกษา และการบริหารจัดการในห้องเรียน เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กมล สูดประเสริฐ. 2530. **วิสัยทัศน์ทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

กรองทอง ไคลีรี. 2545. **การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง** ในข่าวครูสภา. หน้า 6.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครูสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงศึกษาธิการ.

กาญจนา คุณารักษ์. 2539. **การออกแบบการเรียนการสอน**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

กิดานันท์ มลิทอง. 2543. **เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.

ครูสภา. 2548. **ข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ**.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.

ครูสภา. 2557. พ.ร.บ. กฤษะเบียบ. **ข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556**. (Online).
<http://www.ksp.or.th/ksp2013/download/index.php?l=th&tid=3&mid=119>, 27 ตุลาคม
2557.

จักรพงษ์ พร่องพรมราช. 2554. **การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**

- จะเด็ด เปาโสภาและมนตรี พรหมเพ็ชร. 2548. การพัฒนามาตรฐานสมรรถนะในเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานสมรรถนะ หน้า 3. ม.ป.พ.
- จารุวรรณ เพ็ชรบุญ. 2554. การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิระวรรณ บุญปลอด. 2554. สมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. วิชานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- จิระประภา อัครบวร. 2549. “Competency คืออะไรกันแน่”. วารสารดำรงราชานุภาพ. 6 (กรกฎาคม – กันยายน 2549), 1-3.
- จีระ งอกศิลป์. 2551. การประเมินสมรรถนะทางการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2543. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชนในประมวลบทความนวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา หน้า 243 – 269. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- ชนะ กสิภรณ์. 2530. ครูอาชีพศึกษาในอนาคต. (เอกสารประกอบการสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา). กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2533. เทคโนโลยีการสอน:หลักการและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ณิชิรา ชาตีกุล. 2552. การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิชานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทวีศิลป์ พรหมสุวรรณ. 2542. การศึกษาเจตคติต่อการเรียนกลุ่มวิชาการงานและอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิสนา แคมมณี. 2557. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธีรวุฒิ บุญโฮทด. 2542. การบริหารอาชีพและเทคโนโลยีศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผลิตตำราเรียน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์. 2545. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2541. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. 2529. หนังสือที่ระลึกและสูจิบัตรงานศิลปหัตถกรรมและอาชีพศึกษครั้งที่ 39.
กรุงเทพมหานคร: กรมอาชีวศึกษา.
- ประกอบ ศรีตระกูล. 2554. การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการ
เรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาส วัฒนกุล. 2538. คู่มือการเขียนแผนการสอน. ราชบุรี: ศูนย์นิเทศและฝึกอบรม
อาชีวศึกษาภาคกลาง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรออฟเซต.
- พรทิพย์ ไชยโส. 2545. เอกสารคำสอนวิชา 153521 หลักการวัดและการประเมินผลขั้นสูง.
กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรศรี โจรจน์เมธี. 2540. ปัญหาการสอนของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เพ็ญพิมล ลิโนทัย. 2542. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. 2541. เทคนิคและวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

รัชณี ขวัญบุญจัน. 2536. สมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุจิร ภู่อาระ. 2545. การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: บুক พอยท์.

วรรณวิทย์ รัตนสุทธิกุล. 2544. มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2545. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเลิฟ แอนด์ ลิน เพลส จำกัด

วีระพันธ์ สิทธิพงศ์. 2543. ลักษณะการแห่งครูอาชีพศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ เอ.พี. กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์.

สถาพร ไมตรีจิตร. 2547. สื่อการเรียนการสอนนวัตกรรมการศึกษาสู่มาตรฐานอาชีพศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สนอง อินละคร. 2544. เทคนิควิธีการและนวัตกรรมการใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.

สมพร จารุณี. 2535. การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

สมพร ไชยะ. 2544. **ครูอาชีพศึกษา**. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาหน่วย 8 – 15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สาโรช บัวศรี. 2515. **ความคิดบางประการทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาพระสุเมรุ.

สุภูมาล เกษมสุข. 2535. **ประสบการณ์ทางวิชาชีพครู**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุญาณี สุทธิพงศ์. 2540. **ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพในการสอนของครูธุรกิจ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุเทพ อ่วมเจริญ. ม.ป.ป. **การออกแบบการสอน. (เอกสารประกอบการสอน): 71-72**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุพล วังสินธุ์. 2545. “การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้.” **วารสารวิชาการ**. 2(3): 12-17.

สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. 2538. **วิธีการสอน**. กรุงเทพมหานคร: สยามสปอร์ตซินด์เคท.

สุรเดช วิเศษสุรการ. 2530. **ข้อคิดในการทำงานเพื่อรู้สู่จุดเน้น 7 ประการของท่านอธิบดีกรมอาชีวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: กรมอาชีวศึกษา.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2545. **19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

สุวัฒน์ นิยมคำ. 2531. **ทฤษฎีและการปฏิบัติในการสอนวิทยาศาสตร์ แบบสืบเสาะหาความรู้**. กรุงเทพมหานคร: เจเนอรัลบุ๊คเซนเตอร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบพ.ศ. 2550-2554**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

_____. 2555. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ดพ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540. **การปฏิรูปการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพมหานคร: พรินทวานกราฟิค.

_____. 2553. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2553**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2546. **หลักการทฤษฎีและนโยบายการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและผลการดำเนินงานการปฏิรูปการอาชีวศึกษา**. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา. 2556. **รูปแบบการผลิตครู – อาจารย์อาชีวะและเทคนิคศึกษา**. สำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา.

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. 2547. **ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนปฏิรูปวิธีสอบ โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัททำไทยเพรสจำกัด.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2546. **พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. 2548. **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

อำนาจ เถาตระกูล. 2546. **มติใหม่ในการพัฒนาบุคลากรอาชีวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
คุรุสภา.

Boyatzis, R.E. 1982. **The Competent Manager: A Model for Effective Performance**.
New York: John Wiley & Sons, Inc.

Glenn M. 2013. The Influence Personality and Leader Behaviours have on Teacher Self-
leadership in Vocational Colleges. **.International & American Associations for Dental
Research. (Online)**. <http://ema.sagepub.com/content/40/6/707>, March 27, 2014.

Goleman, D. 1995. **Emotional Intelligence**. New York: Bantam Books ILO / APSDEP.
1981. A Study of Apprenticeship in Asia and Pacific. Islamabad: APSDEP.

Hans O. A. 1972. **Toward More Effective Science Instruction In Secondary Education**.
New York: Macmillan.

Ledford, E. Gerald, and L. R. Heneman. 1998. June. **Competency Pay for Professionals and
Managers in Business: A Review and Implications for Teachers**. Journal of
Personnel Evaluation in Education. 12(2): 103 -121.

McClelland, D.C. 1973. **Testing for Competency Rather than Intelligence**. American
Psychologist. 17 (7): 57-83.

Philipp G. 2008. **The Quality of Vocational Teachers: Teacher Education, Institutional
Roles and Professional Reality**. European Educational Research Journal ISSN 1474-
9041. Volume 7 Number 4 2008.

Sergiovanni, T. 1992. **Moral leadership: Getting to the Heart of School Improvement**.
San Francisco: Jossey-Bass.

Thomas, L. G And E. B. Jere. 1973. **Looking In Classrooms**. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบวัด

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. อาจารย์กานต์ศิริ อุ่อรุณ
งานวิจัย พัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์
วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
2. อาจารย์ประภา ทาจะดี
วิทยาลัยสารพัดช่างบริหาร-แจ่มใส จังหวัดสุพรรณบุรี
3. อาจารย์ ภาณุพงศ์ พนมวัน
สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์
สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๙/ก.๑๐๖๓

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี

ด้วย นางสาวลสมณ พึ่งศาสตร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารธุรกิจศึกษา (ภาคพิเศษ) ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพัฒนวิชาการบึงพระพิษณุโลก" ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผศ.ดร.เมธินี วงศ์วานิช รักษากาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รศ.ดร.พนิต เข้มทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ซึ่งแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้กับครูอาชีวศึกษา โดยขอทดลองใช้เครื่องมือในหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ นิสิตจักได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าว นำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพิมพ์ ธีระวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร.๐๒-๕๗๙-๗๑๔๓

โทรสาร ๐๒-๕๗๙-๐๒๐๓

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครอบรอบ ๗๒ ปี แห่งการสถาปนา พ.ศ.๒๕๕๘

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๙/ ๑๐๐๔

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการบึงพระพิษณุโลก

ด้วย นางสาวลสมณ พึ่งศาสตร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารธุรกิจศึกษา (ภาคพิเศษ) ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพัฒนการบึงพระพิษณุโลก " ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผศ.ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมกการณธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รศ.ดร.พนิต เข้มทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัยโดยแบบทดสอบซึ่งเป็นแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้กับครูอาชีวศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อนิสิตจัดได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพิมพ์ ธีระวิวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร.๐๒-๕๗๙-๗๑๔๓

โทรสาร ๐๒-๕๗๙-๐๒๐๓

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครบรอบ ๗๒ ปี แห่งการสถาปนา พ.ศ.๒๕๕๔

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๙/๑๖๖๗

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์กานต์สิริ อู่อรุณ

ด้วย นางสาวลสมณ พึ่งศาสตร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารธุรกิจศึกษา (ภาคพิเศษ) ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก" ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผศ.ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมภากาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รศ.ดร.พนิต เข้มทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ในการนี้ภาควิชาฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือโดยตรง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดตรวจแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก ซึ่งเป็นเครื่องมือใช้เป็นแบบวัดหรือข้อสอบ ทั้งนี้เพื่อนิสิตจักได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ และถูกต้อง ก่อนนำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพิมพ์ ธีระวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐๒-๕๗๙-๗๑๔๓

โทรสาร ๐๒-๕๗๙-๐๒๐๓

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครบรอบ ๗๒ ปี แห่งการสถาปนา พ.ศ. ๒๕๕๘

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๙/ว.๖๖๒๙

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ประภา ทาจะดี

ด้วย นางสาวลสมณ พึ่งศาสตร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารธุรกิจศึกษา (ภาคพิเศษ) ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก" ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผศ.ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมภากาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รศ.ดร.พนิต เข้มทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ในการนี้ภาควิชาฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือโดยตรง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดตรวจแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก ซึ่งเป็นเครื่องมือใช้เป็นแบบวัดหรือข้อสอบ ทั้งนี้เพื่อนิสิตจักได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ และถูกต้องก่อนนำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพิมพ์ ธีระวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐๒-๕๗๙-๗๑๔๓

โทรสาร ๐๒-๕๗๙-๐๒๐๓

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครบรอบ ๗๒ ปี แห่งการสถาปนา พ.ศ.๒๕๕๘

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๙/๑๒๕๓

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ภาณุพงศ์ พนมวัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

ด้วย นางสาวลสมณ พึ่งศาสตร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารธุรกิจศึกษา (ภาคพิเศษ) ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก" ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผศ.ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมภากาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รศ.ดร.พนิต เข้มทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ในการนี้ภาควิชาฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือโดยตรง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดตรวจแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก ซึ่งเป็นเครื่องมือใช้เป็นแบบวัดหรือข้อสอบ ทั้งนี้เพื่อนิสิตจักได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ และถูกต้อง ก่อนนำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพิมพ์ ธีระวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร.๐๒-๕๗๙-๗๑๔๓

โทรสาร ๐๒-๕๗๙-๐๒๐๓

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครบรอบ ๗๒ ปี แห่งการสถาปนา พ.ศ.๒๕๕๕

ภาคผนวก ง
แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบีงพระพิชญ์โลก

**แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
สำหรับครูในอาชีวศึกษา**

คำชี้แจง

1. แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในอาชีวศึกษา ฉบับนี้เป็นชนิดแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีข้อสอบจำนวนทั้งหมด 35 ข้อ
2. ให้ครูเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องที่ตรงกับตัวเลือกที่ครูเลือกในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง ถ้าครูตอบข้อ ก.

กระดาษคำตอบ

ข้อ 0.   ก.   ข.   ค.   ง.

3. เมื่อครูต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ขีดเส้นทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการ แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องที่ตรงกับตัวเลือกที่ต้องการในกระดาษคำตอบใหม่

ตัวอย่าง ถ้าครูต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ค.

กระดาษคำตอบ

ข้อ 0.   ก.   ข.   ค.   ง.

4. มีเวลาทำแบบวัด 40 นาที
5. ห้ามทำเครื่องหมายใดๆลงในแบบวัด
6. ถ้ามีปัญหาในขณะที่ทำแบบวัด โปรดซักถาม ผู้คุมสอบ

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับความหมายของแผนการเรียนรู้?
  - ก. เครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ
  - ข. แผนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งทรัพยากรต่างๆ
  - ค. แผนการสอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ด้านการเรียนรู้ซึ่งมุ่งเน้นที่เป้าหมายและผลลัพธ์ที่ครูผู้สอนกำหนดไว้
  - ง. ข้อ ก. และข้อ ข. ถูกต้อง

2. แผนการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะใด?
  - ก. มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของทุกกลุ่ม
  - ข. มีการจัดกิจกรรม ประกอบการสอนทุกคาบเรียนเพื่อการพัฒนาผลการเรียนของผู้เรียน
  - ค. แผนการเรียนรู้ที่ดีต้องตอบคำถามได้ว่านักเรียนต้องมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นศึกษากำหนดครบถ้วน
  - ง. มีการใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามเป้าหมายที่ครูตั้งไว้

3. การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการใดบ้าง?
  - ก. กระบวนการของการเรียนรู้ การวิเคราะห์งานเพื่อการเรียนรู้และหลักการของการเรียนการสอน
  - ข. กระบวนการของการจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ และหลักสูตร
  - ค. กระบวนการของการสร้างสื่อประกอบการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
  - ง. กระบวนการคิดวิเคราะห์ การพัฒนาหลักสูตร และความคิดสร้างสรรค์

4. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้?
- การกระทำใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นในระหว่างบทเรียนอันเนื่องมาจากการที่ผู้สอนทำการสื่อความหมายติดต่อกับผู้เรียน
  - การที่ครูผู้สอน มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อได้อย่างถูกต้อง สามารถดัดแปลงสื่อการสอนให้มีความทันสมัย ทันเทคโนโลยี มีความเหมาะสมสอดคล้องกับราชทินนั้นๆ
  - การใช้สื่อชนิดต่างๆ เพื่อติดต่อสื่อความหมายเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ที่ผู้เรียนต้องศึกษาตามหลักสูตรที่ได้วางไว้
  - การกระทำที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการวางแผนของผู้สอนที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามลำดับขั้น
5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับประโยชน์ที่ผู้สอนได้รับจากการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง?
- สามารถปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ได้โดยตลอด
  - สามารถสร้าง และพัฒนาสื่อการสอนด้วยความเข้าใจ
  - สามารถตรวจปรับผู้เรียนได้ตลอดเวลาในการประกอบกิจกรรม
  - สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว
6. ข้อใดไม่ใช่ประเภทของหนังสือเสริมประสบการณ์?
- หนังสืออ่านนอกเวลา
  - หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - หนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - หนังสืออุเทศ
7. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับแผนการสอน?
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้ต่างๆเกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อการวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง
  - เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทนเพื่อนำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ
  - เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
  - ถูกทุกข้อ

8. การสอนในโรงฝึกงาน (Workshop Teaching) ของครูอาชีวศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมทักษะในด้านใดให้กับผู้เรียน?
- ทักษะในการทำงานโดยตรง
  - ทักษะในการใช้ชีวิต
  - ทักษะในการเรียนรู้
  - ถูกทุกข้อ
9. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะช่วยดึงให้ผู้เรียนสนใจต่อบทเรียน และเป็นกิจกรรมที่ไม่จำเจ มีการเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเมื่อเห็นว่าผู้เรียนเริ่มเบื่อหน่าย เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใดแบบใด?
- กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม
  - กิจกรรมมีรูปแบบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระที่เรียน
  - กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นความสนใจผู้เรียน
  - กิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ง่ายต่อการเตรียมการ
10. ความหมายของสื่อการเรียนการสอนข้อใดถูกต้อง?
- สิ่งต่างๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติจากผู้สอนให้แก่ผู้เรียน
  - สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
  - สิ่งที่เป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้รับรู้ข่าวสารซึ่งกันและกัน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียน
  - ถูกทุกข้อ
11. แผนที่ फिल्म แผนภูมิ แผ่นโปร่งใส เป็นสื่อการสอนประเภทใด?
- สื่อการสอนประเภทวิธีการ
  - สื่อประสม
  - สื่อประเภทวัสดุ
  - สื่อประเภทเทคนิค

12. ผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรทั้ง 3 ด้าน ประกอบไปด้วย?
- พุทธิพิสัยทักษะพิสัย และจิตพิสัย
  - พุทธิพิสัยจิตพิสัย และพฤติพิสัย
  - คุณลักษณะพิสัย พุทธิพิสัย และพฤติพิสัย
  - ทักษะพิสัย จิตพิสัย และคุณลักษณะพิสัย
13. ก่อนทำการสอนครูต้องมีการจัดทำแผนการสอนเป็นขั้นตอน คือ วิเคราะห์หลักสูตรและนำเอาตารางวิเคราะห์หลักสูตร ไปใช้เตรียมการสอนเลือกหาวิธีสอนกำหนดสื่อการสอน ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับขั้นตอนลำดับต่อไป?
- สร้างสื่อการสอน เลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมตลอดจนการจัดทำเป็นขั้นตอน
  - เลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมจัดทำเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ
  - ติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสม และประเมินผลการเรียนรู้ว่าเป็นระบบ
  - พัฒนารูปแบบการสอน สร้างสื่อการสอน ติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและประเมินผลการเรียนรู้ว่าเป็นระบบ
14. ขั้นสรุปบทเรียนควรใช้เพียงระยะเวลาสั้นๆ เช่นเดียวกับขั้นตอนใด?
- ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
  - ขั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
  - ขั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ
  - ขั้นประเมินผู้เรียน
15. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปฏิบัติใน โรงฝึกงานอุตสาหกรรมแบบปฏิบัติตรง ใช้กับผู้เรียนที่มีคุณลักษณะแบบใด?
- ผู้เรียนที่มีประสบการณ์มาก่อนและเป็นการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องกับงานเดิมที่ยังทำไม่เสร็จ
  - ผู้เรียนที่ต้องการเพิ่มประสบการณ์ในเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
  - ผู้เรียนที่เน้นการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งนับวันจะมีจำนวนและความสำคัญมากยิ่งขึ้น
  - ผู้เรียนที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อนแต่สามารถแสดงออกถึงข้อดีข้อเสียของทักษะที่ฝึก

16. การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลางนั้นจะมีปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างของผู้เรียน ในด้านใดบ้าง?
- ความรู้ความสามารถ และความสนใจ
  - การใช้วัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์
  - ระดับสติปัญญา และเจตคติ
  - ถูกทั้งข้อ ก. และข้อ ค.
17. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับหลักในการเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน?
- เลือกให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายของการเรียน และเนื้อหาบทเรียน
  - เลือกให้เหมาะกับวัย และประสบการณ์ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน
  - เลือกสื่อการสอนจำเป็นต้องพิจารณาถึงการวัด และการประเมินผลผู้เรียน
  - เลือกให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอน
18. องค์ประกอบของการจัดทำแผนการเรียนรู้ในระดับบทเรียน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบใดบ้าง?
- หัวข้อเรื่องตามหลักสูตร มโนคติ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
  - ชื่อเรื่องตามแผนการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
  - หัวข้อเรื่องตามหลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
  - วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
19. การสอนโดยการอธิบายทฤษฎีหลักการและวิธีการเกี่ยวกับงานที่จะปฏิบัติให้ฟังพอสังเขปแล้ว จึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปฏิบัติในโรงฝึกงานอุตสาหกรรมแบบใด?
- แบบปฏิบัติตามชุดการสอนสำเร็จรูป
  - แบบบรรยายก่อนการปฏิบัติ
  - แบบปฏิบัติแล้วเขียนรายงาน
  - แบบปฏิบัติในรูปของโครงการ

20. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อใช้ประกอบการเลือกรูปแบบวิธีการสอน และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษา?
- ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือจุดประสงค์การเรียนรู้
  - ผู้เรียนทั้งด้านความสามารถด้านสติปัญญาวิธีการเรียนและประสบการณ์เดิม
  - สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้
  - ถูกทุกข้อ
21. การนำสื่อวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ช่วยในการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้จัดว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนตามสากลนิยม ประเภทใด?
- สื่อวัสดุอิเล็กทรอนิกส์
  - สื่ออุปกรณ์
  - สื่อเทคนิคและวิธีการ
  - ถูกทั้ง ก. และ ค.
22. กิจกรรมการเรียนการสอนแบบศึกษาด้วยตัวเอง กิจกรรมลักษณะนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับใด?
- ระดับต่ำ
  - ระดับกลาง
  - ระดับสูง
  - ไม่มีข้อใดถูก
23. วัตถุประสงค์หลักของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน คืออะไร?
- เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม
  - เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
  - เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ และแยกแยะ
  - เพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกในการนำเสนอผลงาน

24. ข้อใดถูกต้อง ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ครูต้องเลือกใช้ในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา?
- ปรับปรุงเนื้อหาตัดแปลงวิธีการให้มีความทันสมัย ทันเทคโนโลยี
  - เพิ่มเติมสื่อวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
  - ส่งเสริมคุณภาพด้านการผลิตให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสื่อการเรียนการสอน และนวัตกรรมอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
  - ถูกทั้ง ก. และ ค.
25. ข้อใดเป็นวิธีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน?
- การสอบถาม การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรมหรือความพึงพอใจในตัวสื่อต่างๆ
  - การสัมภาษณ์ การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรมหรือความพึงพอใจในตัวสื่อต่างๆ
  - การทดลองใช้สื่อการเรียนการสอน การสังเกตพฤติกรรมในคาบเรียน และการทดสอบ
  - การวัดผลการจัดการเรียนรู้ การวัดผลการใช้สื่อการเรียนการสอน และการทดสอบ
26. สมศรี เป็นครูสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้นการออกข้อสอบ ควรมีความสอดคล้องกับสิ่งใด?
- วัตถุประสงค์ของแผนการเรียนรู้
  - เนื้อหาบทเรียน
  - กิจกรรมการเรียนรู้
  - เป้าหมายและผลลัพธ์ของแผนการเรียนรู้
27. กิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสร้างเนื้อหาสาระ ผู้เรียนจะรับเนื้อหาเป็นช่วงๆ ระหว่างการรับเนื้อหาแต่ละช่วงผู้เรียนจะได้รับการตรวจปรับความเข้าใจเนื้อหา จัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใด?
- กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยาย
  - กิจกรรมการเรียนการสอนแบบถาม – ตอบ
  - กิจกรรมการเรียนการสอนแบบศึกษาด้วยตัวเอง
  - กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบทบาทสมมุติ

28. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งกลุ่มย่อยผู้สอนมีบทบาทหน้าที่อย่างไร?
- ประสานงานให้กับผู้เรียนเป็นผู้เสนอแนวทางในการประกอบกิจกรรมของผู้เรียน
  - ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกันประกอบกิจกรรม โดยการสร้างความพร้อมต่างๆ ให้ เช่น แหล่งข้อมูลเนื้อหาสาระ สื่อการเรียน
  - แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินกิจกรรม
  - ถูกทุกข้อ
29. ข้อใด **มี**ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน?
- ขั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน
  - ขั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ
  - ขั้นสรุปบทเรียน
  - ขั้นสร้างสรรค์ สื่อการเรียนการสอน
30. ข้อใด **กล่าวผิด**เกี่ยวกับสมรรถนะของครูที่ดีในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา?
- ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนทางจิตวิทยาเบื้องต้นเป็นอย่างดี
  - ครูต้องมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้สื่อประกอบการสอน
  - ครูต้องมีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนรวมทั้งการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนที่ เหมาะสม
  - ครูต้องมีความรู้ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและสังคม
31. ข้อใดคือประเภทของโครงการแบ่งตาม**ลักษณะกิจกรรม**?
- โครงการประเภทสำรวจโครงการประเภททดลองโครงการประเภตสิ่งประดิษฐ์และโครงการประเภทสร้างทฤษฎี
  - โครงการประเภทสำรวจโครงการประเภททดลอง โครงการประเภทวิทยาศาสตร์โครงการประเภทสร้างสรรค์
  - โครงการประเภตสิ่งประดิษฐ์โครงการประเภทสร้างทฤษฎี โครงการประเภทพัฒนาและโครงการประเภทนวัตกรรม
  - โครงการประเภทพัฒนา โครงการประเภทนวัตกรรม โครงการประเภตสิ่งแวดลอมและโครงการประเภททดลอง

32. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่โครงการการผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์และโครงการการผลิต
 แ่างเชื้อเพลิงสีเขียว จัดเป็น โครงการประเภทใด?
- โครงการประเภทสำรวจ
  - โครงการประเภทสิ่งแวดล้อม
  - โครงการประเภทสร้างทฤษฎี
  - ถูกทั้ง ก. และ ข.
33. การตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน โดยวิธีการหลายๆรูปแบบเช่นให้ตอบคำถามให้ทำ
 แบบฝึกหัดหรือแก้โจทย์ อยู่ในขั้นตอนใดของการวางแผนการจัดกิจกรรมทางการเรียน
 การสอน?
- ขั้นสนใจเข้าสู่บทเรียน
  - ขั้นการศึกษาเนื้อหาสาระ
  - ขั้นนำความรู้มาใช้
  - ขั้นตรวจสอบผลสำเร็จ
34. ข้อใดเรียงลำดับ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้อง?
- (1) กำหนดให้ครอบคลุมหัวข้อเรื่อง
  - (2) เรียงลำดับตามความเหมาะสม
  - (3) เขียนระบุเชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดและสังเกตได้
  - (4) มีจำนวนข้อไม่มากและน้อยจนเกินไป (5-10)
  - (5) ประกอบด้วยโครงสร้างที่สมบูรณ์คือพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนภายใต้เงื่อนไข
 และเกณฑ์บรรทัดฐาน
- (1), (2), (4), (3) และ (5)
  - (1), (5), (2), (3) และ (4)
  - (5), (2), (4), (3) และ (1)
  - (3), (2), (1), (4) และ (5)

35. การจัดทำสื่อการเรียนการสอน ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบใดเป็นอันดับแรก?

- ก. สำนวณสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันว่า อะไรเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนไม่เข้าใจบทเรียน
- ข. พิจารณาเนื้อหาในบทเรียน เลือกเรื่องหรือวิชาที่จะทำสื่อการเรียนการสอน
- ค. พิจารณาคูณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน เช่น พื้นฐานความรู้ อายุ เพศ หรือระดับการศึกษา
- ง. พิจารณาตามสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในแหล่งเรียนรู้ใด สามารถวิเคราะห์ประเภทของสื่อที่ผลิตได้

*****

เฉลยแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบีงพระพิชญ์โลก

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	ง	19	ข
2	ง	20	ง
3	ก	21	ค
4	ค	22	ค
5	ค	23	ข
6	ข	24	ง
7	ง	25	ก
8	ก	26	ก
9	ค	27	ข
10	ง	28	ง
11	ค	29	ง
12	ก	30	ข
13	ข	31	ก
14	ก	32	ค
15	ก	33	ค
16	ง	34	ก
17	ค	35	ข
18	ค		

กระดาษคำตอบ

แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพลศึกษาบึงพระพิษณุโลก

ชื่อ-นามสกุล _____

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1					19				
2					20				
3					21				
4					22				
5					23				
6					24				
7					25				
8					26				
9					27				
10					28				
11					29				
12					30				
13					31				
14					32				
15					33				
16					34				
17					35				
18									

แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบีงพระพิษณุโลก

คำชี้แจง

1. แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบีงพระพิษณุโลก ฉบับนี้เป็นชนิดแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีข้อสอบจำนวนทั้งหมด 18 ข้อ
2. ให้ครูเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องที่ตรงกับตัวเลือกที่ครูเลือกในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง ถ้าครูตอบข้อ ก.

กระดาษคำตอบ

ข้อ 0.   ก.   ข.   ค.   ง.

3. เมื่อครูต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ขีดเส้นทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการ แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องที่ตรงกับตัวเลือกที่ต้องการในกระดาษคำตอบใหม่

ตัวอย่าง ถ้าครูต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ค.

กระดาษคำตอบ

ข้อ 0.   ก.   ข.   ค.   ง.

4. มีเวลาทำแบบวัด 40 นาที
5. ห้ามทำเครื่องหมายใดๆลงในแบบวัด
6. ถ้ามีปัญหาในขณะที่ทำแบบวัด โปรดชักถาม ผู้คุมสอบ

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับความหมายของแผนการเรียนรู้?
  - ก. เครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ
  - ข. แผนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งทรัพยากรต่างๆ
  - ค. แผนการสอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ด้านการเรียนรู้ซึ่งมุ่งเน้นที่เป้าหมายและผลลัพธ์ที่ครูผู้สอนกำหนดไว้
  - ง. ข้อ ก. และข้อ ข. ถูกต้อง

2. แผนการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะใด?
  - ก. มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของทุกกลุ่ม
  - ข. มีการจัดกิจกรรม ประกอบการสอนทุกคาบเรียนเพื่อพัฒนาผลการเรียนของผู้เรียน
  - ค. แผนการเรียนรู้ที่ดีต้องตอบคำถามได้ว่านักเรียนต้องมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นศึกษากำหนดครบถ้วน
  - ง. มีการใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามเป้าหมายที่ครูตั้งไว้

3. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้?
  - ก. การกระทำใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นในระหว่างบทเรียนอันเนื่องมาจากการที่ผู้สอนทำการสื่อความหมายติดต่อกับผู้เรียน
  - ข. การที่ครูผู้สอน มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อได้อย่างถูกต้อง สามารถดัดแปลงสื่อการสอนให้มีความทันสมัย ทันเทคโนโลยี มีความเหมาะสมสอดคล้องกับรายวิชานั้นๆ
  - ค. การใช้สื่อชนิดต่างๆ เพื่อติดต่อสื่อความหมายเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ที่ผู้เรียนต้องศึกษาตามหลักสูตรที่ได้วางไว้
  - ง. การกระทำที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการวางแผนของผู้สอนที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียน ได้แสดงออกตามลำดับขั้น

4. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับประโยชน์ที่ผู้สอนได้รับจากการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง?
- สามารถปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ได้โดยตลอด
  - สามารถสร้าง และพัฒนาสื่อการสอนด้วยความเข้าใจ
  - สามารถตรวจปรับผู้เรียนได้ตลอดเวลาในการประกอบกิจกรรม
  - สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว
5. ข้อใดมีใช้ประเภทของหนังสือเสริมประสบการณ์?
- หนังสืออ่านนอกเวลา
  - หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - หนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - หนังสืออุเทศ
6. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับแผนการสอน?
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้ต่างๆเกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อการวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง
  - เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทนเพื่อนำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ
  - เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
  - ถูกทุกข้อ
7. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะช่วยดึงให้ผู้เรียนสนใจต่อบทเรียน และเป็นกิจกรรมที่ไม่จำเจ มีการเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเมื่อเห็นว่าผู้เรียนเริ่มเบื่อหน่าย เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดีแบบใด?
- กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม
  - กิจกรรมมีรูปแบบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระที่เรียน
  - กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นความสนใจผู้เรียน
  - กิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ง่ายต่อการเตรียมการ

8. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปฏิบัติในโรงฝึกงานอุตสาหกรรมแบบปฏิบัติตรง ใช้กับนักเรียนที่มีคุณลักษณะแบบใด?

- ก. ผู้เรียนที่มีประสบการณ์มาก่อนและเป็นการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องกับงานเดิมที่ยังทำไม่เสร็จ
- ข. ผู้เรียนที่ต้องการเพิ่มประสบการณ์ในเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ค. ผู้เรียนที่เน้นการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งนับวันจะมีจำนวนและความสำคัญมากยิ่งขึ้น
- ง. ผู้เรียนที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อนแต่สามารถแสดงออกถึงข้อดีข้อเสียของทักษะที่ฝึก

9. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับหลักในการเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน?

- ก. เลือกให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายของการเรียน และเนื้อหาบทเรียน
- ข. เลือกให้เหมาะกับวัย และประสบการณ์ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน
- ค. เลือกสื่อการสอนจำเป็นต้องพิจารณาถึงการวัด และการประเมินผลผู้เรียน
- ง. เลือกให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอน

10. องค์ประกอบของการจัดทำแผนการเรียนรู้ในระดับบทเรียน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบใดบ้าง?

- ก. หัวเรื่องตามหลักสูตร มโนคติ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
- ข. ชื่อเรื่องตามแผนการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
- ค. หัวเรื่องตามหลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
- ง. วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

11. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อใช้ประกอบการเลือกรูปแบบวิธีการสอน และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษา?
- ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือจุดประสงค์การเรียนรู้
  - ผู้เรียนทั้งด้านความสามารถด้านสติปัญญาวิธีการเรียนและประสบการณ์เดิม
  - สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้
  - ถูกทุกข้อ
12. กิจกรรมการเรียนการสอนแบบศึกษาด้วยตัวเอง กิจกรรมลักษณะนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับใด?
- ระดับต่ำ
  - ระดับกลาง
  - ระดับสูง
  - ไม่มีข้อใดถูก
13. วัตถุประสงค์หลักของการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน คืออะไร?
- เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม
  - เพื่อให้ผู้เรียน ได้แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
  - เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ และแยกแยะ
  - เพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกในการนำเสนอผลงาน
14. ข้อใดถูกต้อง ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ครูต้องเลือกใช้ ในสถานศึกษาที่สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา?
- ปรับปรุงเนื้อหาตัดแปลงวิธีการให้มีความทันสมัย ทันเทคโนโลยี
  - เพิ่มเติมสื่อวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
  - ส่งเสริมคุณภาพด้านการผลิตให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสื่อการเรียนการสอน และนวัตกรรมอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
  - ถูกทั้ง ก. และ ค.

15. กิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสร้างเนื้อหาสาระ ผู้เรียนจะรับเนื้อหาเป็นช่วงๆ ระหว่างการรับเนื้อหาแต่ละช่วงผู้เรียนจะได้รับการตรวจปรับความเข้าใจเนื้อหาจัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบใด?
- กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยาย
  - กิจกรรมการเรียนการสอนแบบถาม – ตอบ
  - กิจกรรมการเรียนการสอนแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง
  - กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบทบาทสมมุติ
16. ข้อใดคือประเภทของโครงการแบ่งตาม**ลักษณะกิจกรรม**?
- โครงการประเภทสำรวจโครงการประเภททดลองโครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์และโครงการประเภทสร้างทฤษฎี
  - โครงการประเภทสำรวจโครงการประเภททดลองโครงการประเภทวิทยาศาสตร์โครงการประเภทสร้างสรรค์
  - โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์โครงการประเภทสร้างทฤษฎีโครงการประเภทพัฒนาและโครงการประเภทนวัตกรรม
  - โครงการประเภทพัฒนาโครงการประเภทนวัตกรรมโครงการประเภทสิ่งแวดล้อมและโครงการประเภททดลอง
17. ข้อใดเรียงลำดับ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้อง?
- (1) กำหนดให้ครอบคลุมหัวข้อเรื่อง
  - (2) เรียงลำดับตามความเหมาะสม
  - (3) เขียนระบุเชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดและสังเกตได้
  - (4) มีจำนวนข้อไม่มากและน้อยจนเกินไป (5-10)
  - (5) ประกอบด้วยโครงสร้างที่สมบูรณ์คือพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนภายใต้เงื่อนไขและเกณฑ์บรรทัดฐาน
- (1) , (2) , (4) , (3) และ (5)
  - (1) , (5) , (2) , (3) และ (4)
  - (5) , (2) , (4) , (3) และ (1)
  - (3) , (2) , (1) , (4) และ (5)

18. การจัดทำสื่อการเรียนการสอน ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบใดเป็นอันดับแรก?

- ก. สำนวณสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันว่า อะไรเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนไม่เข้าใจบทเรียน
- ข. พิจารณาเนื้อหาในบทเรียน เลือกเรื่องหรือวิชาที่จะทำสื่อการเรียนการสอน
- ค. พิจารณาคูณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน เช่น พื้นฐานความรู้ อายุ เพศ หรือระดับการศึกษา
- ง. พิจารณาตามสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในแหล่งเรียนรู้ใด สามารถวิเคราะห์ประเภทของสื่อที่ผลิตได้

*****

เฉลยแบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
สำหรับครูในวิทยาลัยพณิชยการบีงพระพิบูลย์โลก

ข้อที่	คำตอบ
1	ง
2	ง
3	ค
4	ค
5	ข
6	ง
7	ค
8	ก
9	ค
10	ค
11	ง
12	ค
13	ข
14	ง
15	ข
16	ก
17	ก
18	ข

กระดาษคำตอบ

แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในวิทยาลัยพัฒนการบึงพระพิษณุโลก

ชื่อ-นามสกุล _____

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				

ภาคผนวก จ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ของข้อสอบแต่ละข้อโดยผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ของข้อสอบแต่ละข้อโดยผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง แบบวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในวิทยาลัยพัฒนการบึงพระพิบูลย์โลก

ข้อ ที่	รายการประเมินความสอดคล้อง	คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5	ค่า IOC เฉลี่ย	แปลผล
1	ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ ความหมายของแผนการเรียนรู้?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2	แผนการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมี คุณลักษณะใด?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3	การออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จำเป็นต้อง อาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการใดบ้าง?	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
4	ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับความหมาย ของกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5	ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ ประโยชน์ที่ผู้สอนได้รับจากการ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ส่วนร่วมในการเรียนการสอนและ การประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนเอง?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
6	ข้อใดไม่ใช่ประเภทของหนังสือ เสริมประสบการณ์?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
7	ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับแผนการสอน	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
8	การสอนในโรงฝึกงาน (Workshop Teaching) ของครูอาชีพศึกษามี จุดมุ่งหมายเพื่อเสริมทักษะในด้าน ใดให้กับผู้เรียน?	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการประเมินความสอดคล้อง	คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5	ค่า IOC เฉลี่ย	แปลผล
9	กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะ ช่วยดึงให้ผู้เรียนสนใจต่อบทเรียน และเป็นกิจกรรมที่ไม่จำเจมีการ เปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเมื่อเห็นว่า ผู้เรียนเริ่มเบื่อหน่ายเป็นลักษณะ ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการ เรียนรู้ที่ดีแบบใด?	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
10	ความหมายของสื่อการเรียนการสอน ข้อใดถูกต้อง?	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
11	แผนที่ พิล์ม แผนภูมิแผ่น โปร่งใส เป็นสื่อการสอนประเภทใด?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
12	ผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายของ หลักสูตรทั้ง 3 ด้าน ประกอบไปด้วย	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
13	ก่อนทำการสอนครูต้องมีการจัดทำ แผนการสอนเป็นขั้นตอนคือ วิเคราะห์หลักสูตร และนำเอา ตารางวิเคราะห์หลักสูตรไปใช้ เตรียมการสอนเลือกหาวิธีสอน กำหนดสื่อการสอน ข้อใดถูกต้อง เกี่ยวกับขั้นตอนลำดับต่อไป?	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
14	ขั้นสรุปบทเรียนควรใช้เพียง ระยะเวลาสั้นๆเช่นเดียวกับ ขั้นตอนใด?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
15	รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนปฏิบัติในโรงฝึกงาน อุตสาหกรรมแบบปฏิบัติตรง ใช้ กับผู้เรียนที่มีคุณลักษณะแบบใด?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการประเมินความสอดคล้อง	คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5	ค่า IOC เฉลี่ย	แปลผล
16	การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลางนั้นจะมีปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างของผู้เรียนในด้านใดบ้าง?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
17	ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับหลักในการเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน?	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
18	องค์ประกอบของการจัดทำแผนการเรียนรู้ในระดับบทเรียนประกอบไปด้วยองค์ประกอบใดบ้าง?	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
19	การสอนโดยการอธิบายทฤษฎีหลักการและวิธีการเกี่ยวกับงานที่จะปฏิบัติให้ฟังพอสังเขปแล้วจึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปฏิบัติในโรงฝึกงานอุตสาหกรรมแบบใด?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
20	ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อใช้ประกอบการเลือกรูปแบบวิธีการสอนและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษา?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการประเมินความสอดคล้อง	คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5	ค่า IOC เฉลี่ย	แปลผล
21	การนำสื่อวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ ช่วยในการสอนเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้ จัดว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนตาม สากลนิยมประเภทใด?	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
22	กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ศึกษาด้วยตัวเองกิจกรรมลักษณะนี้ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องมีพื้นฐาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียน รู้อยู่ในระดับใด?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
23	วัตถุประสงค์หลักของการจัดการ เรียนรู้แบบ โครงงานคืออะไร?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
24	ข้อใด <u>ถูกต้อง</u> ในการพัฒนาสื่อการ เรียนการสอนที่ครูต้องเลือกใช้ใน สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
25	ข้อใดเป็นวิธีการประเมินคุณภาพ ของสื่อการเรียนการสอน?	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
26	สมศรีเป็นครูสอนชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่ง หนึ่ง ทำการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ดังนั้นการออกข้อสอบ ควร มีความสอดคล้องกับสิ่งใด?	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการประเมินความสอดคล้อง	คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5	ค่า IOC เฉลี่ย	แปลผล
27	กิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันสร้างเนื้อหาสาระผู้เรียนจะ รับเนื้อหาเป็นช่วงๆระหว่างการรับ เนื้อหาแต่ละช่วงผู้เรียนจะได้รับ การตรวจปรับความเข้าใจเนื้อหา จัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน แบบใด?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
28	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่แบ่งกลุ่มย่อยผู้สอนมีบทบาท หน้าที่อย่างไร?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
29	ข้อใดมีใช้ขั้นตอนการใช้สื่อการ เรียนการสอน?	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
30	ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับสมรรถนะ ของครูที่ดีในสถานศึกษาที่สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
31	ข้อใดคือประเภทของโครงการ แบ่งตามลักษณะกิจกรรม?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
32	โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการการผลิตก๊าซชีวภาพจาก มูลสัตว์ และโครงการผลิตแท่ง เชื้อเพลิงสีเขียวจัดเป็นโครงการ ประเภทใด?	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
33	การตรวจสอบดูความเข้าใจของ ผู้เรียนโดยวิธีการหลายรูปแบบ เช่น ให้ตอบคำถาม ให้ทำ แบบฝึกหัด หรือแก้โจทย์อยู่ใน <u>ขั้นตอนใด</u> ของการวางแผนการจัด กิจกรรมทางการเรียนการสอน?	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการประเมินความสอดคล้อง	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่า IOC เฉลี่ย	แปลผล
34	ข้อใดเรียงลำดับวัตถุประสงค์ของ การจัดทำแผนการเรียนรู้ได้ ถูกต้อง?	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
35	การจัดทำสื่อการเรียนการสอนต้อง พิจารณาจากองค์ประกอบใดเป็น อันดับแรก?	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
	รวม						0.914	ใช้ได้

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล

นางสาวลสมณ พึ่งศาสตร์

ประวัติการศึกษา

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

วิทยากร/ฝึกอบรม และพัฒนาองค์กร

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

บริษัทอออนแฟนตาซี (ไทยแลนด์) จำกัด

78 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน

กรุงเทพฯ 10220

